

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

PROCES IDENTIFIKACE NOVÝCH ČLENŮ BDSM SUBKULTURY

THE IDENTIFICATION PROCESS OF NEW MEMBERS OF THE
BDSM SUBCULTURE

Magisterská diplomová práce

Autor: **Bc. Radka Výborná**
Vedoucí práce: **PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.**

Olomouc

2025

Ráda bych poděkovala respondentům za jejich otevřenost, důvěru, výdrž a ochotu, osobám aktivně přispívajícím hnutí open science a open source, díky kterým se poznání posouvá vpřed o tolik rychleji, svému vedoucímu za respekt, a rodině, kterou jsem si vybrala, za podporu.

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma: „Proces identifikace nových členů BDSM subkultury“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne 26. 3. 2025

Podpis

OBSAH

Číslo	Kapitola	Strana
OBSAH		3
ÚVOD		5
TEORETICKÁ ČÁST		6
1	BDSM	7
1.1	Definice a pojem BDSM	7
1.1.1	BDSM v klinickém kontextu	8
1.1.2	Hranice pojmu BDSM	10
1.1	Charakteristické rysy BDSM	12
1.1.1	Konsenzualita	12
1.1.2	Vyjednávání	12
1.1.3	Stopka (safeword)	13
1.1.4	Aftercare	14
1.1.5	Role v BDSM	14
1.1.6	Subspace a Domspace	16
2	BDSM subkultura	18
2.1	Historie BDSM subkultury a obraz BDSM ve společnosti	18
2.1	Historie BDSM subkultury v České republice	21
3	Stereotypy	25
3.1	Historie a definice stereotypů	25
3.1	Obsah stereotypů	27
3.1	Stereotypy, postoje, předsudky a diskriminace ve spojení s BDSM	29
3.1.1	Postoje veřejnosti vůči BDSM	29
3.1.2	Postoje odborníků	31
4	Identita, identifikace a BDSM	34
4.1	Identita a identifikace	34
4.1	Koncepce identity	35
4.1.1	Teorie sociální identity	35
4.1.2	Konstruktivismus	36
4.1.3	Symbolický interakcionismus	36
4.1.4	Postmoderní náhled na identitu	37
4.1	Identita a BDSM	38
4.1.1	BDSM identita v kontextu sexuální identity	38
4.1.2	Identifikace v kontextu BDSM subkultury	39

VÝZKUMNÁ ČÁST.....	41
5 Výzkumný problém.....	42
5.1 Cíle výzkumu.....	42
5.1 Výzkumné otázky	43
6 Metodologický rámec a použité metody.....	44
6.1 Zvolený typ výzkumu.....	44
6.1 Metody tvorby dat	45
6.1 Výběr respondentů.....	46
6.1.1 Osoby nově navštěvující BDSM akce = „nováčci“	47
6.1.2 Organizátoři BDSM akcí.....	48
6.1 Metody zpracování a analýzy dat	50
6.1 Etické hledisko výzkumu	52
6.1 Reflexe výzkumnice	53
7 Výsledky	55
7.1 Výzkumný soubor	55
7.1.1 Nováčci.....	55
7.1.2 Organizátoři.....	58
7.1 Výsledky.....	58
7.1.1 Jaké změny zažívají osoby nově navštěvující akce BDSM subkultury ve vztazích s jejich rodinou, partnery a přáteli?	59
7.1.2 Jaké změny stereotypů probíhají u osob nově navštěvujících akce BDSM subkultury vůči BDSM a BDSM subkultuře?	62
7.1.3 Jaké změny zažívají nováčci při procesu identifikace s BDSM po vstupu do BDSM subkultury?.....	65
8 Diskuze	84
8.1 Cíle výzkumu.....	84
8.1.1 Nováčci a jejich vztahy s přáteli, rodinou a partnery	84
8.1.2 Nováčci a stereotypy	86
8.1.3 Nováčci a ostatní fazety identity	87
8.1 Limity práce.....	89
8.1 Přínosy práce	90
9 Závěr.....	92
10 Souhrn	93
LITERATURA.....	96
PŘÍLOHY	108

ÚVOD

Jaký obraz vám naskočí v hlavě, když se řekne BDSM?

Tato otázka mě výzkumně provází poslední čtyři roky od doby, co jsem začala pracovat na své první práci zaměřené na stereotypy a proces identifikace u členů BDSM subkultury v České republice. Práce na první práci mi přinesla do života informace o tom, proč naše mozky vytváří stereotypy, a jaký vliv mají na společenské uspořádání. Výsledky první práce mi také přinesly odpověď na to, jak je česká BDSM subkultura členěná, a jaké konkrétní stereotypní představy zastávají její členové sami o sobě, o veřejnosti, a jaké naopak veřejnost o subkultuře.

Jedna z částí výzkumu, konkrétně část popisovaného „kulturního šoku“ nováčků mě podnítila k tomu dozvědět se něco víc nejen o tom „co“, ale i „jak“ – jak se z členů většinové společnosti stávají nováčci, a pak členové BDSM subkultury? Jak se proměňují jejich představy o BDSM a o subkultuře? Jak jejich nová příslušnost k BDSM subkultuře prosvítá do ostatních částí života? Tato práce je zaměřená na uspokojení této mé zvědavosti. Přeji si, ať je kromě toho užitečná i čtenářům.

Práce obsahově a tematicky navazuje na práci bakalářskou, kde jsem se zabývala touto problematikou v BDSM subkultuře obecně. Dle pravidel z katederního manuálu a jeho verze datované do září 2023 využívám možnost převzít maximálně 50 % své předchozí práce. Do této práce tak přejímám celou teoretickou část. Tu jsem na vhodných místech doplnila o výsledky své původní práce z roku 2023 a opravila drobné detaily.

TEORETICKÁ ČÁST

1 BDSM

V této kapitole si představíme pojmy BDSM a partnerský sadomasochismus, jejich náplň, a poukážeme na jejich odlišnosti. Přineseme také pohled na klinické vymezení BDSM aktivit a související diagnózy uvedené v DSM-V, MKN-10 a ICD-11. Neopomeneme charakteristické rysy BDSM, a to jmenovitě mechanismy pro udržování konsenzuality a bezpečnosti, a role spojené s BDSM aktivitami.

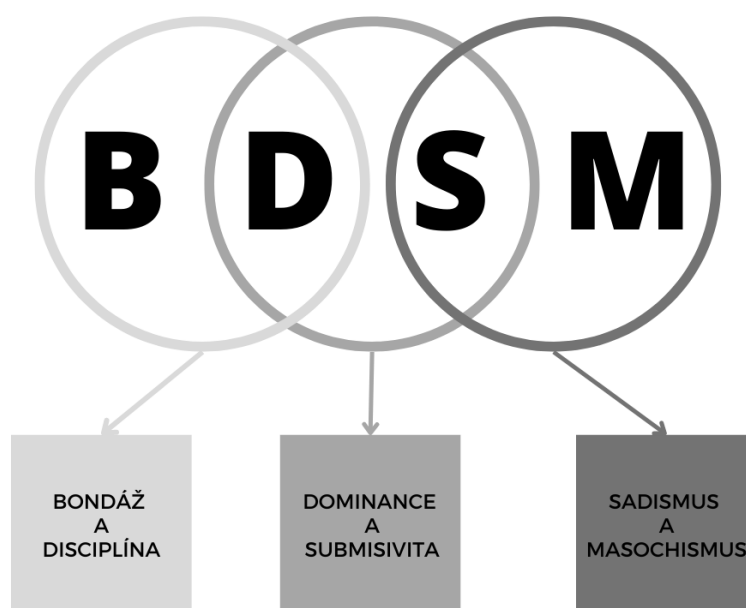
1.1 Definice a pojem BDSM

BDSM je akronym sestávající ze tří dílčích zkratk, které představuje obrázek 1:

- B&D – bondáž a disciplína;
- D/S – dominance a submisivita;
- S&M – sadismus a masochismus.

Tento akronym pod sebou formálně skrývá jak už implicitní zmínku o praktikách (bondáž), tak i informace o rozdělení moci (power exchange) během BDSM aktivity.

Obrázek 1 – Akronym BDSM

Tato zkratka je veřejností široce využívána pro popis různorodých aktivit. Z laické literatury můžeme uvést definici Wisemana (1996, s. 10) citované Sagarinem (2015) z knihy *SM 101*, který BDSM popisuje jako vědomé použití psychické dominance, submise, fyzického znehybnění, bolesti a/nebo příbuzných praktik prováděných bezpečným, legálním a konsenzuálním způsobem za účelem erotického vzrušení a/nebo osobního rozvoje.

Sagarin (2015) u výše zmíněné Wisemanovy definice vyzdvihuje, že praktikování BDSM nutně nemusí vést k sexuálnímu vzrušení, a srovnává motivaci k praktikování BDSM s motivací k participaci na extrémních rituálech, jakým je například chůze po žhavém uhlí.

Jozífková (2016, s. 24) u akronymu BDSM rozšiřuje popis S&M roviny o užití silných fyzických stimulů obecně (oproti vnímání sadisticko-masochistické interakce pouze v kontextu bolestivých podnětů), v D/S rovině zdůrazňuje hierarchickou nerovnost mezi partnery, u které nemusí být přítomný sadismus či masochismus, a rovinu B&D rozšiřuje o psychická (nejen fyzická) omezení, jako například příkazy. Dále v souvislosti s BDSM uvádí pojmy leathersex, fetiš a hraní rolí (roleplaying).

1.1.1 BDSM v klinickém kontextu

DSM-V vymezuje dvě poruchy relevantní k jádru akronymu BDSM, jak jsme si jej představili výše, a to sexuální sadistickou poruchu (302.84) a sexuální masochistickou poruchu (302.83).

Jako diagnostická kritéria sexuální masochistické poruchy uvádí DSM-V:

„A. Po dobu alespoň šesti měsíců pociťování opakovaného a intenzivního vzrušení způsobeného podstupováním ponižování, bití, svazování, či jiného utrpení, jež se projevuje ve fantaziích, nutkání, či chování.

B. Fantazie a sexuální nutkání či chování způsobují klinicky významnou nepohodu nebo funkční narušení v sociální, pracovní či jiné důležité oblasti.“ (Raboch et al., 2015, s. 731).

Jako diagnostická kritéria sexuální sadistické poruchy je uvedeno tamtéž:

„A. Po dobu alespoň šesti měsíců pociťování opakovaného a intenzivního vzrušení způsobného fyzickým či psychickým utrpením jiných osob, jež se projevuje ve fantaziích, nutkání či chování.

B. Jedinec jednal na základě těchto sexuálních potřeb, které realizoval na nesouhlasící osobě, anebo mu tyto sexuální touhy či fantazie způsobují klinicky významnou nepohodu nebo funkční narušení v sociální, pracovní či jiné oblasti.“ (Raboch et al., 2015, s. 732).

U kritéria B u obou výše zmíněných poruch si můžeme povšimnout, že obě obsahují podmínku klinicky významné nepohody nebo funkčního narušení v některé životní oblasti. Pro situaci, kdy toto kritérium není naplněné, zavádí pojem *sexuální zájem* (Raboch et al., 2015). V české terminologii nachází Řezníčková (2018, s. 17) k takovému stavu odpovídající Weissův termín *partnerský sadomasochismus*.

Tato změna v kritériu B je považována za milník umožňující odlišit mezi chováním a patologickou parafilí (Andrieu et al., 2019). Dle Kruegera (2010a, 2010b) trend vývoje diagnostických kritérií DSM směřuje k přesnější reflexi dat o sexuálním sadismu a masochismu, který zároveň dává méně prostoru k jejímu kulturně podmíněnému vnímání, ale i tak je současná definice těchto poruch kritizována (Moser, 2019, s. 686). Snahu o detabuizaci BDSM aktivit můžeme vnímat i v rozhodnutí Švédska z roku 2008 o vyřazení sadomasochismu, fetišismu a transvestitismu z oficiálního seznamu nemocí, aby zabránilo diskriminaci jedinců s danou sexuální preferencí (Krueger, 2010b, s. 325). Můžeme tedy konstatovat, že pokud jedincům praktikujícím BDSM aktivity nezpůsobují tyto potřeby a fantazie diskomfort, a nečiní tyto aktivity s nesouhlasícím partnerem, o patologii se dle DSM-V nejedná.

Podobnou změnu ve vnímání patologie sadomasochistických aktivit můžeme pozorovat i na změně v diagnostických kritériích mezi MKN-10 a ICD-11, která v době psaní této práce sice na území ČR platí, zatím ale není dostupný její český překlad. MKN-10 (Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022) uvádí mezi poruchami sexuální preference, konkrétně v parafilích v aktivitě jako sadomasochismus (F65.5) s podkategoriemi sadismu a masochismu. MKN-10 (Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022) popisuje sadomasochismus následně:

„Preference sexuální aktivity, která zahrnuje působení bolesti, ponížení nebo omezování osobní svobody. Jestliže subjekt raději takovou stimulaci přijímá, jde o masochismus, jestliže jí sám provádí, pak jde o sadismus. Subjekt často pociťuje sexuální vzrušení jak ze sadistických, tak masochistických aktivit.“ (MKN-10, 2022).

Místo kategorie sadomasochismu nalézáme v ICD-11 s kódem 6D36 „*Paraphilic disorder involving solitary behaviour or consenting individuals*“, jejímiž diagnostickými

kritérii je soustředěný a intenzivní vzorec atypického sexuálního vzrušení, které zahrnuje souhlasící osoby nebo samotářské chování, které splňuje jednu ze dvou podmínek: jedinec musí pociťovat nepohodu, která není založená na pouhém strachu ze zavržení okolím, nebo musí být povaha takového parafilního chování způsobovat signifikantní bezprostřední riziko zranění nebo smrti, tedy ne pouhé potenciální vyšší riziko vystavení se sexuálně přenosným chorobám (WHO, 2022).

ICD-11 tak oproti MKN-10 omezuje poruchu na situace, kdy jedinec zaznamenává diskomfort ze své preference nebo signifikantně zvyšuje riziko zranění či smrti, což považujeme za stejný trend jako u DSM-V. Spolu se změnou sadomasochistické poruchy také zmiňujeme, že v ICD-11 byly vyřazeny poruchy fetišismus a fetišistický transvestitismus (WHO, 2022), což zmiňujeme proto, že pojem fetiš řadí Jozífková (2016) jako jeden z blízkých pojmů a ilustruje trend vývoje relevantních diagnostických kritérií směrem k depatologizaci BDSM.

1.1.2 Hranice pojmu BDSM

V předchozích částech jsme si uvedli, že kromě pojmu BDSM je v rámci české odborné literatury používán pojem partnerský sadomasochismus. V této práci budeme preferovat užití termínu BDSM, a to z několika důvodů, které vysvětlíme v následujících odstavcích.

V odborných kruzích nepanuje konsenzus ohledně přesného obsahu a hranic akronymu BDSM (De Neef et al., 2019, s. 131), a sám pojem BDSM je používán jen některými lidmi, kteří praktikují aktivity, které by se daly označit za BDSM či za partnerský sadomasochismus.

V problematice vymezení pojmu BDSM souhlasíme s názorem Řezníčkové (2018, s. 22), že z hlediska preferované intenzity, typu aktivit, frekvence a motivace k aktivitám se jedná o velmi rozmanitou skupinu jednotlivců s unikátním poměrem preference aktivit s prvky sadomasochismu, fetišismu, power exchange a jiných, a s unikátní představou o preferované intenzitě a frekvenci. Pro představu aktivit, které jsou provozovány, když vám váš přítel řekne, že praktikuje BDSM, tento akronym stačí, pro vymezení nějaké homogenní skupiny ale nikoliv. Spadá pod BDSM slabý výprask rukou při sexu, nebo by musel být silnější (či obsahovat i použití pásky přes oči), aby se o BDSM dalo hovořit?

Proto se místo operacionalizace BDSM pomocí výčtu (a minimální intenzity) aktivit, spokojíme s pojetí Weiss (2006b, s. 232), která za BDSM považuje ty činnosti,

kteře jsou typické pro členy identifikující se jako členové BDSM komunity. To znamená, že BDSM je v jádru konsenzuální hra o moci, bolesti a potěšení mezi účastníci se dospělými. V praxi v sobě BDSM komunita skrývá množství rozličných praktik, vztahových uspořádání, rolí, tužeb, fetišů, identit a schopností.

V opozici k tomuto vymezení pojmu BDSM stojí vanilka, dle Weiss (2006b, s. 233) subjektivní a proměnlivá definice toho, co je normální, jednotlivci praktikujícími BDSM. Pro někoho tedy vanilkový (ne BDSM) může být právě heterosexuální sex v misionářské pozici.

Dalším důležitým důvodem, který nás vede k používání pojmu BDSM místo partnerského sadomasochismu, je efekt, který pozorovali Holvoet et al. (2017): pokud se v rámci výzkumu tážeme na provozování či fantazírování o aktivitách, které by se daly považovat za BDSM aktivity (jako například použití pásky přes oči při sexu, či svazování), ale bez toho, abychom použili termín „BDSM“ či „SM“, hlásí se k takovým aktivitám větší procento lidí, než při dotazu na to, zda se dotyční identifikují s pojmem BDSM nebo s BDSM subkulturou. Můžeme se tedy domnívat, že ve společnosti existují minimálně dvě skupiny lidí, kteří praktikují aktivity, které pokrývá akronym BDSM – ty, kteří se s pojmem BDSM identifikují, a ti, kteří nikoliv. I z důvodu nejednoznačnosti určení příslušnosti k BDSM v rámci dotazníkových šetření dospívají studie zaměřující se na prevalenci partnerského sadomasochismu v populaci k rozdílným procentuálním zastoupením (De Neef et al., 2019, s. 131).

Partnerský sadomasochismus je dále termín, který už ze své podstaty implikuje několik věcí: a to, že aktivity probíhají mezi partnery (ať už romantickými, či sexuálními), což není určující předpoklad (Weiss, 2006b; Newmahr, 2010; Sagarin, 2015), a samy aktivity nemusí obsahovat sadomasochistickou komponentu, protože preference typu aktivit u jednotlivců silně varíují, jak je ilustrováno například u Řezníčkové (2018).

Partnerský sadomasochismus, jakožto termín, který je českou paralelou sadistického a masochistického sexuálního zájmu, může implikovat, že aktivity takto provozované jsou provozované právě jen za účelem sexuálního vzrušení, nebo jsou se sexem spojené nějakým jiným způsobem, což je pro naše účely limitující. Participace v BDSM komunitě má rysy vážného volnočasového zájmu (serious leisure), a lidé někdy praktikují BDSM s cílem spojit BDSM aktivity se sexuálními BDSM aktivitami, ale zároveň také jen pro BDSM samotné (Newmahr, 2010, s. 329). BDSM aktivity nutně

nemusí být spojovány jen se sexuálním vzrušením, a oblast sexuality mohou výrazně přesáhnout (Cutler et al., 2020; Fennell, 2021; Newmahr, 2010; Sagarin, 2015). Některé studie dokonce pozorují, že čím více je člověk účasten na chodu BDSM subkultury, tím méně vyhledává BDSM s prvky sexu, a zároveň když už praktikuje sex, mnohem častěji obsahuje prvky BDSM (Fennell, 2021).

1.1 Charakteristické rysy BDSM

Krátce si představme charakteristické rysy spojené s praktikováním BDSM. Jsou to rysy spojené s konsenzualitou BDSM aktivit a uspořádáním rolí typickým pro BDSM aktivity. Informace o projevech určitých rysů v české BDSM subkultuře doplňujeme z kontaktu s informátorem z BDSM subkultury, pro kterého užíváme označení Jonáš, jehož výpovědi dokreslují v rámci uskutečněného rozhovoru primárně kapitolu 2.2 zabývající se českou BDSM subkulturou.

1.1.1 Konsenzualita

V kapitole 1.1 Definice a pojem BDSM uvádíme Wisemanovu definici pojmu BDSM z knihy SM 101, která obsahuje jak podmínku konsenzuality, tak podmínku bezpečnosti. Oba tyto prvky jsou pevně spojeny s praxí BDSM a šířeny v rámci BDSM komunit (Newmahr, 2010) několika mechanismy.

Konsenzualita je to, co BDSM odlišuje od prostého násilí (Dunkley & Brotto, 2020). Její důležitost připomínají i v komunitách běžně používané akronymy SSC (safe, sane, consensual) či RACK (risk, aware, consensual, kink) (Jozífková, 2013). Konsenzus (nebo spíše jeho absence) je také kritériem, které zůstalo obsažené v definici sexuální sadistické poruchy (Raboch et al., 2015).

V anglicky mluvících zdrojích jsme zaznamenali kromě starších akronymů SSC a RACK také novější motto 4C's: Caring, Communication, Consent, Caution (4 C: Péče, komunikace, konsenzus a opatrnost) (Williams et al., 2014).

1.1.2 Vyjednávání

Mezi osobami praktikujícími BDSM před provozováním takových aktivit často dochází k vyjednávání, aby se zajistilo, že aktivity budou probíhat v mezích všech zúčastněných stran. Kaak (2016, s. 50) analyzovala 7 nahrávek 14 BDSM+ lidí během vyjednávání,

a identifikovala hlavní body, které jsou během vyjednávání o BDSM projednávány. Jsou jimi:

- **Styl** – typ aktivity, její intenzita, typ pomůcek;
- **Tělo** – zdravotní stav, místa přípustná ke vzájemnému dotýkání se, míra sexuální povahy aktivit;
- **Limity** – zdravotní stav, místa přípustná ke vzájemnému dotýkání se;
- **Stopky** (safewords) (Kaak, 2016).

Kategorie *tělo* a *limity* se překrývají v oblasti, kterou si můžeme představit jako oblast osobních hranic. Pátá kategorie popisuje domluvu stopky (safeword), tedy slova nebo signálu, který aktivitu ukončuje. Kaak (2016, s. 50) zmiňuje, že nejčastějšími identifikovanými stopkami byly slovo „stop“; systém semaforu, kde „červená“ odpovídá zastavení všech aktivit, a v neposlední řadě také neverbální gesta a jiné signály.

1.1.3 Stopka (safeword)

Dalším bezpečnostním mechanismem používáním při praktikování BDSM je výše zmíněná stopka (safeword). Stopka je nějaké slovo, neverbální gesto, či jiný signál, který si v rámci provozování BDSM aktivit, slangově „akčnění“ či „hraní“ (Vrajová, 2017), účastníci domlouvají. Dané slovo v případě potřeby jedné z účastníků se stran zastavuje probíhající aktivitu (Jozífková, 2013).

Běžně užívané stopky na české BDSM scéně jsou „stop“, „červená“ či „žlutá“ (Jonáš, osobní sdělení, 26. června 2022). „Ne“ se jako stopka nepoužívá zejména v případě konsenzuálně-nekonsenzuálních praktik (CNC), kdy je zdání odporu žádané a předem odsouhlasené. „Ne“ v takovém případě neukončuje akci a může být vítáno, kdežto stopka akci ukončí. Obzvláště v takovém typu aktivit je existence stopky velmi důležitá (Dunkley & Brotto, 2020).

Problematika konsenzuality v BDSM, kdy účastníci mohou dopředu souhlasit i s takovými praktikami, jako je rape-play (tedy jakási hra na znásilnění), kde je obsaženo fyzické násilí a donucování, které ale může být zastaveno domluvenou stopkou, přináší náročná etická dilemata (Rosten, 2019).

1.1.4 Aftercare

Aftercare je pojem zahrnující aktivity nastávající po hlavní scéně (BDSM aktivitách), ale ještě předtím než účastníci opustí prostor, ve kterém aktivity probíhaly (Sagarin et al., 2009, s. 190). Tato aktivita má za cíl srovnat hierarchickou nerovnováhu mezi účastníky BDSM aktivit (Jozífková, 2013, s. 392).

Sagarin et al. (2009, s. 190) pozorovali tři typy činností během aftercare: jemný fyzický kontakt (objímání, mazlení, atp.), fyzickou stimulaci (masírování a podobné aktivity), a komunikaci (například rozhovor, vzájemný oční kontakt).

1.1.5 Role v BDSM

Ve výzkumech zaměřených na BDSM se zpravidla lidé praktikující BDSM rozdělují dle zaujímaných rolí na jedince dominantní (tedy ty, kteří na první pohled situaci řídí), jedince submisivní a jedinci, kteří do jisté míry obě tyto role střídají, pro které se i v české subkultuře vžil označení switch (Rejřířová, 2014).

Když navštívíme webové stránky zacílené na lidi praktikující BDSM, nalezneme ale dostupných rolí mnohem více, než tři výše uvedené. Na mezinárodním webu fetlife.com si k 22. březnu 2022 uživatel může vybrat z 90 možností, z nichž pro příklad uvedeme role Rigger, Top, masochist, Mommy, slave, Exhibitionist či Primal (malá počáteční písmena se tradičně uvádějí u rolí spjatých s předáváním kontroly) (FetLife, 2022).

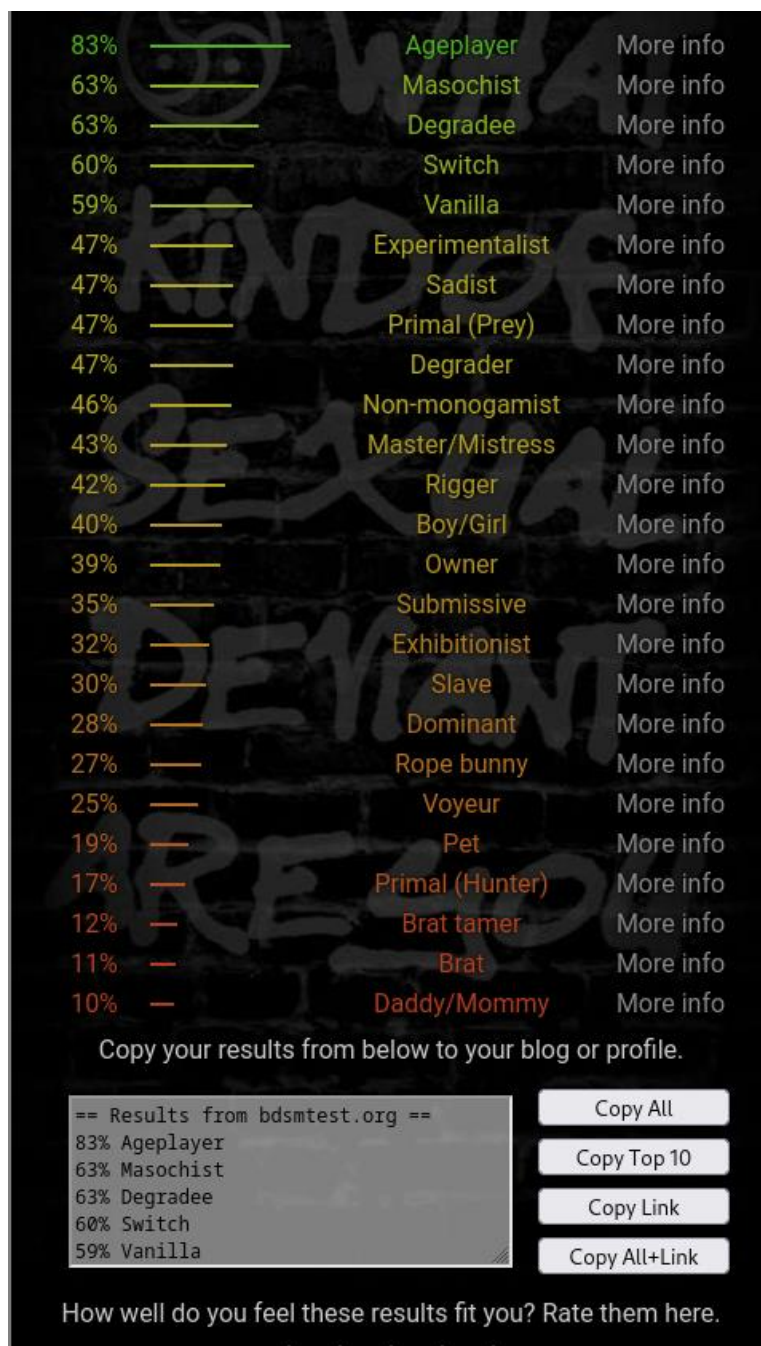
Zvykem při komunikaci mezi členy české BDSM subkultury je také používat web bdsmtest.org, který po vyplnění dotazníku nabídne procentuální shodu respondenta s populárními rolemi v BDSM (Jonáš, osobní sdělení, 26. června 2022). Ukázkou výsledků tohoto testu je obrázek 2.

Zjednodušit tedy kategorie rolí do pojmů *dominantní*, *submisivní* a *switch* by mohlo implikovat nutnost dominantně-submisivní dynamiky, která nemusí být nutně přítomná vzhledem k rozmanitosti preferovaných aktivit v rámci BDSM, kterou jsme komentovali v předchozích kapitolách. Hébert a Weaver (2015, s. 50) ve své práci poukazují na to, že respondenti sami důsledně odlišovali jednotlivé role v rámci jedné strany spektra power exchange, a že tyto pojmy nejsou navzájem zaměnitelné.

Z tohoto důvodu preferujeme pojmy Top, Bottom a Switch pro popisování BDSM, podobně, jako je užívá Dunkley et al. (2020). Dle Jonáše je v české subkultuře běžnější

označení Vršek a Spodek, než jejich anglické protějšky, ale upozorňuje na to, že český ekvivalent může naznačovat jistou objektifikaci protějšků.

Obrázek 2 – Výsledek BDSM Testu (BDSM Test: What Kind of Sexual Deviant are You?, 2023)

Hébert a Weaver v roce 2015 kvalitativně zpracovaly nejen charakteristiky lidí vyskytujících se Top a Bottom roli, ale i přínosy plynoucí z obou postavení, a dále také výzvy a náročné situace plynoucí z dané role. Přehled jejich výsledků přinášíme v tabulce 1.

Hébert a Weaver (2015, s. 50) také uvádějí dva stereotypy spojené s volbou BDSM rolí. Prvním stereotypem je, že si člověk zvolí roli, která odpovídá jeho každodennímu životu (manažer velké firmy si zvolí některou z Top rolí). Druhým možným stereotypem je, že si dotyčný zvolí roli opačnou k té, kterou zastává v každodenním životě. Některé výzkumy potvrzují odlišné osobnostní vlastnosti lidí v Top a Bottom roli, a občas dokonce i překvapivou genderovou normativitu výsledků (Hébert & Weaver, 2015; Martinez, 2018), minimum z nich ale zohledňuje i kategorii Switchů. Damm et al. (2018) uvádí, že pro některé participanty přináší situace, které pracují s těmito genderovými stereotypy (například muž, který je v rámci BDSM aktivit v submisivním postavení vůči ženě) zvýšené vzrušení.

1.1.6 Subspace a Domspace

K problematice rolí se vážou také psychické stavy typicky vznikající během provozování BDSM aktivit. Vžilo se pro ně označení Subspace (pro jedince zastávající v dané aktivitě Bottom roli) a Domspace či Topspace (analogicky pro Top jedince). Top i Bottom jedinci v tomto stavu vykazují známky flow dle Csikszentmihályiho, u Subspace je výjimkou dimenze připravenosti k výkonu (Ambler et al., 2017).

V Subspace také jedinci vykazují znaky přechodné hypofrontality, která je definovaná nedostatečným krevním zásobením zejména v oblasti frontální a prefrontální mozkové kůry. Vzhledem k tomu, že je ovlivněna dorzolaterální prefrontální kůra, jedinci ve stavu přechodné hypofrontality mohou zaznamenávat změny ve vnímání času, problémy s pamětí a pozměněnou schopnost zaměření pozornosti, teoreticky také sníženou citlivost na bolest, potíže s logickým uvažováním spolu s pocity klidu a přítomnosti „tady a teď“ (Ambler et al., 2017, s. 4).

Oba stavy také vznikají díky jiným aspektům provozované BDSM aktivity. Domspace v rámci BDSM aktivit vzniká především soustředěním se na náročné a nebezpečné aktivity (knife play – hra s noži, needle play – hra s jehlami, či náročnější formy bondáže), rytmickými aktivitami a samotným faktem, že daný jedinec situaci řídí (Newmahr, 2010, s. 328).

Subspace je dle Pitagory (2017) vyvolán působením silných podnětů (například výpraskem) nebo hraním rolí. Newmahr (2010, s. 328) zmiňuje nástup flow u Bottom jedinců v souvislosti s rytmičností podnětů, bolestí nebo soustředěním se na podnět s cílem

zvládnout jeho intenzitu (například vydržet silný výprask). Subspace také přispívá tomu, že bolest v rámci BDSM lze vnímat jako příjemnou (Dunkley et al., 2020, s. 422).

Tabulka 1 – Charakteristiky, Benefity a výzvy dominantních a submisivních osob (Hébert & Weaver, 2015)

	Dominantní	Submisivní	Obě skupiny
Charakteristiky	Empatický a pečující Touha a schopnost převzít kontrolu Pozorný a zodpovědný	Ochota vzdát se kontroly Touha potěšit	
Benefity	Moc a kontrola nad situací Odměny Sebedůvěra	Vzdání se kontroly	Uspokojení z potěšení ostatních Potěšení a vzrušení Zábava, rozmanitost a překračování hranic vanilkového světa Osobní růst Zkvalitnění romantických vztahů Komunita Osvobození se Svoboda od každodenních rolí Být sám sebou
Výzvy	Víc práce a odpovědnosti Majetničtí submisivové	Zranitelnost Špatní dominantí Poslouchání rozkazů	Stigma Vztahové problémy Přijetí vlastních tužeb

2 BDSM SUBKULTURA

V této kapitole se budeme věnovat třem oblastem. V první podkapitole nastíníme historii BDSM subkultury v celosvětovém měřítku, zejména z pohledu historie subkultury v USA. Informace doplníme vývojem pohledu společnosti na BDSM subkulturu spolu s odkazy na relevantní knižní a filmová díla. Ve druhé podkapitole se zaměříme na historii a současný stav BDSM subkultury v České republice.

2.1 Historie BDSM subkultury a obraz BDSM ve společnosti

Za jeden z formujících prvků současného náhledu na BDSM můžeme považovat práce de Sadeho a Sachera von Masocha (Newmahr, 2010, s. 316). Z barvitých popisů praktik v literárních dílech obou autorů se postupně jejich příjmení přetransformovala do pojmů *sadismus* a *masochismus*, která pro označení specifického vztahu k působení či prožívání bolesti používáme dodnes.

Pro ilustraci zmiňme Sacher von Masochovo dílo *Venuše v kožichu*, původně z roku 1858, které popisuje mladíka Severin, který se zamiluje do kruté a chladné dominantní Wandy a stane se jejím otrokem. Wanda Severina krutě trestá svazováním a bičováním, kopáním a dalšími způsoby (Sacher-Masoch, 2009).

Kromě jiných děl i na *Venuši v kožichu* postavil Kraft-Ebbing popis sadismu a masochismu v *Psychopatii sexualis* z roku 1886, ze které Freud čerpal při tvorbě psychoanalytické teorie o vzniku parafilií (De Vleminck, 2017). I přesto sadomasochismus po mnoho dalších let není častým tématem výzkumů – problematika byla vynechána i ve slavných Kinseyho studiích o sexu vydaných v letech 1948 a 1953 (Moser & Kleinplatz, 2006).

Z důležitých děl této doby zmiňme ikonický román „Příběh O“ autorky Pauline Réage z roku 1954, který přináší pohled do života O, ženy, která kromě života pařížské módní fotografky žije jako otrokyně půjčovaná v domě mužům, kteří s ní jednají jako se sexuální hračkou, která by oddaně měla plnit jejich sexuální potřeby, spoutávají ji a udělují jí výprasky (Réage, 2005).

BDSM aktivity se uceleně objevují v americké LGBT subkultuře, konkrétně v době po Stonewallských nepokojích, a to v podobě leather komunit. Leather (tedy kůže, kožený) je termín užívaný pro SM či BDSM praktiky v kontextu LGBT (Moser & Kleinplatz, 2006, s. 5).

Dle Childs (2016, s. 5) začaly Leather kluby vznikat v USA v pozdních 70. letech z motorkářské kultury vlivem návratu vojáků z druhé světové války. Leather komunity jsou dle Moskowitz et al. (2011) místa pro gay muže kde je důležitá hierarchické uspořádání, hypermaskulinita a sexuální dominance a submisivita. Důležitým tématem je obecně mužnost. Mezi staršími a mladšími příslušníky leather komunity lze znát posun ve vnímání rigidnosti dodržování tradic a míře příslušnosti a identifikace s komunitou (Childs, 2016).

Weiss (2006a) pozoruje, že v letech 1985-2003 dochází ke zvýšení frekvence výskytu BDSM ve formě reklam, billboardů, v televizních pořadech či filmech, což dle autorky značí příchod BDSM do postmoderního mainstreamu. BDSM se objevuje v reklamách na deodorant Axe, švédský nábytkářský gigant Ikea či jogurty Danone, objevuje se ve videoklipech Britney Spears a i na filmových plátnech (Weiss, 2006a). I přes postupnou normalizaci se ale například hnutí Pride v této době ostře vymezuje proti účasti příslušníků BDSM subkultury na pridových akcích v Americe (Moser & Kleinplatz, 2006). Saner (2008, in Drdová & Saxonberg, 2020, s. 16) popisuje, že tato komodifikace BDSM subkultury by neměla být chápána jako reprezentace hlubšího pochopení a přijetí BDSM subkultury. Komodifikované BDSM je dle ní zaměřeno na genitálie, kdežto subkulturní BDSM na ně nemusí být zaměřeno.

Pohled na fungování současných lokálních BDSM komunit v Americe přináší Newmahr (2010, s. 315). Mezi lety 2002-2006, kdy se aktivně podílela na chodu komunity na severovýchodě USA, fungovalo ve fiktivní oblasti Caeden pět nezávislých BDSM organizací, tři veřejné prostory určené k provozování BDSM aktivit, několik soukromých mučírén, několik oddělených sociálních skupin, které sdružovalo BDSM, a velké množství internetových diskuzí. Aktivní podílení se na chodu v komunitě Caeden zahrnovalo účast na akcích komunity 4-5x týdně, placení vstupů a členství v klubech, účast na akcích zaměřených na praktikování BDSM (tzv. play parties), vzdělávacích akcí (lekci, workshopů a demonstrací), socializačních obědů a večeří (tzv. munches), organizačních schůzek a fundraisingových akcí (Newmahr, 2010).

Na Caedenských akcích pozorovala Newmahr (2010) aktivity v rozpětí lehkého výprasku po řezání či bičování zad a breath play (dušení, rdoušení, škrcení a podobné). Líbání ani kontakt s genitáliemi nebyl běžnou náplní takových akcí a při BDSM aktivitách byl většinou minimálně jeden člověk v dané skupině účastníků oblečený. Oproti americkým swingers klubům na BDSM akcích běžně neprobíhá anální ani orální sex (Newmahr, 2010).

Komunita dle Newmahr (2010) sdílí odpovědnost za nábor, edukaci a supervizi BDSM aktivit. Je znát důraz komunity na bezpečnost provozovaných praktik. Důležitost vzdělávání pro BDSM subkulturu zdůrazňuje i Weiss (2006b, s. 231). V typickém týdnu v oblasti San Francisca v roce 2006 si dle ní člověk může vybrat z pěti lekcí na témata z řad techniky ovládání různých nástrojů, vztahové dynamiky a dynamiky během provozování BDSM aktivit (tzv. scene), či jiných dovedností relevantních pro provozování BDSM aktivit. Větší popularita BDSM a s ní spojená komercializace a zvýšení množství dostupných pomůcek vede k formalizovanějšímu přístupu ke vzdělávání v rámci subkultury (Weiss, 2006b).

Pohled veřejnosti na BDSM ovlivnila také trilogie Padesát odstínů autorky EL James z roku 2011, následovaná v roce 2015 filmovým zpracováním. Dle BDSM blogerů je toto dílo jako vyobrazení reality praktikování BDSM problematické v několika ohledech (Drdová & Saxonberg, 2020): ve způsobu, jakým prezentuje vyjednávání za účelem dosažení oboustranného souhlasu; podporováním nepodloženého stereotypu, že BDSM je výsledkem traumatizace v dětství či negativních osobnostních charakteristik jednotlivce; a plochostí hlavních postav, jejichž identita je celá založená pouze na BDSM identitě.

V současné době spojuje BDSM subkulturu v online prostoru celosvětová sociální síť Fetlife, která se na hlavní stránce honosí titulem „nejpopulárnější sociální síť pro BDSM, fetiš a kinky komunitu“ spolu s údajem o 10,5 milionu uživatelů této sítě (Fetlife, 2022).

Kromě Severní Ameriky a Evropy aktivní výzkumy zaměřující se na BDSM či BDSM subkulturu nalezneme i v Brazílii (“SM International”, 2006), nebo Číně (Luo & Zhang, 2018). Míra stigmatizace a legálního postavení BDSM aktivit v rámci různých států je různá, stejně jako míra přijetí aktivit veřejností (“SM International”, 2006).

2.1 Historie BDSM subkultury v České republice

BDSM se v posledních letech objevuje jako téma bakalářských či magisterských diplomových prací (Kramolišová, 2022; Rejřířová, 2014; Rytíř Drozenová, 2022; Řezníčková, 2011; Řezníčková, 2018; Vrajová, 2017; Výborná, 2023). Samotnou historií české BDSM subkultury (a to konkrétně vývojem postkomunistickým) se zabývá jedna dizertační práce (Drdová, 2020), ze které v této části budeme primárně vycházet. Abychom vykompenzovali potenciální chudost zdrojů, zapojujeme i neodborné zdroje sestávající z produktů činnosti členů komunity a v červnu 2021 jsme uskutečnili jedno interview s informátorem z BDSM subkultury, který nám byl mnohými jinými členy subkultury na toto téma doporučen. V této práci pro něj používáme pseudonym *Jonáš*. Jonášova osobní zkušenost s vývojem BDSM subkultury nám pomohla si lépe představit popisovanou změnu, kterou subkultura nejen v posledních letech prošla. V rámci neformálního kontaktu před a po rozhovoru nám také upřesnil některé zvyklosti české BDSM subkultury, které jsme prezentovali v dřívějších kapitolách.

V dobách komunismu byli lidé praktikující BDSM perzekuováni a vládl celkový nedostatek povědomí a informací o těchto praktikách. Lidé se scházeli v malých skupinkách a nové kontakty byly navazovány skrze inzeráty psané kódem („Dáma hledající muže na výpomoc v domácnosti“) (Drdová, 2020, s. 95). Porevoluční doba přinesla změnu v podobě vydávání tematických časopisů a setkávání se, které bylo více otevřené i nováčkům, postupnému rozvoji BDSM pornografie, nárůstu počtu výrobců pomůcek pro BDSM a profesionálních domin, na což subkultura reagovala smíšeně. Také začal vznikat český slovníček BDSM pojmů, některé byly přeložené, jiné úplně nové, jako například VDD – Velký Drsný Dominant (Drdová, 2020).

Jonáš na časopisy vzpomíná jako na vzrušující událost, kdy se vypravil do stánku s časopisy na okraji města, kde se snažil nakoupit co možná nejméně nápadně, a pak ujet na kole s časopisem pod tričkem pryč. Vzpomíná si na časopisy, které byly plné povídek, které nikdy nečetl, s barevnou přílohou uprostřed, kde bylo pár zajímavých obrázků, na časopisy „*plné fekálií, ale to se mi nelíbilo*“, a na časopisy plné fotostory a reportáží.

V 90. letech se začaly pořádat tzv. kecací srazy (srazy zpravidla v hospodách zaměřené na povídání si o všem možném; ekvivalent k anglickému pojmu *munch*) diskuzních internetových skupin Průvodce, Pandora či Hospoda. V roce 1995 začala

madam Aradia pořádají srazy v Hoštce, které byly obohaceny o ukázky tematických praktik (Mountbatten, 2019).

Na konci tisíciletí také lidé stále preferovali používání přezdívek a nesdělování pravých jmen na akcích (Drdová, 2020). Tento zvyk reflektuje Jonáš jako postup, který vedl k tomu, že vše pro něj mělo auru tajemna a jakési neskutečnosti: „*Tehdy jsem měl pocit, že pár lidí se tam zná, asi spolu někde něco dělají, ale člověk o tom neměl žádný obrázek.*“

Velký vliv na vývoj subkultury měl web bdsm.cz (Řezníčková, 2011), který při rozhovoru zmínil i Jonáš, přes který se dalo registrovat na různé akce (Mountbatten, 2019). Internet a internetové prostředí zastává v subkultuře stále důležité místo. Slouží jako jakási „vstupní brána“, kde se na specializovaných serverech dá poznat s lidmi, kteří pak při zájmu dotyčného zprostředkovávají vstup na BDSM akce v reálném světě (Vraiová, 2017). Dle Jonáše tuto funkci nyní plní i některé tematické facebookové skupiny a server bdsmlife.cz.

Drdová (2020) i Mountbatten (2019) se shodnou na tom, že s ubíhajícím časem na BDSM akce chodí čím dál více lidí, což potvrzuje i Jonáš. Na srazy na „Starou Poštu“, srazy s programem a povinností registrace předem, chodilo kolem roku 2000 na jeden pátek v měsíci i 150 lidí (Mountbatten, 2019).

První pravidelnou akcí s vyšší četností konání (jednou za dva týdny) byly v letech 2005-2009 heterosexuální středy v gay klubu Alcatraz, kde se předtím akční srazy s menší frekvencí konaly od roku 2001. Tato tradice byla ukončena poté, co začal fungovat BDSMklub, který je nyní znám pod názvem Ateliér (Mountbatten, 2019).

Tento pražský klub za dobu jeho fungování vystřídal v Praze tři lokality, nyní se nachází na Praze 10 a pojme i více než 200 osob (BDSMklub: info). V prostředí klubu také proběhlo již několik výzkumů (např.: Rejřířová, 2014; Řezníčková, 2011; Vraiová, 2017). Během pandemie covid-19, kdy byla ohrožena existence klubu, Ateliér spustil na podporu svého provozu kampaň na webu HitHit (Atík volá o pomoc!). To, že se v rámci ní podařilo vybrat téměř 800 000 korun, ilustruje, jak důležitým místem pro BDSM subkulturu je.

Pravidelně se v klubu odehrává několik typů akcí, například *kecací čtvrtky*, na které není třeba se registrovat, a kde je možné využít nabídky občerstvení, povídat si s přáteli, nebo využít tematicky vybavené místnosti klubu. Ne zcela pravidelně se také v klubu

pořádají workshopy na nejrozličnější témata spojená s různými BDSM aktivitami (spank, jehly, elektro, nebo shibari) (Vraťová, 2017, s. 23).

Další akcí svědčící o důležitosti Ateliéru pro českou BDSM subkulturu je pořádání tzv. Zajíc party – akcí pro nováčky v BDSM, které účastníkům umožňují seznámit se ve formě vzdělávacích panelů s ukázkami různých aspektů BDSM. V době psaní této práce se konal již 26. ročník této akce (ZAJÍC párty 26: 12. 10. 2024, 2025). Při zájmu o hlubší ponoření do dění v Ateliéru doporučujeme výše zmíněnou velice čtivou práci Rejřkové (2014).

V Praze se na chodu komunity také podílí tým studia Subspace, které je zaměřené na shibari (japonský styl svazování), a dále také studio Hell, piercingový a tetovací salón (Rytíř Droženová, 2022, s. 19). Kromě hlavního města se aktivně konají akce i v jiných městech České republiky, a to například dle Jonáše v Brně, Plzni, Ostravě a pomalu i v Ústí nad Labem. Rytíř Droženová (2022, s. 19) jmenuje ještě Olomouc, Karlovy Vary a Liberec.

Jonáš kromě místně příslušných skupin jmenuje také skupinu Písklata, která pořádá na různých místech v České republice tematické party se společenskou erotikou. Na jejich stránkách uvádějí, že: *„BDSM je pro nás úžasná hra plná emocí a vzájemného přelévání moci. Po nikom nevyžadujeme žádné role, kromě těch, které chce sám zastávat. Co naopak vítáme je hravost a otevřená mysl“* (Písklata: FAQ).

Česká BDSM subkultura je podle Výborné (2023) členěná nejen geograficky (přičemž Praha a Brno jsou nejsilnější oproti jiným regionům), ale zároveň i dle organizačních celků a BDSM aktivit.

Když Jonáš komentuje vývoj BDSM subkultury, zmiňuje, že se v posledních deseti letech stále rozrůstá. Dříve v ní podle něj byli sami pionýři: *„Do té komunity skutečně docházeli fyzicky jen ti lidé, kteří se k tomu hodně odhodlali, měli nějakou motivaci k tomu, proč to dělat. Ten průřez tou společností nebyl typická společnost.“*

Drdová (2020, s. 116) tvrdí, že s časem příslušnost k BDSM subkultuře přestala být něco výjimečného. Jonáš pozoruje, že se subkultura více uvolnila, začala být o trochu méně ostražitá a přestala na něj působit tolik undergroundově. Komunikace je podle něj mnohem více otevřená, lidé si lépe umí říct, co v BDSM chtějí zažít a častěji vystupují i pod svými pravými jmény. Má za to, že se tak děje proto, že o subkultuře je více známo,

a dle prezentace na internetu mohou vidět, že na akcích různých komunit se mohou seznámit a inspirovat.

Rádi bychom se vyjádřili v termínu BDSM komunita a BDSM subkultura v kontextu českého dění. Různí autoři pro popsání skupiny lidí praktikujících BDSM a scházejících se za účelem sdružování na základě tohoto společného zájmu užívají oba výše zmíněné pojmy a zasazují tím tedy tento jev do jiného teoretického rámce (viz například Newmahr, 2010 či Weiss, 2006b). V této práci budeme popisovat českou BDSM subkulturu, jejíž podmnožinou jsou BDSM komunity, ať už místně či například klubově nebo zájmově specifické. Z vlastní osobní zkušenosti si uvědomujeme, že nejběžnějším způsobem, jak se označují sami členové české BDSM subkultury je právě slovem komunita.

3 STEREOTYPY

V této kapitole si představíme koncept stereotypů a historii vnímání tohoto termínu. Dále si představíme jejich obsahovou složku. V závěru kapitoly si přiblížíme problematiku stereotypů, postojů a stigmatu v kontextu BDSM.

3.1 Historie a definice stereotypů

Problematika stereotypů nás jakožto lidský druh provází od počátků lidstva. Zhruba od počátku dvacátého století se humanitní vědy začaly tímto fenoménem zabývat více, ať už kvantitativně, tak kvalitativně. Dovidio et al. (2010, s. 4) dokonce pozoruje v každé dekádě zdvojnásobení až ztrojnásobení objemu vydaných odborných textů na téma stereotypů mezi lety 1930-2008.

Z historického hlediska pozorujeme první použití termínu **stereotyp** v knize *Public Opinion* od Waltera Lippmanna (Dziak, 2021; Operario & Fiske, 2001; Výrost et al., 2019).

Lippmann (1922) popisuje stereotyp jako typický soubor znaků člověka či jiné entity, kterou pozorujeme. Ze stereotypů je podle Lippmanna (1922, s. 69) složena realita a svět, které očekáváme, ne nutně takové, jakými jsou.

V této první vlně výzkumu mezi dvacátými a padesátými lety dvacátého století byly stereotypy vnímány jako jakási abnormalita či nemoc, něco, co se dá vymýtit, opravit a odstranit. Pozornost v té době byla upřena spíše na konzervativní a nevzdělané lidi (Dovidio et al., 2010, s. 16). Toto první období také kritizují Operario a Fiske (2001) kvůli přílišnému zaměření na spojení stereotypů s předsudky. Cílem dle nich bylo ovlivnit vliv předsudků na společnost, výzkum se tedy více soustředil na procesy a struktury, než na jejich samotný obsah.

Ve druhé vlně výzkumu Dovidio et al. (2010) popisuje opačný přístup, a to pohled na stereotyp jako na proces vycházející z normality, nikoliv z abnormality. Zmiňuje také jako významnou teorii sociální identity Tajfela a Turnera (1986). Lidé se podle ní snaží udržet pozitivní sociální identitu, která je založená na porovnání mezi in-group a relevantními out-group skupinami. Pokud je tato identita neuspokojivá, jedinec má

tendenci vyhledávat skupinu novou, nebo zvýšit sociální status vlastní skupiny (Tajfel & Turner, 1986).

Dalším autorem, který se ve své práci věnoval problematice stereotypů, je Allport. Allport (2004) ve svém přelomovém díle O povaze předsudků z roku 1954 stereotyp definuje jako: „*příliš silné přesvědčení spojené s nějakou kategorií*“ (Allport, 2004, s. 215), které má ospravedlnit naše chování a postoje vůči dané kategorii.

Třetí vlna se dle Dovidia et al. (2010, s. 16) datuje od devadesátých let minulého století. Patrný je přechod z omezeného uvažování o stereotypech a lidech, kteří je zastávají, na větší důraz na mezilidské a meziskupinové vztahy. Do hledáčku výzkumníků se také dostávají kromě rasových témat také některá další, například stereotypy navázané na sexualitu, stereotypy o uprchlících, stereotypy spojené s váhou či věkem.

Vývoj v pohledu na stereotypy můžeme pozorovat v definici stereotypu McGarty et al. (2002, s. 5), kteří stereotypy definují jako dojem, který má kdokoli z jakékoli skupiny lidí, nehledě na to, jestli byla rozporována jeho přesnost, neboť jeho hodnocení pro samotnou definici stereotypů není nezbytné. Za hlavní rysy stereotypů považují, že jsou to pomůcky k chápání situace, které jsou energeticky méně náročné, a sdílené skupinou, která prostředek může použít k sociálnímu vlivu na jednotlivce.

V soudobých výzkumech je zdůrazňována role stereotypů v utváření a udržování mezilidských a meziskupinových vztahů. Stereotypy také slouží k udržování rozdělení moci v hierarchii skupin. Lidé s hierarchicky vyšším postavením mají větší tendence stereotypizovat skupiny lidí v hierarchii umístěnými pod nimi, a naopak lidé podřízení mají tendence nestereotypizovat skupiny lidí s větší mocí. Negativní stereotypy vůči skupinám se špatným postavením zase napomáhají k udržování statu quo (Operario & Fiske, 2001).

Stejní autoři také poukazují na dva oddělené principy stereotypu: na stereotyp, jakožto uskupení přesvědčení o nějaké sociální skupině, oproti stereotypizování, tedy přemýšlení o sociálních skupinách; oba principy stejně důležité pro plné porozumění stereotypům.

Z prací shrnujících dosavadní výzkum stereotypů plyne, že je přirozené, že lidské mozky vytváří stereotypy (Dovidio et al., 2010; Operario & Fiske, 2001; Vinacke, 1957; Výrost et al., 2019). Ty lidem umožňují se na svět adaptovat, protože z neuchopitelného

množství možností o vlastnostech nějaké entity vybírají ty, které jsou dle našich předchozích zkušeností pro ni typické.

Dále je vhodné zmínit pojmy předsudek a diskriminace. Dovidio et al. (2010) tvrdí, že předsudek je složen ze tří složek, kterými jsou složka kognitivní, afektivní a konativní.

Podle Výrosta et al. (2019, s. 658) „diskriminace vzniká tehdy, když se předsudky a stereotypy přenesou do chování“. Tím pádem se překrývá s konativní složkou Dovidiova předsudku, stejně jako se stereotyp překrývá s jeho kognitivní složkou.

3.1 Obsah stereotypů

Nyní se zaměříme na obsah stereotypů. Ten, dle Operaria a Fiske (2001), dokáže přispět významnou měrou k chápání vztahů mezi sociálními skupinami.

Lippmann (1922) upozorňuje na to, že vliv na obsah a utváření stereotypů v jeho době mají fotografie, dříve tisk a orálně předávané příběhy. V dnešní době se tedy můžeme domnívat, že jedním z hlavních pilířů utváření stereotypů jsou sociální sítě, které nám mnohdy zprostředkovávají kontakt se světem, a další vizuální média a jejich reprezentace a potenciální stereotypizace různých sociálních skupin. Pro ilustraci zde krátce zmiňujeme populární sérii *Padesát odstínů šedi*, nebo seriál *Bonding* streamovací platformy Netflix, kde je hlavní hrdinkou studentka psychologie a profesionální domina.

Allportovu pozornost v rámci stereotypů zaujaly především skupiny odlišující se náboženským vyznáním (Židé) a lidé odlišné rasy a sociální třídy. Pozoroval, že stereotypní obraz ve společnosti není pouze souborem negativních vlastností, ale obsahuje i pozitivní rysy (Allport, 2004, s. 215).

Katz a Braly (1933) popisují na základě předchozích výzkumů dotazníku Syracuse College, že postoje k jednotlivým národním skupinám či rasám jsou převážně postoje ke konkrétním pojmům (např. černoši), nejsou získané zkušeností s lidmi spadajícími do dané sociální skupiny. Podle nich jsme si podmínili negativní reakci na člověka tmavé barvy kůže. Když ho tedy potkáme na ulici, reagujeme na něj ne jako na lidskou bytost, ale jako na personifikovaný symbol něčeho, co jsme se naučili nenávidět.

První empiricky výzkum na téma obsahu stereotypů právě výše zmíněných autorů z roku 1933 se zabýval právě rasovými a národnostními skupinami. Účastníci v nich měli uvést nejvíce charakteristické rysy každé z deseti skupin (Němci, Italové, černoši, Irové,

Angličané, židé, Američani, Číňané, Japonci, Turci) ze seznamu předem vybraných 84 přídavných jmen. Jejich výzkum potvrdil Lippmanovu domněnku, že média mohou mít vliv na obsah stereotypů například u stereotypů týkajících se Němců (Katz & Braly, 1933). V následných studiích bylo pozorováno, že tyto etnické stereotypy mají tendence slábnout (Operario & Fiske, 2001, s. 24).

Obsah stereotypů je v souladu s obecnými psychologickými principy, a můžeme u něj pozorovat tři stěžejní rysy:

- stereotypy obsahují ambivalentní přesvědčení reflektující vztahy mezi danými sociálními skupinami;
- stereotypy zdůrazňují negativní a extrémní chování;
- stereotypy udržují hranici mezi „my“ a „oni“ (Operario & Fiske, 2001).

Tabulka 2 – Model obsahu stereotypů (Fiske, 2002; Fiske, 2018)

Kompetence (asertivita, schopnost dosáhnout svých cílů)		
Přívětivost (přátelskost, důvěryhodnost)	nízká	vysoká
vysoká	Paternalistický stereotyp Nízké postavení, nesoutěživost lítost, sympatie (senioři, ženy v domácnosti)	Obdiv nesoutěživost, dobré postavení hrdost, obdiv (vlastní skupina a blízcí spojenci)
	Pohrdavý stereotyp špatné postavení, soutěživost pohrdání, znechucení, vztek (chudí lidé, imigranti)	Závistivý stereotyp dobré postavení, soutěživost závist, žárlivost (feministky, bohatí lidé, Asiati)

Myšlenka ambivalentního obsahu stereotypů byla rozpracována do podoby modelu obsahu stereotypů, který nese název *Stereotype Content Model* (SCM, viz tabulka 2). Ten rozděluje stereotypy dle míry kompetence, schopnosti úspěšně si jít za svým cílem a teoreticky i ohrožit hierarchii moci skupin, a přívětivosti dané skupiny (Fiske et al., 2002).

V souvislosti s dvojicí dimenzí kompetence-přívětivost, která je představená v tabulce 2, se také zkoumá obdobná dvojice společenství-agenda (communion-agency).

Ta přináší výsledky v podobě podobně ambivalentně polarizovaných stereotypů (Fiske, 2018, viz také Fiske, 2019).

Dle Fiske (2018) obsah stereotypů odpovídá sociální hierarchii, tedy hierarchie predikuje obsah stereotypů, které predikují předsudky, které zase predikují diskriminaci.

3.1 Stereotypy, postoje, předsudky a diskriminace ve spojení s BDSM

BDSM se s lety stává více zkoumaným tématem, a spolu s ním i oblast diskriminace, předsudků a stereotypů spojených s praktikováním BDSM. V rámci této kapitoly se nezaměřujeme pouze na stereotypy spojené s BDSM, a to z důvodu malého množství odborných zdrojů na toto téma. Proto problematiku stereotypů spojených s BDSM rozšiřujeme o postoje a stigma spojené s BDSM.

Stigma zařazujeme, protože dle definice implikuje sociální nesouhlas a může vést k diskriminaci (American Psychological Association, n. d.), jejíž spojitost se stereotypy vysvětlujeme v kapitole 3.1 Historie a definice stereotypů. Problematika postojů je relevantní z důvodu, že postoje mohou mít pozitivní i negativní náboj, jsou přetrvávající a poskytují hodnocení objektu (skupiny) častokrát založené na přesvědčeních, emocích a předchozích zkušenostech (American Psychological Association, n. d.). Domníváme se, že všechna tato témata nám umožní lépe pochopit současné stereotypy spojené s BDSM v rámci výzkumné části naší práce.

3.1.1 Postoje veřejnosti vůči BDSM

V rámci výzkumů zkoumajících postoje společnosti vůči BDSM sledujeme trend porovnávat postoje panující vůči BDSM s jinou menšinovou skupinou, a to skupinou LGBT jedinců. Někteří autoři uvádějí, že BDSM nastupuje stejnou cestu demedicinalizace a depatologizace, jakou prodělává i LGBT (Hansen-Brown & Jefferson, 2022; Wright, 2006). Toto tvrzení ilustruje i fakt že ještě donedávna bylo BDSM zařazeno mezi duševní poruchy dle MKN (Andrieu et al., 2019), ale bylo vyňato, stejně jako dříve homosexualita. Více k této problematice v kapitole 1.1.1 BDSM v klinickém kontextu.

S postoji americké veřejnosti vůči BDSM souvisí především míra konzervatismu, a to ať už sexuálního, tak politického (Kelsey et al, 2013; Rye et al., 2015; Yost, 2010), vliv na postoj má také míra zkušeností s osobami praktikujícími BDSM (Yost, 2010).

BDSM je v porovnání s jinou menšinou, LGBT, zatíženo ve společnosti silnějším stigmatem (Hansen-Brown & Jefferson, 2022).

V Belgii téměř polovina běžné populace nerozumí tomu, proč by BDSM aktivity mohly někoho oslovovat, a dokonce je mohou přičíst nezdravému vztahovému nastavení nebo patologii lidí, kteří BDSM praktikují (Schuerwegen et al., 2020).

U žen jsou postoje vůči BDSM neutrální nebo lehce pozitivní, predikovatelné vztahem k sexu obecně a lehce nezměnitelné (Lanciano et al., 2016; Rye et al., 2015).

Yost (2010) vytvořila škálu měřící postoje vůči BDSM (Attitudes about Sadoomasochism Scale, zkráceně ASMS). ASMS sestává z vlastní série položek s likertovskou sedmibodovou škálou, které se opírají o stereotypy panující o BDSM prezentované v knihách a médiích, feministických přesvědčeních o roli násilí a konsenzu, a škál měřících postoje vůči homosexuálům, které byly přizpůsobeny BDSM tematice. Tento nástroj také dovede dle odpovědí rozlišit mezi lidmi bez znalosti BDSM, lidmi se znalostí a lidmi aktivně praktikujícími BDSM, což naznačuje, že vyšší expozice problematice BDSM vede ke zmírnění negativních postojů (Yost, 2010).

ASMS měří postoje ve čtyř subškálách:

1. BDSM je nemorální;
2. BDSM je spojeno s násilím;
3. BDSM je obecně nepřijatelnou formou sexuality;
4. preference v BDSM se přenáší i do běžného života (Yost, 2010, s. 87).

Z těchto subškál participanti skórovali výš v subškále násilí a přenosu do běžného života oproti zbylým dvěma (Yost, 2010) a ASMS byl od té doby použit v různých studiích, například při zkoumání sociální akceptovatelnosti dominantně-submisivních BDSM vztahů veřejností (Ratcliff - Elder et al., 2019).

Vícenásobná regrese ukázala, že postoje k BDSM měřených ASMS se dají vysvětlit i obecnějšími anti-gay a konzervativními postoji (Yost, 2010, s. 88). Vývoj škály probíhal spolu s kontrolou sociální desirability, limitem studie je nicméně výzkumný soubor sestávající pouze z amerických vysokoškoláků přihlášených do kurzu psychologie.

Podobné výsledky reflektuje i práce Výborné (2023) z prostředí české BDSM subkultury, kde popisuje sedm stereotypních představ české veřejnosti: BDSM je nemoc, morálně špatně, bez vztahu mezi participanty, nekonsenzuální, o sexu, obsahující jen ty

nejextrémnější aktivity a představa o BDSM osobách jako o odbornících na sex i BDSM jako takové.

Míru zastoupení negativních přesvědčení o BDSM v současné západní Evropě může přiblížit fakt, že ve studii na belgické populaci z roku 2020 zhruba 86 % respondentů reprezentujících běžnou populaci souhlasilo s alespoň jedním stigmatizujícím postojem spojeným s BDSM, a pouze 14 % nesouhlasilo s žádným stigmatizujícím postojem vůči BDSM (Schuerwegen et al., 2020, s. 6).

Zaměřme se nyní na zkušenosti osob praktikujících BDSM. Najdeme mezi nimi kompletně vyoutované jedince nebo jedince, kteří informaci o svých BDSM preferencích považují za nedůležitou (Stiles & Clark, 2011). Jiní ale vzhledem ke společenskému stigmatu často volí cestu veřejně nepřiznávat své BDSM preference. Tuto informaci tedy někteří skrývají před partnery, rodinami a přáteli (Bezreh et al., 2012), nebo dokonce před poskytovateli zdravotní péče (Wright, 2006), a to z různých důvodů. Někteří lidé skrývají svou BDSM identitu, aby chránili sebe nebo své blízké, nebo z důvodu prohloubení prožitku vzrušení a posílení pocitu sociální identity a sounáležitosti k „tajné“ skupině BDSM (Stiles & Clark, 2011).

Pro skrývání volí různé strategie: někteří si upraví nábytek pro BDSM tak, že změny jsou těžko rozeznatelné pro člověka, který BDSM nepraktikuje, jiní si zřídí mučírnu ve sklepě. Další striktně oddělí běžný život od BDSM života, nebo si vytvoří elaborované historky, kterými své BDSM aktivity zastírají (Stiles & Clark, 2011).

Osoby praktikující BDSM si představují většinovou veřejnost jako nudné, na misionáře souložící, neexperimentující skupinu osob, které „o něco přichází“. Naopak autostereotypy osob praktikujících BDSM zahrnují představu, že jsou otevřenější, tolerantnější, s vytříbenějším vkusem (Výborná, 2023).

3.1.2 Postoje odborníků

De Neef et al. (2019, s. 135) upozorňuje na to, že i výzkumníci se podílí na udržování stigmatizujících postojů k BDSM, a to například studiemi, které se zaměřují na smrtelné případy autoerotické asfyxie, kde zároveň hledají spojení s masochismem, bondáží nebo transvestitismem. Děje se tomu tak i přesto, že chybějí důkazy o tom, že by masochismus či asfyxiofilie byly samy o sobě škodlivé (De Neef et al., 2019).

Přejděme nyní k odborníkům na duševní zdraví. Postoje terapeutů k BDSM nejsou predikovatelné pohlavím, negativnější postoje ale zastávají věkově starší terapeuti (Kelsey et al, 2013). Ze stejné studie plyne, že ani počet BDSM klientů v péči daného odborníka nekoreluje s mírou negativity postoje vůči BDSM. Ani implicitní postoje k BDSM nejsou dostatečným prediktorem chování praktikujících psychologů a studentů při rozhovoru s člověkem, který praktikuje BDSM (Stockwell et al., 2017).

Ve studii Kelsey et al. z roku 2013 se 76 % terapeutů setkalo ve své praxi s klientem praktikujícím BDSM, ale pouze 48 % z nich se cítilo být kompetentní pracovat s touto cílovou skupinou. To naznačuje, že téma BDSM je v terapeutické praxi poměrně specifické a vyžaduje adekvátní znalosti o BDSM. Pro terapeutky kompetentní pracovat s BDSM klientelou se vžilo označení kink-aware (Pillai-Friedman et al., 2015), které používají i někteří terapeuti v České republice (Hošková, 2024).

Kolmes et al. (2006, s. 320) upozorňuje na paralely zkušeností a potřeb v péči o BDSM klienty a LGBT klienty. Konkrétně zmiňuje:

- zkušenost a pochopení s nejistotou klientů, zda své BDSM preference přiznat;
- potřebu odborníka vzdělaného v problematice a bez předsudků;
- potřebu odborníka citlivého na komplexnost problémů, které mohou vznikat v rámci vztahů obsahujících BDSM.

Tyto paralely BDSM a LGBT klientely se zrcadlí i ve výše uvedeném pojmu kink aware a také v pojmu kink friendly. Kink aware terapeut by dle doporučení americké Národní koalice pro sexuální svobodu (NCSF) měl umět rozlišit mezi BDSM a nekonsenzuálním násilím a měl by BDSM považovat za normální a nepatologický projev sexuality. Kink aware terapeut si je také vědom toho, že pro mnoho klientů je BDSM jen další fazetou jejich života, stejně jako pletení, nebo třeba vegetariánství (Pillai-Friedman et al., 2015, s. 201).

Kink friendly terapeut nemusí být adekvátně vzdělán v problematice BDSM, ale má zkušenost s jinou menšinovou sexuální orientací (například s členy LGBT komunity) a je ochoten zachovat otevřenou mysl a přistupovat k BDSM klientům bez předsudků (Pillai-Friedman et al., 2015, s. 201).

Sama BDSM preference totiž může být značným zdrojem v rámci terapie. Damm et al. (2018, s. 13) zaznamenala, že více než polovina respondentů v její kvalitativní studii se cítí být posílena praktikováním BDSM a svojí identitou člověka praktikující BDSM

obecně. Proto doporučuje odborníkům na duševní zdraví pracujícím s BDSM klientelou, aby si byli vědomi potenciálu zvýšení resilience svých klientů praktikujících BDSM pomocí jejich BDSM identity.

4 IDENTITA, IDENTIFIKACE A BDSM

V této kapitole v obecné rovině vysvětlíme pojmy identita a identifikace a ukotvíme je pomocí několika teoretických koncepcí, o které se ve vlastním výzkumu budeme opírat. Ve druhé polovině se zaměříme na BDSM identitu v souvislosti se sexuální identitou, a poté na proces identifikace s BDSM subkulturou.

4.1 Identita a identifikace

Identita je pojem, kterým vysvětlujeme jisté konání lidí. V původním významu byla identita skupinou podstatných vlastností, které když se změní, osoba přestane být sama sebou takovou, jakou byla dříve (Výrost et al., 2019, s. 88).

Odborníci se na jednotné definici termínu identita neshodují. Proto se v jejím kontextu setkáváme s různými a častokrát nesourodými definicemi. Pojem identita původně pochází z psychoanalytické tradice, jeho obsah byl pozměněn pro potřeby teorie rolí a jinou roli převzal v přístupech symbolického interakcionismu či v postmoderních směrech, například v sociálním konstruktivismu (Brubaker & Cooper, 2000, s. 2).

Vzhledem k množství přístupů k identitě bylo zavedeno dělení do dvou skupin, a to do slabých a silných koncepcí lidské identity. Silné koncepce odpovídají původnímu významu, že identita je skupinou podstatných vlastností neměnných v čase. Slabé koncepce identity přinášejí prvek proměnlivosti identity s časem, situací, místem či okolností (Výrost et al., 2019).

Z předchozího odstavce tedy plyne, že mezi jednotlivými koncepcemi identity může být někdy i propastný rozdíl. Tato nejednoznačnost pojmu identita, který v různých kontextech může nabývat různých definic, je řešená náhradními pojmy (Brubaker & Cooper, 2000), které nemají tak široké užití v běžném jazyce.

Brubaker a Cooper (2000, s. 14) pro tento případ přichází s alternativním termínem *identifikace*, který přináší větší flexibilitu. Dle nich tento termín méně zvěčňuje identitu jako takovou a umožňuje nám specifikovat činitele a objekt identifikace, tedy kdo identifikuje a koho či co identifikuje. Termín identifikace nás také nenutí ke vnímání

jednoty a homogenity identity typické pro silné koncepce identity, a umožňuje, aby proces identifikace zůstal kontextuálně a situačně specifický (Brubaker & Cooper, 2000).

4.1 Koncepce identity

Dále si představíme několik relevantních teorií identity, o které se budeme v rámci práce opírat. Jmenovitě jimi jsou teorie sociální identity, teorie konstruktivismu a v jejím kontextu identity v symbolickém interakcionismu, a postmoderní náhled na identitu.

V rámci výzkumné části této práce se opíráme primárně o měkké teorie identity, o postmoderní přístup, který identitu vnímá jako situačně specifickou záležitost, a o symbolický interakcionismus jakožto definující rámec konstrukce subkultury, který vyzdvihuje roli sociálních interakcí v procesu identifikace. Zároveň zdůrazňujeme dle zásad konstruktivismu i nezanedbatelnou a plně neodstranitelnou roli, kterou hraje kontext daného výzkumníka v rámci jakéhokoli výzkumu.

4.1.1 Teorie sociální identity

Výrost et al. (2019, s. 89), tvrdí, že pojem identity se stal politickým nástrojem, a že identifikaci sebe a ostatních lidí můžeme použít jako nástroj vlivu a společenské moci. Ostatně tomu i odpovídá popis pojmu identifikace od Brubakera a Coopera (2000), kteří za výhodu tohoto termínu považují právě to, že je možné určit objekt a činitele dané identifikace.

Stanovisku o identitě a identifikaci jako politickém nástroji odpovídá teorie sociální identity. Vzhledem k jejímu původu v sociologii tato teorie neakcentuje postavení sociálních rolí (kterými mohou být například role rodiče či studenta), nýbrž sociálních kategorií daných nějakou společnou charakteristikou (Stryker & Burke, 2000).

Cílem jedinců je dle teorie sociální identity zjistit při porovnání vlastní skupiny (in-group) a relevantních cizích skupin (out-groups), že jeho vlastní skupina si stojí nejlépe. V případě, že tomu tak není, má jedinec snahu zvýšit sociální status vlastní skupiny, nebo vyhledat a přejít do skupiny jiné (Tajfel & Turner, 1986). Tento efekt nastává i ve skupinách, jejichž historie je velmi krátká a rozřazení do skupin se zakládá na tak banálních kritériích, jakými jsou odhady počtu teček v předchozím absolvovaném testu (Tajfel et al., 1971).

Tato teorie nám v kontextu práce připadá vhodná vzhledem z toho důvodu, že propojuje teorii identity s problematikou stereotypů. Tato teorie bude sloužit k interpretaci úseků rozhovorů v kontextu způsobu, jak se respondenti vyjadřují o vlastní skupině a o skupinách cizích.

4.1.2 Konstruktivismus

Konstruktivismus a jeho odnož, symbolický interakcionismus, vychází z kantovského modelu poznání, který je opozicí Lockeova empirismu. Na jeho hlavní myšlenku trefně upozorňuje Kelly, když popisuje vznik své teorie sociálních konstruktů, totiž že ji neobjevil pozorováním experimentálních dat, nýbrž ji vymyslel (Maher, 1969). Na koncept myslícího jakožto aktivního činitele, který skrze poznání formuje svoji vlastní realitu, trefně upozorňuje anglický název knihy Watzlawicka *The Invented Reality*. Konstruktivismus tedy stojí na přesvědčení, že realita jedince je silně zabarvena jeho vnímáním a předchozími zkušenostmi, na základě kterých si jedinec tvoří svoji vlastní realitu, než aby ji pasivně přijímal (Efran et al., 1992).

Důležitou charakteristikou konstruktivismu obecně je také důraz na kontext a význam. V rámci konstruktivismu význam plně závisí na kontextu, a se změnou či ztrátou kontextu se význam výrazně mění (Efran et al., 1992). Pokud tuto myšlenku uvedeme do extrému, tak veškeré poznání, tedy i výsledek této práce, plně závisí na kontextu, tedy na kontextu, do kterého je zasazen výzkumník (v tomto případě autorka práce). Z tohoto důvodu je důležité vidět výzkum jako určité vyjádření výzkumníkovy postoje k problematice, byť se bude snažit o vědeckou objektivitu, protože vědecká objektivita v kontextu konstruktivismu může být vnímána jako nedosažitelný ideál (Efran et al., 1992).

4.1.3 Symbolický interakcionismus

Symbolický interakcionismus jako myšlenkový směr, který je podmnožinou konstruktivismu, se opírá o práce C. H. Cooleyho, H. Meada a mnoha dalších (Serpe & Stryker, 2011). Jeho ústředním motivem jsou společenské interakce pomocí symbolů (jazyka či gest), díky nimž dochází ke konstrukci společnosti.

Jedním z nosných témat počátků symbolického interakcionismu je teorie zrcadlového self Cooleyho (Serpe & Stryker, 2011). Ta tvrdí, že naše já se utváří prostřednictvím zrcadlení našich dojmů z ostatních lidí, dojmů ostatních lidí z nás a naší

emoční reakce doprovázející tuto interakci. Dle této teorie se společnost sestává z vzájemných dojmů lidí (Cooley, 1902).

Na Cooleyho práci navazuje Mead (1934), který přichází s tezí, že člověk na sebe nahlíží skrze reakce ostatních na jeho vlastní chování. Zároveň poukazuje na jistý prvek nejistoty identity, která se opírá o aktuální konsenzus na výkladu dané společenské interakce.

Dle Turnera (2012) se v průběhu více než šedesáti let vývoje symbolického interakcionismu dostalo do popředí právě téma self a identity. Self dle symbolického interakcionismu se skládá z vícero identit (dle koncepce multifazetového self), které se třídí dle výraznosti a významnosti. Výraznost určuje, s jakou pravděpodobností se identita projeví, případně i v nevhodné situaci. Významnost určuje, nakolik se identita blíží ideálnímu já jedince (Výrost et al., 2019).

Současné teorie identity, jako je například teorie Strykera, McCalla nebo Turnera, nyní podporují, že jedinec má vícero identit, byť se neshodnou na hierarchickém uspořádání rolí dle výraznosti (salience) nebo významnosti (prominence) (Turner, 2012).

Koncept symbolického interakcionismu nám v kontextu přijde relevantní především z hlediska vlivu BDSM subkultury na náhled jedince na vlastní BDSM identitu, která může být subkulturou (a mírou zapojení do jejího chodu) ovlivněna.

4.1.4 Postmoderní náhled na identitu

Postmoderna dává důraz na interpretaci znalostí skrze kulturní a společenský kontext doby (Schachter, 2005). Tvrdí také, že samotná věda může být nástrojem politiky a obětí společenského klimatu dané doby. Tím se postmoderní přístup dá chápat jako jistá kritika vše vysvětlujících teorií, které jsou dle postmoderny silně ovlivněné společenským klimatem doby, kdy vznikala, a klimatem doby, kdy jsou interpretována.

Z postu postmoderny je tedy kritizována například Ericksonova teorie identity prosazující koncept integrování jednotlivých fragmentů a elementů identity egem do jednoho zralého celku s cílem vytvoření kontinuální a kohezivní identity v průběhu času. Někteří autoři zpochybňují tento koncept, vzhledem k procesu identifikace s představou tak rigidní identity vzhledem k míře komplexity formování self (Wurgaft, 1995).

Dle Allana (1997) se proměna vztahu k symbolům v průběhu historie promítá do vnímání konceptu self. Čím komplexněji vnímá jedinec systém, tím vzdálenější je od pravého předmětu, jehož je symbol jen zástupcem, a má tím větší citlivost vůči matici vztahů souvisejících s objektem. Tato citlivost spolu s větší tendencí chápat objekty v jejich abstraktnosti a mnohovorstevnatosti vede k větší pravděpodobnosti, že jedinec bude vnímat self jako abstraktní a komplexní záležitost ovlivňovanou maticí společných vztahů s dalšími příbuznými koncepty, tedy bude self vnímat jako fragmentované a situačně specifické (Allan, 1997).

Hledat stabilitu v proměnlivých vodách lidské identity a v procesech identifikace by mohlo dle některých autorů vést k prohloubení problémů s upevněním tohoto konceptu, který měl být tímto postupem původně řešen (Lührmann & Eberl, 2007).

Postmoderní přístup k identitě a identifikaci zde zmiňujeme z důvodu důležitosti zachování kontextu doby, ve které teorie vzniká, a schopnosti kriticky nahlížet na vliv společnosti na formování jednotlivých teorií. V postmoderním přístupu shledáváme jistou paralelu s konstruktivismem, protože obě teorie upozorňují na důležitost kontextu, ať už kontextu autora a interpretátora, či na kontext doby.

4.1 Identita a BDSM

V této části si představme pohled na BDSM jako sexuální identitu a vhodnost této optiky. Dále si přiblížíme vliv BDSM subkultury na identifikační proces.

4.1.1 BDSM identita v kontextu sexuální identity

Weiss (2006b, s. 230) prezentuje názor, že sexualitu a potažmo BDSM nelze vnímat optikou silných koncepcí identity, nýbrž jako kreativní kombinaci proměnlivé identity a životního stylu. Pohled skrze optiku identity podle ní nezahrnuje důležité prvky vrůstání do komunity, kdežto model životního stylu sám o sobě nepokrývá přínosy získávání řemeslné zručnosti praktikování BDSM, které je značně komunitní.

Potenciální problematičnost pokusu vysvětlit, kam patří BDSM v kontextu sexuální orientace, ilustruje dobře výrok leatherdyke (homosexuální žena praktikující BDSM) Patrick Calafia-Rice, který uvádí Weiss (2006b, s. 232): *„Pokud bych měla ztroskotat na pustém ostrově a měla si vybrat, jestli to bude s vanilkovou lesbou, nebo sexy masochistou-mužem, vyberu si masochistu.“* V některých případech tedy „pouhá“

preference BDSM aktivit může v rozhodování převážít sexuální orientaci, a tedy zpochybňuje binární vnímání sexuální identity (Weiss, 2006b).

Bezreh et al. (2012) na svém souboru respondentů pozorují, že pro některé z nich je BDSM stěžejní pro jejich sexuální vzrušení, a naopak pro jiné se důležitost BDSM vyvíjela s časem díky experimentování, četbě o tématu či vztahům s osobou, která BDSM praktikovala. Damm et al. (2018, s. 3) upozorňuje na to, že identita v kontextu sexuality a genderu se vyvíjí postupně, nelineárně a nepředvídatelně. V kontextu BDSM je tomu také navíc potají, ve strachu, sebestenávisti a v tichu, což může mít negativní vliv na vývoj identity lidí praktikujících BDSM a na míru přijetí vlastní identity. Důvodem je stigma spojené s praktikováním BDSM (Damm et al., 2018), kterým se více zabýváme v kapitole 3.3.

Ve výzkumu Kolmes et al. (2006, s. 304) je pro některé jedince identifikace s BDSM otázkou sexuální identity, protože BDSM může obsahovat prvky sexuality. Jiní respondenti v tomto výzkumu uvádějí, že sexuální orientace je pro ně v kontextu BDSM špatným deskriptorem.

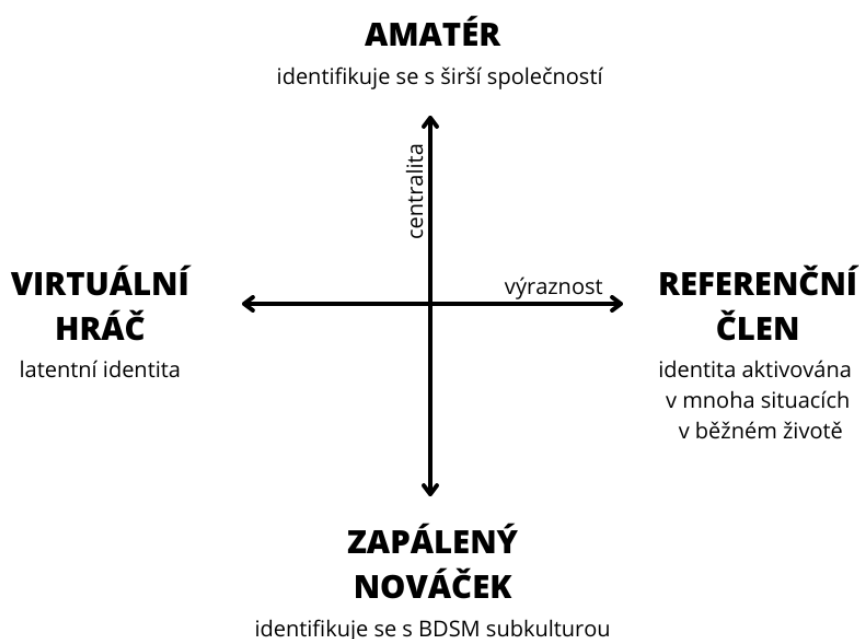
4.1.2 Identifikace v kontextu BDSM subkultury

V souvislosti s vnímáním BDSM jako sexuální identity a vlivu BDSM subkultury na sebeidentifikaci jedince bylo pozorováno, že větší zapojení do dění BDSM subkultury zvyšuje pravděpodobnost, že dotyční budou svojí sexualitu vnímat optikou BDSM, ale snižuje pravděpodobnost, že budou BDSM vnímat sexuálně (Fennell, 2021 a 2022). Větší zapojení se do chodu subkultury také snižuje pravděpodobnost, že se jedinec bude věnovat BDSM aktivitám (například svazování) ve spojení se sexuálními aktivitami (například penetrativním sexem, felací či stimulací za cílem způsobení orgasmu) (Fennell, 2021 a 2022).

Zambelli (2017) subkulturu definovala dle skupinových norem, chování, narativů a artefaktů spolu s pocitem identifikace dané skupiny se subkulturou. V jejím výzkumu provedeném na milánské BDSM komunitě dospěla k závěru, že je možné sledovat různou míru identifikace se subkulturou v kontextu dimenzí centrality (vysoká značí identifikaci se širší společností) a výraznosti (salience) (vysoká značí, že identita je aktivována v mnoha situacích běžného života). Z nich odvodila čtyři role reprezentující míru identifikace s BDSM subkulturou: Amatér (The Amateur), Zapálený nováček (The Committed Novice), Virtuální hráč (The Virtual Player) a Referenční člen

(The Testimonial). Referenční člen, jehož BDSM identita je patrná v různých situacích v každodenním životě; Amatér, který se radši identifikuje s širší společností; Virtuální hráč, jehož BDSM identita je latentní a málokdy se projevuje; Zapálený nováček, který se silně identifikuje s BDSM subkulturou (Zambelli, 2017). Schematicky tyto informace znázorňuje obrázek 3.

Obrázek 3 – Schéma os určujících typ příslušnosti k subkultuře dle dvou dimenzí s pojmenováním krajních případů (Zambelli, 2017)

Drdová (2020, s. 116) v kontextu české BDSM subkultury pozoruje, že se setřela pevná hranice mezi dlouholetými členy a nováčky, a také mezi osobami, jejichž BDSM identita má vysokou a nízkou centralitu.

Taktéž Weiss (2006b) pozoruje, že s postupným nárůstem zájmu o BDSM se zjemňuje a zpřesňuje způsob identifikace lidí pohybujících se v BDSM subkultuře. Tento postup postupně rozmělnjuje binaritu v genderu a v sexuální orientaci, a vede ke vzniku mnoha konkrétnějších označení, kterými se lidé praktikující sami BDSM označují. V současné době tuto situaci reflektuje fakt zmiňovaný v kapitole 1.2.5 Role v BDSM.

VÝZKUMNÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

BDSM je ve své povaze fenomén, který nemá jasné hranice ani v odborné komunitě (De Neef et al., 2019), ani mezi samotnými osobami, které BDSM praktikují (Výborná, 2023). Proto je i jeho prevalence ve společnosti silně závislá na stylu, kterým se na danou preferenci dotazujeme; zda se ptáme na konkrétní praktiky (jako například použití pout či pásek přes oči), či přímo používáme termíny „BDSM“, „SM“, nebo „somasochismus“ (Holvoet et al., 2017).

Při práci na předchozím výzkumu autorky tohoto výzkumu jsme narazili na specifický jev, který byl pracovně nazván jako „kulturní šok“, při kterém respondenti popisovali škálu zkušeností při konfliktu jejich stereotypních představ o BDSM subkultuře předtím, než do ní vstoupili, a při následném kontaktu se subkulturou na akci, a to nehlédě na to, zda před vstupem do subkultury praktikovali BDSM, či nikoliv (Výborná, 2023). To nás přivedlo k otázce, jak přesně tento proces vypadá, a jak se změna z pozice outsidera (a tím pádem heterostereotypů) na člena komunity (a tedy přechod k tomu, že stereotypy spojené s BDSM subkulturou se mohou stávat autostereotypy) u těchto nových členů projevuje?

Ze stejného výzkumu vzešla i analogická otázka spjatá s identitou osob praktikujících BDSM při kontaktu s BDSM subkulturou. Pokud je člen BDSM subkultury v kontaktu s komunitními normami a pravidly (Výborná, 2023), jak tento proces vypadá u nových členů subkultury?

5.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem je popsat proces identifikace u osob, které nově vstupují do BDSM subkultury, a jejich vývoj stereotypů spojených s BDSM a BDSM subkulturou (autostereotypů a heterostereotypů). Zároveň je naším cílem popsat změny, které nastávají u osob nově navštěvujících akce BDSM subkultury v oblasti jejich mezilidských vztahů, jmenovitě změn na přátelské, partnerské a rodinné rovině.

V souvislosti s výzkumnými cíli si můžeme klást otázku, jak přesně operacionalizovat „nováčka v BDSM subkultuře“ či samotný „vstup do BDSM subkultury“. K oběma operacionalizacím se vyjádříme v kapitole 6.

5.1 Výzkumné otázky

Na základě dosavadní práce stanovujeme tyto výzkumné otázky:

VO1: Jaké změny zažívají osoby nově navštěvující akce BDSM subkultury ve vztazích s jejich rodinou, partnery a přáteli?

VO2: Jaké změny stereotypů probíhají u osob nově navštěvujících akce BDSM subkultury vůči BDSM a BDSM subkultuře?

VO3: Jaké změny zažívají nováčci při procesu identifikace s BDSM po vstupu do BDSM subkultury?

6 METODOLOGICKÝ RÁMEC A POUŽITÉ METODY

V této kapitole přinášíme informace týkající se zvoleného typu výzkumu, metody výběru respondentů a metody tvorby a analýzy dat a popis procesu, kterým data vznikala. Důležitou součástí této kapitoly je vzhledem k vybranému designu výzkumu i reflexe výzkumnice. Jednu část této kapitoly věnujeme etickému hledisku výzkumu.

6.1 Zvolený typ výzkumu

Vzhledem ke znalostem nabytým z uskutečněného předchozího výzkumu na toto téma (Výborná, 2023), teoretické rešerši a výzkumným cílům popsaným v kapitole 5.1, volíme i v tomto případě kvalitativní výzkum. Při teoretické rešerši jsme nenarazili na výzkum zaměřující se na problematiku stereotypů či identifikace u osob nově vstupujících do BDSM subkultury. Pružnost, kterou kvalitativní výzkum poskytuje, spolu s možností získat integrovaný pohled na zkoumanou problematiku (Hendl, 2008), jsou důvody, proč se nám kvalitativní studie jeví jako nejvhodnější.

Nevýhody popsané kvalitativního výzkumu Hendlem (2008, s. 52), jmenovitě ovlivnitelnost výsledků výzkumníkem nám v rámci sociálně konstruktivistického paradigmatu představeného v kapitole 4.1.2 připadají irelevantní, protože dle radikálně konstruktivistických paradigmat můžeme vnímat jakoukoli práci (kvalitativní či kvantitativní) jako konstrukt daného výzkumníka vycházejícího z jeho životního pozadí a životní zkušenosti, kterou místo snahy o její eliminaci lze spíše důkladně reflektovat. V tomto směru zastáváme stanovisko, že stereotypní pojetí vědecké objektivity je spíše nedosažitelným ideálem (Efran et al., 1992). Kontext výzkumníka a jeho zkušenosti nelze odstranit, pouze reflektovat.

Fennell (2022), výzkumnice na poli sociologie zaměřující se na BDSM subkulturu dokonce popisuje jako jednu z velkých předností autoetnografické studie BDSM subkultury fakt, že si lépe může dovolovat publikovat i negativně znějící výsledky, protože

výsledky pak nevyzní jako „oni udělali chybu“, ale „my jsme udělali chybu“, a to díky jejímu insiderovství.

Vzhledem k sociálně konstruktivistické perspektivě tedy zařazujeme podkapitolu reflexe výzkumníka a vybíráme metodu analýzy, která akcentuje reflexivitu celého procesu tvorby dat (viz další kapitoly této části).

6.1 Metody tvorby dat

V průběhu plánování výzkumu bylo po studiu relevantních zdrojů (Braun & Clarke, 2006; Hendl, 2008; Mioviský, 2006) navrženo několik způsobů tvorby dat: jmenovitě uskutečňování interview přímo s osobami, které do subkultury vstupují, dále pak využití artefaktů osob, které tímto procesem prošly v minulosti (v podobě veřejných deníkových zápisků, podcastů a videí). Pro triangulaci získaných dat bylo zvažováno zapojení organizátorů akcí určených pro BDSM subkulturu (formou interview či fokusových skupin), odborníků na duševní zdraví specializujících se na problematiku BDSM a dlouholetých členů BDSM subkultury, kteří s osobami nově navštěvujícími BDSM akce mohou mít zkušenost.

Vzhledem k tomu, že záměrem, který tento výzkum formoval, bylo sledovat cestu nováčků po delší dobu a zaměřovat se na pozorované změny (Mauthner, 2015, s. 322), všechna rozhodnutí byla dále podřízena tomu, aby metoda interview s nováčky mohla být primárním zdrojem, ze kterého budou data v tomto výzkumu sycena. Dalšími omezeními při výběru metod tvorby dat byl fakt, že navazující magisterské studium má ve standardní době studia dva roky, a délka sledování respondentů tak musí být tomuto rámci podřízena. Dále pak faktu, že provozování longitudinálního výzkumu je i u menšího počtu respondentů náročnější na zdroje, protože s každým respondentem je pro zachycení nějaké změny potřeba uskutečnit alespoň dva rozhovory. To zároveň také navyšuje časovou a tedy i finanční náročnost celého výzkumu provozovaného jediným výzkumníkem.

Zvolenou metodou tvorby dat tedy jsou polostrukturovaná interview s novými členy BDSM subkultury a skupinová interview s organizátory BDSM akcí v České republice.

S každým respondentem – nováčkem – provedeme 3 rozhovory v průběhu 10 měsíců, vždy s přibližně pětíměsíčním odstupem (s tolerancí odchylky při potřebě časového průsečíku s konkrétním respondentem). Formát polostrukturovaných interview

nám připadá při opakovaných rozhovorech se stejnými respondenty užitečný primárně proto, že zajišťuje, že nejdůležitější otázky budou položeny v každém výzkumu, a lze na ně navázat otázkami v dalších interview, zároveň ale umožňuje prozkoumávat důležitá témata jednotlivých respondentů, která během interview zaznít (Wood et al., 2024).

Co se týče organizátorů BDSM akcí, byli upřednostněni před ostatními dvěma skupinami z následujícího důvodu. Oproti stálým členům BDSM subkultury mohou mít organizátoři větší zkušenost s přímým kontaktem s novými členy. Oproti odborníkům na duševní zdraví mají organizátoři BDSM akcí tu přidanou hodnotu v kontextu výzkumu, že organizace akcí s BDSM tematikou má v ČR delší tradici než například používání pojmu „kink-aware“, který někteří odborníci specializující se na práci s BDSM klientelou užívají (Hošková, 2024; Pillai-Friedman et al., 2015). Vzhledem k počtu takových organizátorů byla uvažována metoda tvorby dat pomocí fokusových skupin, v průběhu kontaktování potenciálních respondentů z řad organizátorů ale byla nahrazena formou skupinových polostrukturovaných interview z důvodu doporučeného minimálního počtu šesti účastníků takové skupiny (Rabiee, 2004), což vzhledem k počtu respondentů nebylo možné. Více tento problém rozvedeme v kapitole 6.1 Výběr respondentů.

Otázky pro nováčky lze najít v příloze 1, otázky pro organizátory lze najít v příloze 2. Časový harmonogram výzkumu ve stejné podobě, jako byl prezentován v ideově technickém plánu uskutečněním před startem celé studie, zobrazuje tabulka 3.

Tabulka 3 – Časový harmonogram výzkumu

Činnost	Časový odhad
Příprava teoretického ukotvení práce	Podzim 2023
První vlna rozhovorů a jejich přepis	Prosinec 2023 - březen 2024
Druhá vlna rozhovorů a jejich přepis	Duben 2024 – červenec 2024
Provedení rozhovorů s organizátory	Červenec 204 – srpen 2024
Třetí vlna rozhovorů a jejich přepis	Srpen 2024 – listopad 2024
Závěrečné zpracování práce	Prosinec 2024 – březen 2025

6.1 Výběr respondentů

Nyní se zaměříme na problematiku výběru respondentů, kterou představíme ve dvou podkapitolách. V první představíme klíč k výběru osob nově navštěvujících BDSM akce. V textu je dále budeme zmiňovat jako „nováčky“. Ve druhé kapitole popíšeme metody výběru respondentů z řad organizátorů akcí.

6.1.1 Osoby nově navštěvující BDSM akce = „nováčci“

Hlavní úkol, který nás při výběru respondentů z této skupiny čekal, bylo vymezení, kde začíná a končí hranice „nováčka“, a kde lze můžeme vidět „vstup do BDSM subkultury“. Vzhledem k předchozímu výzkumu (Výborná, 2023) nám přišlo důležité rozlišovat působení osob v online a offline BDSM prostředí, a z toho důvodu jsme se zaměřili právě na vstup do offline BDSM subkultury, která respondenty v předchozím výzkumu byla častěji uváděná, jako „ta pravá“. Za vstup do BDSM subkultury jsme se tedy rozhodli považovat účast na první BDSM akci BDSM subkultury dané osoby.

Při neformální diskuzi s kolegy zabývajících se kvalitativním výzkumem došlo ke shodě, že může být užitečné sledovat osoby, u kterých první akce v subkultuře už proběhla, nebo se na ni teprve chystají (a tedy pozorovat přerod z osoby mimo offline BDSM subkulturu na osobu, která se minimálně zúčastnila své první akce). U osob, které se na akci teprve chystají, jsme ale vnímali jako důležité, aby se jednalo o událost v blízké budoucnosti, protože jsme pořád pracovali s časovým omezením navazujícího studia. U osob, u kterých už první akce proběhla, bylo zase naším požadavkem, aby ji nováčci mohli mít ještě v „čerstvé paměti“. Po diskuzi s dlouholetými členy BDSM subkultury na téma toho, které akce nejvíce lákají nováčky, a jak velké rozpětí od první akce si vzhledem k tomu, že výzkum začal v zimě 2023, můžeme ve výzkumu k těmto akcím dovolit, jsme stanovili dobu kontaktu s respondentem maximálně 1 měsíc před první akcí, a 6 měsíců po první akci nováčka (aby se tím obsáhlo několik větších akcí, které pravidelně nováčky lákají). Tento přístup se v praxi ukázal ne úplně udržitelným, jak nastíníme v kapitole 7.1 Výzkumný soubor, a tak tato podmínka byla prvním orientačním kritériem, které jsme aplikovali při výběru do výzkumného souboru. Dalším validním kritériem byla sebeidentifikace s pozicí nováčka v BDSM subkultuře, a to v duchu předchozích výzkumů, které obdobně přistupovaly k identifikaci s BDSM subkulturou (Výborná, 2023; Weiss, 2006b).

Výzva k účasti na výzkumu byla šířena dvěma cestami – byla zveřejněna na webových stránkách autorky výzkumu, a na jejích sociálních sítích a následně přesdílena několika relevantních skupin na dalších sociálních sítích. Grafickou podobu výzvy přeposílanou na sociálních sítích lze najít v příloze 3.

Nyní přejdeme k metodě výběru výzkumného souboru. U této skupiny našeho výzkumného souboru respondentů jsme při volbě metod zvolili metodu samovýběru, a to z několika důvodů, které rozebereme v následujících odstavcích.

Prvním je fakt, že v práci na předchozí studii zaměřené na BDSM subkulturu (Výborná, 2023) jsme získali zkušenost, že BDSM subkultura je poměrně nakloněná účasti ve výzkumech, a tak jsme byli přesvědčeni, že i přes to, že např. Miovský (2006, s. 133) zmiňuje, že najít respondenty s dostatečně silnou motivací, aby aktivně oslovili výzkumníka po tom, co na jeho výzvu k zapojení do výzkumu narazí např. na sociální síti, nebude to problém u studie v této cílové populaci.

Naopak ale Miovský (2006, s. 134) varuje před tzv. „profesionálními účastníky výzkumu“. Zmiňuje jej v kontextu výzkumů prováděných za finanční odměnu, ale vzhledem k autorčině insiderovství v BDSM subkultuře si myslíme, že je problematika relevantní i u výzkumů prováděných v české BDSM subkultuře. Domníváme se, že tím, že je výzkum zaměřen na nové členy subkultury, problém je vyřešen, protože se ještě v kontextu výzkumu českého BDSM nemohli stát profesionály v účastnění se výzkumů.

Samovýběr nám také připadá vhodný proto, že problematika, kterou se v této práci zabýváme, stále spadá v diagnostickém manuálu mezi poruchy, a stále je zatížena stigmatem spolu s negativními stereotypními představami. Více o těchto tématech v kapitolách 1.1.1 a 3.1. Vzhledem k citlivosti pokládaných otázek zaměřených jak na stereotypizaci BDSM, tak fakt, že výzkum probíhá v potenciálně citlivém období, kde se může formovat nová fazeta identity, považujeme tento krok navíc ze strany respondentů jako další formu ochrany.

Miovský (2006, s. 134) také v kontextu užití metody samovýběru uvádí jeho nevýhodu, a to odlišnost osob účastnících se studií formou samovýběru v osobnostních dimenzích „*introverze, nejistoty, neuroticismu, agresivity a závislosti na druhých lidech.*“ Abychom tuto nevýhodu vykompenzovali, u skupiny organizátorů volíme jinou metodu výběru respondentů.

6.1.2 Organizátoři BDSM akcí

Při výběru respondentů z řad organizátorů akcí jsme také vycházeli ze zkušeností získaných z předchozí studie (Výborná, 2023), tedy že česká subkultura se člení mj. typicky geograficky a dle organizačních jednotek, jednotliví organizátoři mají

na výslednou podobu akcí a místní komunity velký vliv. Z osobní zkušenosti se subkulturou jsme také měli představu o konečném počtu organizátorů BDSM akcí.

Otázkou při výběru bylo, kde nakreslit onu hranici. V české subkultuře je hranice pojmu BDSM nejasná, stejně jako hranice toho, co spadá a nespadá pod pojem „akce BDSM subkultury“ (Výborná, 2023). Proto jsme se rozhodli vytipovat dle rozhovorů provedených v předchozí studii všechny organizátory, kteří by pod daný termín spadali, a následně vyhodnotili, že je v kapacitách autorky získat data ode všech subjektů. Naším záměrem bylo použít pro tuto skupinu metodu totálního výběru (Miovský, 2006, s. 131), byť by se o zařazení postupu pod tuto metodu vzhledem k nejasné hranici dalo diskutovat. Pro použití tohoto označení by mohl mluvit fakt, že kombinovaná znalost respondentů předchozího výzkumu a osobní znalost komunity organizátorkou by mohla být dostatečnou validizací této metody, ale i tak autorka v rámci kontaktu s potenciálními účastníky výzkumu z řad organizátorů aktivně zjišťovala, zda je nenapadne ještě nějaký organizátor, kterého by do výzkumu šlo přidat.

Vzhledem k tomu, že ne všichni organizátoři se nakonec stali součástí výzkumného souboru (více v kapitole 7.1.2), domníváme se, že jde o záměrný výběr skupiny organizátorů BDSM akcí, kde explicitně exkludujeme organizátory, kteří provádí pouze soukromou výuku, a na jejich výuce nemůže dojít k socializačnímu efektu s dalšími členy subkultury, protože dle subkulturních členů se pak o BDSM akci v pravém slova smyslu nejedná (člen subkultury, osobní sdělení, 2. 9. 2023).

Jak uvádíme v předchozích částech, vzhledem k příliš nízkému počtu organizátorů jsme zvažovali použití metody skupinové diskuze či skupinového interview (Hendl, 2008) s rizikem menší než doporučené velikosti skupiny (čtyři až pět účastníků místo minimálního počtu šesti). I vzhledem k tomu, že se většina organizátorů akcí mezi sebou zná (člen subkultury, osobní dělení, 2. 9. 2023), se domníváme, že bude snazší vytvořit diskuzní atmosféru a skupinu rozprout dle zásad pro skupinové diskuze (Hendl, 2008). Rozhodli jsme se tedy v případě dostatečného počtu účastníků užít metodu fokusových skupin (Rabiee, 2004), a v případě potřeby zvolit metodu skupinového interview (Hendl, 2008), kde na každou otázku necháme odpovědět každého účastníka skupiny. Tuto „záložní možnost“ oproti bohatosti potenciálních skupinových diskuzí volíme primárně kvůli zrychlení procesu sběru dat, který vzhledem k primárnímu zisku dat opakovanými polostrukturovanými interview a časovým omezením je časově i finančně nákladný.

6.1 Metody zpracování a analýzy dat

Rozhovory s nováčky byly uskutečněny buď osobně, nebo online, a to dle preference nováčka a dojezdových možností výzkumnice. Průběh celého rozhovoru byl nahrán na diktafon a následně přepsán. U dvou rozhovorů s nováčky byl po předchozí domluvě formulované jako odmítnutelná nabídka použit v rámci videohovoru automatizovaný přepis pomocí rozhraní videohovoru MS Teams, do nějž byly následně doplněny poznámky, které autorka používá u ručních přepisů (pauzy v promluvách, smích a ostatní relevantní projevy výzkumnice a participanta).

Rozhovory s organizátory akcí byly vzhledem k celorepublikovému pokrytí organizátorů uskutečněny online a u všech byl použit automatizovaný přepis jako u dvou rozhovorů s nováčky následně obohacený o stejné poznámky. Dohromady byl tak automatizovaný přepis využit u šesti rozhovorů z celkového počtu 19 rozhovorů.

Rozhovory byly následně nahrány do open source programu QualCoder 3.5 (Curtain, 2023), kde byl následně prováděn celý proces kódování a zaznamenávání poznámek. Výzkumnice si také v průběhu celého procesu vedla deníkové zápisky k reflexi celého výzkumného procesu, a to hybridní formou – elektronicky a formou krátkých diktafonových záznamů, a to z důvodu udržování reflexivní povahy výzkumu (Braun & Clarke, 2022).

Vzhledem k tomu, že data jsou longitudiálního charakteru, který není průřezovým, a cílem, kterým je pozorovat změny u konkrétních nováčků v průběhu času, volíme jako zastřešující přístup QLR – kvalitativní longitudinální přístup, pojem zastřešující různé přístupy ke kvalitativní longitudinální analýze (Audulv et al., 2022; Mauthner, 2015). Vzhledem ke kritice netransparentnosti v tom, jaké postupy byly užity v analýze dat (Hollstein, 2021), chceme analytický proces popsat do co největšího detailu.

Audulv et al. (2022) upozorňují na to, že vzhledem k užití QLR u komplexních studií může z takových studií vznikat takové množství výsledků, které je potřeba dělit do několika odborných výstupů. I v této práci počítáme s rozsahovými (nebo spíše poměrovými) limity, které nás nutí k volbě, kterou zmiňují i Farr a Nizza (2018) – zda popisovat spíše hloubku „menší části“ zkoumaného fenoménu, či pokrýt povrchově celou zkoumanou šíři. V této práci se rozhodujeme publikovat větší šíři (a zahrnout tedy všechny tři výzkumné otázky) na úroveň hloubky jednotlivých témat. V prezentaci v výsledků se inspirováme prezentací výsledků u Wood et al. z roku 2024.

Vzhledem k zaměření na sledování změny u skupiny nováčků volíme jako hlavní metodu popisu změny analýzu trajektorie ve formě, jakou volí Grosseohme a Lipstein (2016). Zmínění autoři ji popisují jako možnou základní formu analýzy longitudinálních kvalitativních dat, do které lze vnořit jinou metodologii.

Trajektní tabulky uvedené u těchto autorů prezentujeme v části výsledky pouze u první výzkumné otázky, kde zvyšují přehlednost vztahových rovin nováčků. Zároveň také uvádíme trajektní diagramy po vzoru prezentovaném v článku Spencer et al. (2021). I přes rozdíl spočívající v tom, že v rámci této práce neanalyzujeme data deníkového stylu, se nám v případě této výzkumné otázky zdá užití podobných grafů zpřehledňující.

U komplexních témat stereotypů a procesu identifikace používáme k prezentaci tabulky podle stylu prezentace dat u Shaw et al. (2016). Autoři uvedeného výzkumu zaměřeného na seniory sice ke své analýze používají jinou metodu, než užíváme zde, domníváme se ale, že podobná prezentace je vzhledem k naší studii vhodná, jak se pokusíme nastínit níže.

Pro hlavní volbu metody analýzy dat jsme vybrali reflexivní tematickou analýzu, tedy tematickou analýzu nikoliv v její původní podobě, ale v její nové revidované podobě (Braun & Clarke, 2006 a 2018). Tato její nová podoba akcentuje teoretické ukotvení (v případě této práce především do optiky sociálního konstruktivismu) a vědomé rozhodnutí o takovém ukotvení, a zároveň důraz na reflexivitu výzkumníka v rámci celého procesu výzkumu (Braun & Clarke, 2018 a 2022).

Autorky metodologie reflexivní tematické analýzy popisují nové kroky této analýzy následovně (Braun & Clarke, 2025):

- seznámení se s daty;
- kódování;
- tvorba prvotních (potenciálních) témat;
- vývoj a revize témat;
- dolazování, definování a pojmenovávání témat;
- sepsání zprávy.

Autorky také zdůrazňují rekurzivitu celého procesu typickou pro kvalitativní výzkum (Braun & Clarke, 2025).

V procesu kódování užíváme různé typy kódů – kódy technické, induktivní, deduktivní, latentní a sémantické (Braun & Clarke, 2018). Z nichž následně tvoříme témata

jako vzorce významů spojených jádrovým konceptem – témata jsou tedy kreativní příběhy o datech produkovaných vzájemným vztahem výzkumníka, jeho schopností pracovat s daty, daty samotnými a teoretických předpokladů (Braun & Clarke, 2018).

Vzhledem k doporučení autorek reflexivní tematické analýzy (Braun & Clarke, 2023) používáme také ve výsledkové části jazyk v první osobě z důvodu zdůraznění role výzkumníka v procesu výzkumu. Část diskuze ale prezentuje v tradičním formátu, kde se od doporučení autorek (Braun & Clarke, 2023) odchylujeme.

Braun a Clarke (2021) se také vyjadřují k otázce saturace dat, tedy bodu, kde je možné analýzu a sběr dat uzavřít, a zda je vůbec saturace bodem, podle kterého by se měla rozhodovat velikost výzkumného souboru. V této práci se opíráme o jejich tvrzení, že saturace dat je obtížně definovatelný koncept, který v tematické analýze není užitečný, a že velikost souboru tedy rozhodujeme na základě interpretačních, situačních a pragmatických faktorů (Braun & Clarke, 2021).

6.1 Etické hledisko výzkumu

Respondenti byli seznámeni s účelem sběru dat a cíli studie na začátku prvního rozhovoru či skupiny, stejně jako s následným nakládáním s vytvořenými daty. Respondenti byli informováni o tom, že studie je anonymní, a v případě zisku informací užitečných pro studii, ale odhalující respondenty, budou tyto informace z analýz vynechány. Všichni respondenti byli informováni o tom, že s účastí na výzkumu se nepojí žádná finanční ani jiná odměna a bylo jim nabídnuto před publikací této práce schválit výslednou podobu publikovaného textu – tuto možnost ani jeden z respondentů nevyužil. Někteří respondenti stejně jako v předchozím výzkumu považovali autorčinu znalost BDSM subkultury za dostatečnou záruku dobrého (a anonymního) zacházení s daty.

Osoby byly dále seznámeny se způsobem, s jakým bude nakládáno s daty v audiopodobě, i v podobě přepsané do textové podoby, a kdo bude mít k daným formátům přístup, stejně jako o lhůtě, do kdy je možné svůj souhlas s účastí stáhnout. Po představení autorky a představení všech relevantních bodů informovaného souhlasu, tedy

- představení autorky a kanálů, kde je jí možné kontaktovat;
- představení účelu studie a výzkumných cílů;
- představení formátu spolupráce;
- způsob nakládání s vytvořenými daty;

- časový odhad délky rozhovorů či skupin;
- lhůty, do kdy je možné odstoupit od účasti;
- způsob, jakým bude zachována anonymita.

Účastníci potvrdili svůj informovaný souhlas s účastí verbálně před začátkem prvního rozhovoru.

Psychické bezpečí účastníků bylo zvažováno vzhledem k tomu, že problematika BDSM může být stále považována za citlivé téma, jak uvádíme v předchozích kapitolách. Metoda samovýběru v tomto směrem vede k tomu, že se hlásí jen více motivovaní zájemci – nováčci – o účast, kteří projevují aktivní souhlas od počátku výzkumu, protože sami k zapojení musí autorku výzkumu zkontaktovat (Miovský, 2006). I tak byla všem participantům nabídnuta možnost se v případě potřeby obrátit na autorku výzkumu, která v případě potřeby byla připravená respondenty nasměrovat k relevantním zdrojům pomoci dostupné pro respondenty v jednotlivých regionech. Stejně jako v předchozí práci se řídíme Etickým kodexem APA (American Psychological Association, 2022) a legislativou GDPR. Respondenti, u kterých byl využit přepis pomocí AI, byli informováni dle doporučení Samuel a Wassenaar (2024), jejichž doporučení byla využita i při zacházení s takto získanými daty.

6.1 Reflexe výzkumnice

Kvalitativní výzkum, sociální konstruktivismus a BDSM jsou oblasti, které pro mě nejsou nové. Od posledního kvalitativního výzkumu jsem nabyla ještě ostřejší pozici ve směru k vědecké subjektivitě, ke které mi zajisté dopomohl i psychoterapeutický výcvik postavený mimo jiné na Wittgensteinovské jazykové hře. Mé terapeutické smýšlení v rámci výzkumu může být cítit ve způsobu, jakým kladu otázky, i v mé vlastní debatě, jaké informace ještě jako výzkumník můžu odhalit, a které by mohly poškodit mé respondenty. V tomto výzkumu se tato má „terapeutická obezřetnost“ projevovala zejména u otázek nekonsenzuální nemonogamie, kterou v průběhu výzkumu zažíval a pojmenovával jeden z respondentů.

Druhým důležitým pilířem je můj těsný vztah k BDSM jako takovému – vzhledem k tomu, že je mi tato tematika blízká, a mám s ní osobní zkušenost, o BDSM občas přednáším nebo učím primárně bezpečnostně lazené workshopy v BDSM subkultuře a organizuji jiné především vzdělávací akce pro BDSM subkulturu, rozhodně nejsem v komunitě naprosto neznámou osobou. Má to své výhody – přístup k této demografické

skupině je mi snazší a má dobrá výzkumná pověst s sebou nese výhody. Zároveň mé aktivní organizátorské působení může pro jiné organizátory s mojí výzkumnou činností být více nejasné.

Abych v rámci své unikátní pozice znalosti BDSM z tolika různých úhlů pohledu těžila primárně z výhod a snažila se vykompenzovávat nevýhody svého postavení, snažím se u respondentů o maximální transparentnost a držím se své výzkumné zvědavosti a terapeutické pozice nevědoucího, která mě každý pracovní den s klienty učí o tom, jak svoji pravdu a realitu dát na chvíli na stranu a podívat se na realitu ze strany toho druhého, aby bylo následně možné je srovnat a vidět, jak spolu dvě konstrukce reality mohou interagovat bez nároku označit jednu za správnější, i když je mi logicky můj pohled na věc bližší a známější.

7 VÝSLEDKY

V následující části představím výzkumný soubor nováčků a harmonogram proběhlých polostrukturovaných rozhovorů. Dále představím výzkumný soubor organizátorů akcí. V dalších částech zodpovídám jednotlivé výzkumné otázky. Jak už jsem uvedla v kapitole 6.1 Metody zpracování a analýzy dat, budu z důvodů uvedených u Braun & Clarke (2023) užívat v této části autorský singulár.

7.1 Výzkumný soubor

Celý výzkumný soubor čítá 5 nováčků, z nichž s každým jsem uskutečnila tři rozhovory s průměrnou délkou 86 minut, a deseti organizátorů rozdělených do čtyř skupin s průměrnou délkou rozhovoru 82 minut. Celkový výzkumný soubor vyprodukoval 1616 minut audiozáznamu, který jsem následně použila k analýze trajektorie nováčků, triangulován daty od organizátorů.

Tabulka 4 – Základní údaje o skupině respondentů – nováčků

Jméno nebo přezdívka	Věková skupina	Identifikuje se jako	Role	Délka spolupráce (v měsících)
Petr	kolem pětadvacítky	muž	bottom	12
Jana	kolem čtyřicítky	žena	bottom	10
Rigel	kolem pětadesátky	muž	top	12
Eva	kolem třicítky	muž, „pokud zrovna neběhám v dámskejších hadrech“	switch	10
Capella	kolem pětadvacítky	žena	top → switch	10

Pozn. – systém přidělování falešných jmen a přezdívek je stejný jako u práce Výborné z roku 2023, tedy jména nejsvitivějších hvězd pro osoby, které v rámci subkultury užívají přezdívky, náhodná křestní jména pro osoby užívající jméno. Věkové skupiny jsou místo konkrétního čísla používány čistě z anonymizačních důvodů.

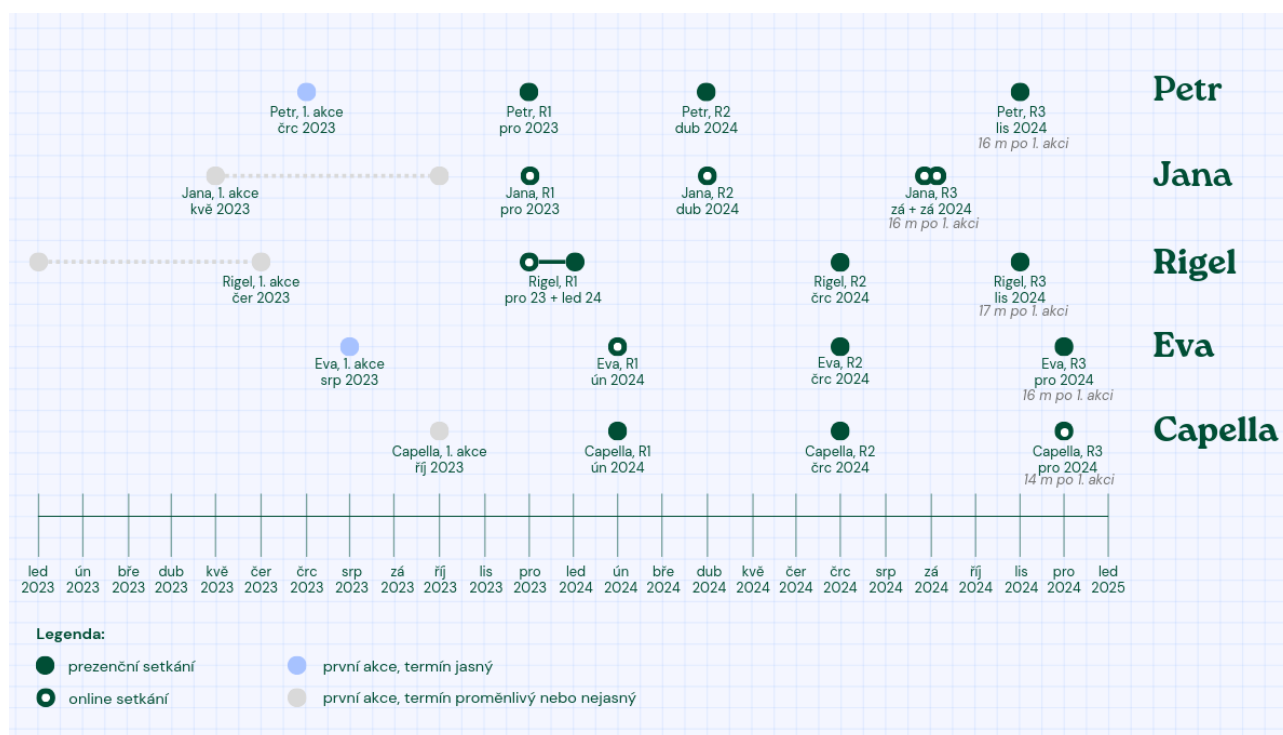
7.1.1 Nováčci

Výzva k zapojení do výzkumu byla šířena přes webové stránky autorky a na několika sociálních sítích ve skupinách relevantní pro subkulturu. Aktivně se ozvalo 16 zájemců o účast na výzkumu, z nichž s devíti byl natočen minimálně první rozhovor. Celou délkou výzkumu – tedy všechny tři rozhovory – byly uskutečněny s pěti nováčky, kteří tvoří výzkumný soubor. Přehled základních údajů o nich přináším v tabulce 4.

Vzhledem k množství dat jsem se rozhodla je pro přehlednost zanást na časovou osu, jak ukazuje obrázek 4. V něm si můžete povšimnout, že u všech respondentů kromě Petra a Evy je termín jejich první akce v komunitě nejasný, protože respondenti akci, kterou nazývali svou první, změnili v průběhu výzkumu, anebo si jejím termínem nebyli jistí. V případě Evy se jednalo o plánovaný kontakt s větším odstupem od termínu na základě její sebeidentifikací s rolí nováčka. Evin příběh natolik obohacoval výzkumný soubor i přes porušení podmínky počtu měsíců od proběhlé první akce, že jsem se jej rozhodla ponechat. Zároveň jsem v jejím případě měla dostupné i deníkové zápisky zachycující období po první návštěvě akce, které potenciální informační „díru“ částečně vyplnilo.

Dále si v tabulce 4 a obrázku 4 můžete všimnout, že s některými respondenty spolupráce neprobíhala v rozpětí pouze 10 měsíců, či že rozestupy mezi rozhovory nejsou přesných pět měsíců. Je tomu tak z organizačních důvodů – ať už geografického protnutí ve správné lokalitě, nemocnosti na straně respondentů či mojí, a nepovedených setkání (no shows), kde bylo nutné se setkat znovu a rozhovor doplnit.

Obrázek 4 – Grafické znázornění průběhu výzkumu

Dohromady tedy proběhlo 15 rozhovorů (dva z nich dělené na dvě části) v celkové délce 21,5 hodin nahraného materiálu. Průměrný rozhovor trval zhruba 86 minut s minimem na 44 minutách (poslední rozhovor s Petrem) a maximem na 136 minutách

(první rozhovor s Rigelem). Ke zvýšení přehlednosti výzkumné části práce a zvýšení čtivosti nyní uvádím krátké medailonky jednotlivých nováčků.

Krátké představení pěti nováčků

Petr přichází s přesvědčením, že před tím, než potkal lokální komunitu, myslel si, že BDSM skoro nikdo nedělá. Před prvním setkáním navštěvuje dvě kecací setkání a seznamuje vanilkovou monogamní přítelkyni se svojí BDSM preferencí. V průběhu roku objevují BDSM společně a pouze doma (mimo subkulturní akce), ale omezením je nedostatek společného času a potřeba správných podmínek pro objevování BDSM. V rámci posledního rozhovoru zmiňuje, že má v plánu změnit práci, aby více času a aby se mu podařilo účastnit dalších akcí.

Jana v době prvního rozhovoru pravidelně navštěvuje vzdělávací akce BDSM komunity a nepravidelně také větší BDSM party. V průběhu výzkumu je zamilovaná do ženatého muže, se kterým praktikuje BDSM, s druhým mužem dělá BDSM více nezávazně (a v průběhu výzkumu se s ním rozchází), a se třetím mužem v průběhu výzkumu začíná s „jen“ vázáním. Naše rozhovory se točí kolem působení na sociálních sítích, kde Jana zveřejňuje své fotografie z různých BDSM aktivit, a pocitu samoty při hledání stálého partnera, který by mohl nabídnout klasický romantický vztah i vztah naplňující po BDSM rovině.

Rigel udržuje kontakt se subkulturou skrze sociální síť a konzumováním obsahu na internetu spojeného s BDSM, a zároveň sám chodí pozorovat dění na BDSM akcích. Hlavním tématem v BDSM je pro něj konsenzualita. V průběhu výzkumných rozhovorů hledá balanc mezi čekáním na to, až jeho manželka bude připravená vyzkoušet BDSM, a praktikováním BDSM, na které už je sám připraven.

Eva je pravidelnou návštěvnicí místních BDSM akcí, kde praktikuje BDSM se skupinou nově objevených přátel se stejnou preferencí. Přítelkyně, se kterou má konsenzuálně nemonogamní vztah, je „z 80 % vanilka“, a na akce nechodí. Eva popisuje BDSM jako „víkendovou zábavu“, v rámci druhého rozhovoru už ale naplňuje svá vlastní kritéria pro centrální členství v místní BDSM komunitě a v rámci třetího rozhovoru uvažuje o organizování vlastních akcí pro BDSM subkulturu.

Capella na prvním setkání popisuje odlišnost zkušeností s online BDSM komunitou a zážitky z prezenčních BDSM akcí, kde se necítí vítaná. Aktivně praktikuje BDSM na BDSM akcích i v soukromém životě, žije v konsenzuální nemonogamii.

V rámci posledního rozhovoru je aktivní organizátorkou akcí a přivydělává si jako profesionální domina.

7.1.2 Organizátoři

V rámci výzkumu jsem vytipovala 23 organizačních týmů či organizátorů akcí pro BDSM subkulturu. Tři z nich byli z jednání o termínech vyřazení na vlastní žádost a další tři na výzvu nezareagovali v období tří měsíců, kdy byl v rámci výzkumu vymezen prostor na kontaktování organizátorů a uskutečnění skupin. Skupiny se uskutečnily v rozpětí letních měsíců července a srpna 2024. Ze sedmnácti plánovaných účastníků se dostavili zástupci deseti z nich, což ve všech případech stáhlo počet účastníků skupin pod počet čtyř respondentů, v jednom případě tedy došlo na rozhovor jeden na jednoho.

Průměrná skupina běžela v délce 82 minut, celkově bylo nahráno 328 minut záznamu. Délka jednotlivých rozhovorů byla úměrná velikosti skupiny. Rozhovor s Marsem tedy trval pouhých 48 minut, naopak první skupina se čtyřmi respondenty běžela 108 minut. Otázky pro skupiny organizátorů lze nalézt v příloze 2.

Tabulka 5 – Základní údaje o skupině respondentů – nezávislých organizátorů akcí i organizačních týmů (vždy 1 osoba na tým).

Označení v tomto výzkumu	Zastupuje	Součástí	Lokalita
Merkur	skupinu	Skupina 1	mimopražský
Venuše	jednotlivce	Skupina 1	nelze určit
Země	jednotlivce	Skupina 1	nelze určit
Měsíc	jednotlivce	Skupina 1	mimopražský
Mars	jednotlivce	Skupina 2	nelze určit
Jupiter	skupinu	Skupina 3	pražský
Saturn	skupinu	Skupina 3	nelze určit
Uran	jednotlivce	Skupina 4	pražský
Neptun	skupinu	Skupina 4	mimopražský
Pluto	skupinu	Skupina 4	mimopražský

Pozn. – Přezdívky reprezentující organizátory jsou zvoleny v rámci skupin náhodně z planet sluneční soustavy (+ Měsíc) bez ohledu na gender organizátora, pokud je to jednotlivec. Sloupec zastoupení odkazuje na to, zda v době uskutečnění rozhovoru působil organizátor převážně jako jednotlivec, nebo v týmu. Obdobně postupujeme i u zařazení organizátorů do geografické příslušnosti ve čtvrtém sloupci. Dělení na pražské a mimopražské akce užíváme v respektu ke zjištěním z předchozí práce (Výborná, 2023).

7.1 Výsledky

V této části se nejdřív zaměřím na jednotlivé vztahové oblasti nováčků a změny v nich proběhnuvší v průběhu výzkumu. Ve druhé části se zaměřím na změny ve stereotypních

představách o BDSM, které rozdělím na dvě hlavní části: ztrátu negativních stereotypů o BDSM a získání pozitivních stereotypů o BDSM. Ve třetí části se zaměřím na další fáze identity a změny spojené s nimi.

7.1.1 Jaké změny zažívají osoby nově navštěvující akce BDSM subkultury ve vztazích s jejich rodinou, partnery a přáteli?

Pro obecný přehled napříč respondenty a vztahovými oblastmi přináším shrnující tabulku 6 představující průřez tématy této části.

Tabulka 6 – Vývoj vztahů jednotlivých respondentů v čase

Vztahy	Rozhovor 1	Rozhovor 2	Rozhovor 3
Rodina	Nikdo o tom neví.	Otec tuší.	Beze změn.
	Expozice na sociálních sítích.	Beze změn.	Beze změn.
	Ví o tom.	Beze změn.	Beze změn.
	Matka tuší.	Beze změn.	Beze změn.
	Neví o tom.	Otec tuší.	Beze změn.
Přátelé	Neví o tom.	Ví o tom více lidí.	Beze změn.
	Ví pár nejbližších.	Ví o tom více lidí.	Beze změn.
	Ví pár nejbližších.	Noví BDSM přátelé.	Beze změn.
	Ví pár nejbližších.	Beze změn.	Ví o tom víc lidí.
	Ví o tom.	Noví BDSM přátelé.	Beze změn.
Partneři	Stávající vztah.	Beze změn.	Beze změn.
	Stávající vztahy.	Ztráta partnerů a noví partneři.	Beze změn.
	Stávající vztah.	Nový partner.	Beze změn.
	Stávající vztahy.	Beze změn.	Beze změn.
	Stávající vztahy.	Nový partner.	Ztráta partnera.

Pozn. – Každý řádek uvnitř vztahové oblasti představuje jednoho nováčka v pořadí Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella.

Rodinné vazby nováčků v čase

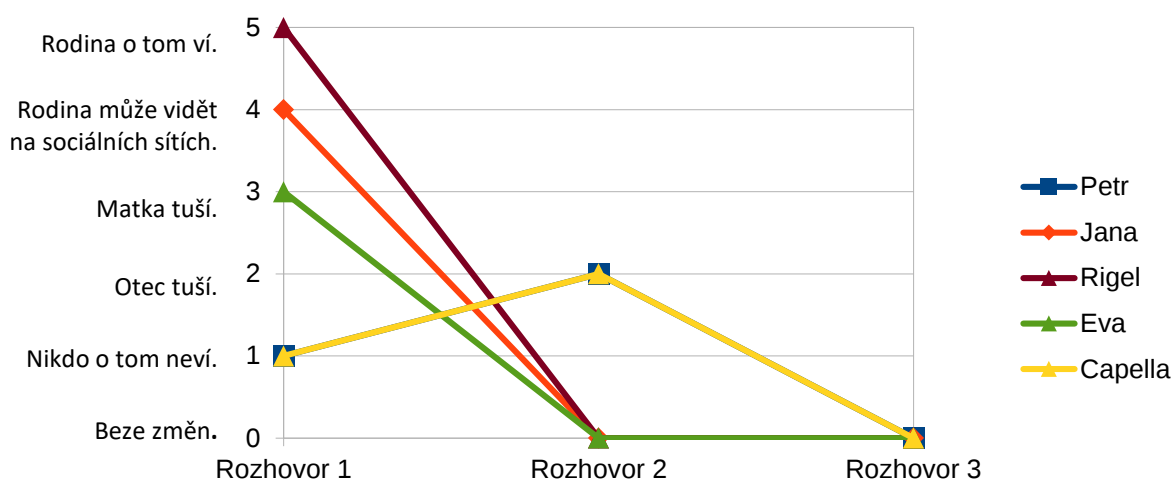
Z výše uvedených tří vztahových oblastí byla oblast rodinných vazeb popisovaná jako oblast nejvíce stálá, kdy nováčci nejvíce odpovídali, že k žádným změnám v intenzitě kontaktu v souvislosti s BDSM nebo BDSM subkulturou nedošlo. Stejně tak u respondentů nedocházelo v rodině k žádným výraznějším sebeodhalením.

Vývoj odpovědí v grafické podobě přináší obrázek 5. Tam můžeme zaznamenat, že dva nejmladší respondenti svou situaci prožívají obdobně – v prvním rozhovoru jejich rodina o jejich BDSM zaměření neví – podle Petra by se ani po zjištění takových preferencí jeho vztah s rodinou nezměnil. Capella popisuje očekávanou reakci svého nejbližšího rodinného příslušníka následovně: „*Myslím si, že by na to reagovala podobně, jako když jsem přišla domů s piercingem nebo s tetováním. Vždycky spráskne ruce, řekne „ježíšmarja“, ale časem si zvykne. Takže si myslím, že by to s ní nesešlo.*“ (Capella, R1)

V prvním rozhovoru Eva tvrdí, že *“tátovi by to bylo asi jedno, ten by mi řekl něco jako že je to moje věc, máma by asi dostala infarkt, ta by se křížovala *smích*, protože poslední dobou začala být taková divně věřící.”* (Eva, R1)

Jana fotografie z BDSM aktivit zveřejňuje na sociálních sítích, na které reagoval jen jeden vzdálenější příbuzný, a Rigel se svým zaujetím BDSM před rodinou netají. Oba v průběhu času nezaznamenávají žádné změny.

Obrázek 5 – Rodinné vztahy nováčků v čase

Přátelské vazby nováčků v čase

Vzhledem k různé míře zapojení nováčků do BDSM subkultury v průběhu výzkumu přináší obrázek 6 na první pohled hůře interpretovatelná data, která textově doplňuje tabulka 6. V rámci prvního rozhovoru na pomyslných opačných pólech spektra stojí Petr a Capella – Petr je v průběhu prvního rozhovoru čerstvě po sdílení své BDSM preference partnerce a v průběhu dvou prvních setkání s místní BDSM komunitou na „kecacích setkáních“ netvoří tak pevné vazby, aby osoby z komunity považoval za přátele. Capella je v době prvního rozhovoru naprosto otevřená o svých BDSM preferencích přátelům mimo BDSM subkulturu, a s časem si tvoří nové přátele v BDSM komunitě, primárně na osobních místních setkáních akčního i kecacího charakteru.

Rigel v průběhu času získává nové přátele primárně z online BDSM sféry, s jednou kamarádkou se pravidelně osobně vídá s cílem konverzovat o BDSM. Eva v průběhu času o své preferenci říká více svým přátelům. V prvním rozhovoru nechce, aby v práci kdokoliv o jejím zaměření věděl, a v rámci druhého rozhovoru chodí do práce

s nalakovanými nehty, na což si kolegové „zvykli“. Během třetího rozhovoru narazíme na to, že potkala na BDSM akci kolegyni z práce.

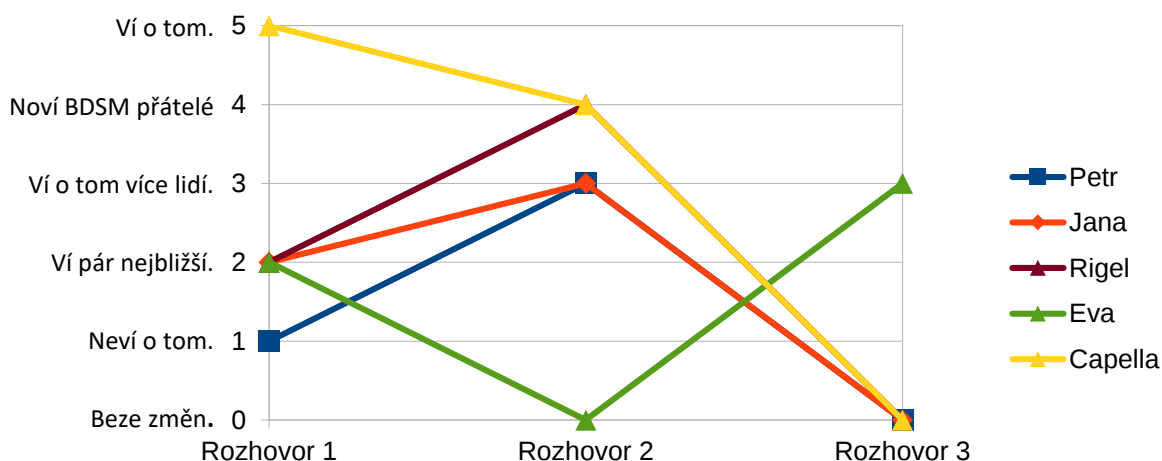
*potkal kolegyni z práce, takže v práci na sebe tak jako vždycky mrknem, ale jako jinak se samozřejmě nikdo jinej neví [...] Tady [na BDSM akci] jsme se spolu bavili. Nebo pozdravili jsme se. Ona chvíli přemýšlela, odkud se známe. Když jsem jí řekl odkud, tak se chytla jako, takže vždycky tak jako ahoj *smích*, no tak jo.. (Eva, R3)*

Stejně jako Eva se i Jana v průběhu času svěruje více svým kamarádkám, které BDSM nepraktikují, a které její zaměření vnímají pozitivně. „Jo, jedna kamarádka mi poslala fotku svázaného muže k narozeninám,“ vysvětluje mi Jana během druhého rozhovoru, a vzápětí dodává, že její fotky na sociálních sítích vyvolaly i negativní reakce:

jednou mi psala [bývalá] spolužačka, že jako...viděla ty vázací fotky a že samozřejmě z toho hned vydedukovala, že jestli jsem v pořádku a jestli to nedělám z nějakýho sebepoškozování, a že vlastně ve městě nebo už spousta lidí si toho všimlo a že prostě jestli je to jako dobrý, a že jako to nemusím dělat. (Jana, R2)

Jana stejně jako Petr při kontaktu s „vanilkovou veřejností“ využívají příležitosti k edukaci ohledně stereotypních představ spojených s BDSM. Více o tomto přístupu v části *Nováček a BDSM subkultura – Šířit „evangelium“*.

Obrázek 6 – Přátelské vztahy nováčků v čase

Partnerské vazby nováčků v čase

Partnerské vztahy se v rámci rozhovorů ukázaly pro nováčky nejdůležitějším tématem ze tří prezentovaných vztahových rovin. Přehled vztahové roviny nováčků přináší tabulka

7 ve shrnující zkrácené rovině, i v jednoduchých textových popisech jednotlivých momentů, kdy byly provedeny rozhovory.

Tabulka 7 – Partnerské vztahy nováčků v čase

Partnerské vztahy	Rozhovor 1	Rozhovor 2	Rozhovor 3
Petr	Měl jsem strach jí to říct, její „Kazím ji víc.“ stereotypy, „kazím ji“.		„Objevujeme spolu.“
Jana	Dva partneři, k jednomu romantické city, ke druhému ne, s oběma sex a BDSM.	Jeden partner původní, s druhým rozchod, nový partner na vázání.	Beze změn.
Rigel	Manželka, provozuje lehké BDSM.	Manželka + nová partnerka na BDSM	Beze změn.
Eva	Přítelkyně a skupina partnerů a partnerek na BDSM a sex.	Beze změny.	Beze změn.
Capella	Dva partneři a osoby na akčnění.	Dva partneři + jeden nový a osoby na akčnění.	Rozchod s novým partnerem, jinak beze změny.
Shrnutí	Stávající vztah. Stávající vztahy. Stávající vztah. Stávající vztahy. Stávající vztahy.	Beze změn. Ztráta partnerů a noví partneři. Nový partner. Beze změn. Nový partner.	Beze změn. Beze změn. Beze změn. Beze změn. Ztráta partnera.

Pozn. – Přehledová tabulka formou krátkých výroků stručně popisuje partnerskou situaci nováčka vyjádřenou v daném rozhovoru. Každý řádek uvnitř řádku shrnutí představuje jednoho nováčka v pořadí Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella.

V rámci vztahové roviny respondentů nepozorují žádný společný trend kromě faktu, že v rámci posledního rozhovoru vícero nováčků hlásí, že neprobíhají žádné změny. Ve výzkumném souboru nováčků pozorují osoby s různými vztahovými nastaveními – osoby monogamní a konsenzuálně i nekonsenzuálně nemonogamní. Otázce monogamie a nemonogamie v rámci BDSM subkultury se věnuji více v části *Nováček a vztahová fazeta jeho identity*. Uvádím tam také změny na prožívané sexuální rovině. V této části lze také nalézt vyjádření nováčků ke vztahové situaci, která mohou dokreslit data v tabulce 7.

7.1.2 Jaké změny stereotypů probíhají u osob nově navštěvujících akce BDSM subkultury vůči BDSM a BDSM subkultuře?

V této části se zaměřím na změny spojené se stereotypy o BDSM a BDSM subkultuře. Respondenti v této souvislosti popisují primárně ztrátu negativních stereotypů, které zastávali v době, kdy nebyli součástí BDSM subkultury, a pozitivní stereotypní představy o BDSM subkultuře nabyté po kontaktu s BDSM ní. Tabulka 8 představuje souhrn základních témat pokrytých v této části. Pro plný výčet stereotypních představ spojených s BDSM, které se objevily v rozhovorech s nováčky, lze nalistovat přílohu 4.

Ztráta negativních stereotypů

Nováčci v čase jmenovali různé stereotypní představy, které o BDSM měli a ztratili: ať už, že BDSM nikdo ve skutečnosti nedělá (v případě Petra), nebo jej dělá, ale jen pro potěšení dominantního partnera (u Rigela), nebo že na akcích všichni chodí v latexu, a tak bude jako nováček nápadná (u Evy). Jana a Eva popsaly, že osoby praktikující BDSM dříve považovaly za nemocné, a že jim lidé praktikující BDSM připadali uzavření, nepřátelští:

asi jsem si taky myslela, že třeba lidi, který si nechaj naplácat, že trošku asi tam něco je jakoby špatnýho v tý hlavě, nebo. Určitě, jak jsem se dostala do té komunity, jsem taky samozřejmě změnila na všechno názor (Jana, R3)

poznala jsem i třeba lidi, který ... maj nějaký záliby, která já třeba nemám, jako je třeba do sebe nechat píchat jehly, zjistila jsem, že jsou to úplně normální lidi, jenom je prostě baví tohle (Eva, R2)

Tabulka 8 – Změny ve stereotypních představách respondentů – nováčků.

Témata	Sytí
Ztráta negativních stereotypů spojených s BDSM	Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella
Zisk pozitivních stereotypů spojených s BDSM	Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella
Ztráta pozitivních stereotypů spojených s BDSM	Capella
Zisk negativních stereotypů spojených s BDSM	Capella

Pozn. – Ve druhém sloupci uvádíme, kteří nováčci jednotlivé okruhy sytí.

Zisk pozitivních stereotypů

Ta negativní přesvědčení, která nováčci v předchozí části ztratili, většinou nahradili komplementárním pozitivním přesvědčením. Rigel ztrácející představu, že jsou všechny BDSM aktivity prováděné jen za účelem potěšení dominantní strany získává představu, že vše v BDSM je o konsentu a potěšení obou stran. Petr a Jana popisují, že všichni lidé v BDSM komunitě si pomáhají, a podle Jany a Evy jsou otevřenější. Všichni nováčci kromě Petra nejpozději v posledním rozhovoru vyzdvihují inkluzivitu BDSM akcí a osob, které je navštěvují.

Mně ty lidi přijdou takoví otevřenější a milejší, sice to nevypadá, ale když někdo někoho v uvvozovkách mlátí, ale jsou to prostě takoví přátelštější, otevřenější, nikoho neodsuzující za něco, co máš rád, taková otevřená novým lidem, novým věcem (Jana, R2)

Ztráta pozitivních stereotypů

Capella během prvního rozhovoru popisuje zkušenost se svojí první offline BDSM akcí, která pro ni nebyla příjemná, protože se necítila přijímaná na akci, která je specificky organizovaná „pro nováčky“.

mám pocit, že tam platí nějaký nepsaný pravidla, ale to je zase spojený s tím, že je to uzavřený elitářský klub. [...] i když se říká, že vlastně když přijde nováček, tak si může kdokoliv kamkoliv sednout a zapojit, tak si myslím, že spousta lidí v té komunitě vyzařují ty energie, že to nechtěli, aby někdo přišel a sednul si. (Capella, R1)

Capella tedy přichází s představou, že na BDSM akci bude vítaná a přijímaná, protože to jsou informace, které si nastudovala z internetových zdrojů před akcí. Když ale přichází, nemá pocit, že by si mohla přisednout a zapojit se tak, jak bylo deklarováno komunitou. Capella sama v průběhu našeho rozhovoru přemýšlí nad tím, jestli je její zkušenost skutečně tak negativní, nebo jestli jen „řeší malichernosti“. V dalších větách ale popisuje, že ani její smysl pro humor není přijímán:

jsme tam měli jít na nějaký výprask rákoskama, tak jsem říkala svoji klasickou hlášku, že jsem si předtím měla dát panáka na odvalu, tak tam z řad lektorů zašumělo, že „cože, oni by šli tady takhle na spank opilí“, tak v tu chvíli jsem dostala takovou jako...to byla taková...poznámka, která mi to tam trošku zkazila, a od té doby vlastně zbytek večera jsem měla pocit, že se od nás snaží spíš držet odstup. (Capella, R1)

V průběhu dalších dvou rozhovorů Capella nachází lokální komunitu, ve které se cítí přijímaná, a to jí umožňuje získat na situaci jiný náhled.

Zisk negativních stereotypů

Capella (R1) z té samé akce získává dojem, že BDSM komunita je „uzavřený elitářský klub, [...] kde to všichni dělají správně.“, jak už ukazuje poslední úryvek z předchozí části. Demonstrace praktik pro nováčky jsou podle ní dělány s velkým, až přehnaným důrazem na bezpečnost, která podle ní není potřebná. Capella v rámci našeho prvního rozhovoru popisuje, že jsou praktiky, u kterých se velmi obává o zdraví partnera a je jejím velkým přáním dělat je bezpečně. Prezentace těchto aktivit v rámci její první akce je ale s tak velkým důrazem na bezpečnost, že má pocit, že se přes strach „co když mě uvidí lektor a budu to dělat špatně“, nemůže v BDSM volně realizovat.

tak mám tendenci se od toho výprasku tendenci se držet dál, [...] to ve mně zanechalo takový šrám, že vždycky když mám dávat výprask, tak si vzpomenu na ty lektory a na ty semináře a přemýšlím, jestli je moje technika optimální, jestli to dávám se správným švihem, jestli dávám výprask do správných partií a občas přemýšlím, co by řekl tenhle lektor, když by mě viděl, [...] i když je to něco, co si objektivně spodek užívá a říká, že to dávám dobře... (Capella, R1)

Capella v tu chvíli porovnává svoji čtyřměsíční zkušenost od první prezenční akce s dvoutměsíčním působením v online BDSM sféře:

v prezenčních akcích je prostě jeden způsob, který praktikují všichni, jakmile jeden praktikuje něco jiného, tak je divnej, a v tom online je pocit, že je 1000 různých způsobů, a že když se neshodnou, že to není, že je jeden proti většině, ale spíš navzájem. (Capella, R1)

Capella se v průběhu dalších rozhovorů stává spoluorganizátorkou akcí, a díky intenzivnímu navštěvování komunitních akcí ztrácí pocit, že by ostatní mohli určovat, jak podle ní má vypadat praktikování BDSM. Zároveň také ztrácí pocit, že zkušenější v komunitě mají nad jejím BDSM takovou autoritu, a že všichni v BDSM subkultuře jsou odborníky na BDSM, a to během sledování jedné zkušené dominy provozující needleplay a spank podle Capelly ne úplně bezpečným způsobem:

Když jsem ji viděla poprvé, tak jsem si říkala tyjo, ta je cool, ta je drsná, má hezký voblečení, všechno se to leskne, takový krásný podpatky [...] vytáhla mu (jehlu, pozn. výzkumnice) to jedním pohybem, [...] a bodla mu to tam zpátky, tak jsem si říkala „dobře (pochybovačně), vždycky mi říkali, že jehly jsou jednorázový“ [...] vlastně tehdy mně došlo, že to, že je člověk domina, je starší, že to neznamena, že je na všechno expert a autorita a že si myslím, že některé ty věci, co dělá, tak jako nedělá úplně bezpečně, což mi tam vlastně říkali potom ještě další lidi, no (Capella, R2)

7.1.3 Jaké změny zažívají nováčci při procesu identifikace s BDSM po vstupu do BDSM subkultury?

Nyní se budu věnovat otázce procesu identifikace u nováčků. Přehled témat přináší tabulka 9. Jednotlivé fazety identity uvedené v tabulce budu postupně představovat v textu.

Nováčky a jejich osobní BDSM svět

Nováčky při kontaktu s BDSM subkulturou mohou skrze svět, kde jsou BDSM aktivity „normální součástí“ fungování, zkoumat své vlastní vnímání BDSM, které se může formovat i na základě takové zkušenosti. V několika podčástech představím, jak se mění nováčkovo osobní prožívání jeho BDSM preferencí.

Tabulka 9 – nováčky, tři jejich fazety identity a s nimi spojená témata

Fazeta identity	Téma	Respondenti sytící téma
Nováček a jeho osobní prožívání BDSM	Fantazie vs. realita	Eva, Merkur, Venuše, Země, Měsíc, Pluto
	Sebeidentifikace	Rigel, Eva, Capella
	Zajímá víc praktik	Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella
Nováček v partnerských vztazích	Sex	Petr, Jana, Rigel, Eva, Capella, Země, Měsíc, Mars
	Monogamie a nemonogamie	Jana, Rigel, Eva, Capella, Uran, Neptun, Pluto
	Uvádění partnerů do BDSM	Petr, Rigel, Eva, Capella, Měsíc, Uran
Nováček a BDSM subkultura	Poznat realitu BDSM komunity a praktikujících lidí	Petr, Jana, Rigel, Eva, Neptun
	Lační po nových informacích	Merkur, Venuše, Země, Neptun, Pluto
	Respekt k pravidlům BDSM	všichni
	Šířit „evangelium“	Petr, Jana, Capella
	Zapojovat se do dění	Petr, Eva, Capella, Merkur, Jupiter, Saturn, Pluto
	Tvorba vazeb uvnitř komunit	Eva, Merkur, Měsíc

Fantazie vs. realita

už jsem se setkala i s názorem „Já myslel, že sem přijdu a že mě hnedka jako začnete vázat a já jsem si toho hrozně bál“ říkám, ne, ne to opravdu jako takhle nefunguje [...] Ta hlava, ta fantazie těch lidí udělá nejvíc a to je za mě furt ten největší strach, který prostě z toho maj, no. (Venuše)

*Protože [...] mají dirty mind *smích*. Chudáci si myslí, že to bude celý tak moc dirty, jak je jejich mind. (Země)*

Nováčky na svoji první akci mohou přicházet s různými očekáváními od jeho průběhu. Capella zmiňuje, že jí netransparentnost určitých organizátorů v subkultuře ztěžovala vstup do komunity, protože nevěděla, co očekávat. Nevěděla, co přesně se

na akci bude dít, a na co se tedy má připravit. Nováček pak na BDSM akci může vstupovat třeba se stereotypními přesvědčeními, jak popisuje výměna Merkuru a Venuše:

*Přesně obzvlášť jako tady nechci stereotypizovat, ale některý ty subíci ne co nejsou to ty moje tu zkreslenou představu, jak tam na něj čekají ty čtyři nadřazený dominy prostě a pak jdeš. Zjistíš, že jako takhle to opravdu neprobíhá, tak jsou úplně z toho špatný jako jo, takže. *smích* (Merkur)*

Neboj, u mě kolikrát byly hrozně zklamany kvůli tomu, když se mnou chtěli vázat. A já - první otázka byla, jestli požil alkohol? Řekl mi, že jo a hrozně se divil, že jsem řekla, že si hrát nebudem. (Venuše)

Předchozí zkušenost nováčků ve formě fantazií nebo zkonsumovaných médií s BDSM obsahem (filmy, knihy, pornografický materiál v různých formách) se většinou zaměřuje na zobrazování BDSM aktivit a vypichuje BDSM aktivity samotné, než cokoliv, co se děje „kolem“ – příchod na danou akci, fázi vyjednávání, aftercare, nebo jakékoli neutrální či negativní pocitové prožitky s BDSM spojené (pokud to tedy není zrovna dějová zápleтка). Stejně tak zkušenost Evy, kterou popisuje při druhém rozhovoru, ukazuje možné překvapení, které nováčci mohou zažívat, když konečně například danou aktivitu vyzkouší, nebo navštíví nějakou akci, a jejich fantazie se střetnou s realitou, která může obsahovat více neočekávaných prožitků, takže všechno nemusí být jen „super“ a „skvělý“.

Já jsem si vždycky myslela, že to bude super dostat tyvole 40 na zadek rákoskou – ono to fakt bolí. Ono to není fakt pecka. Některý věci jo – máš představy, že to bude super, když mě svážeš do toho kozelce, tyvole, a po deseti minutách si říkáš, ty krávo, to fakt táhne a bolí a už necítím pravou ruku a co s tím, [...] když nato koukáš, vizuálně se mi to hrozně líbí, říkám tohle musím zkusit! A pak přijde na to, že je to nepohodlný, blbě se v tom dechá, je ti v tom horko. (Eva, R2)

Eva v průběhu rozhovorů popisuje, že její vztah k BDSM v jeho počátcích formovala i expozice BDSM pornografickému materiálu, který ne vždy odpovídá realitě toho, jak je BDSM praktikováno například na BDSM akcích BDSM subkultury. Z druhého břehu, břehu organizátorů, popisuje Pluto svoji touhu, aby nováčci v komunitě pochopili, že jejich představy a fantazie o BDSM nemusí obsahovat uvědomění toho, jak jsou BDSM aktivity ve své podstatě rizikové.

my nejsme klub sběratelů známek, kde vlastně hrozí riziko, že zafouká vítr a vám ty známky odlítnou a my prostě budeme nešťastní z tohohle, ale že prostě děláme věci, které nám můžou opravdu hodně ublížit. Jak už fyzicky, tak hlavně si myslím psychicky. (Pluto)

Změna v sebeidentifikaci v pojmech

Jednou z věcí, kterou nováčci popisují, je možnost vidět a zažívat, jak BDSM vnímají a praktikují jiní lidé. Tato zkušenost jim může otevřít pomyslné „další dveře“ a další referenční materiál, ze kterého se lze inspirovat a vidět, jak ještě může vypadat BDSM, které je pro jiné „realita“ (více k tomuto konceptu v předchozí části).

Lidé v komunitě tak mají možnost reflektovat svoji stávající nálepku, kterou se sebeidentifikují, a objevit i další možnosti, které mohou začlenit do svého sebeobrazu. V tomto směru pozoruji v tabulce 4 vývoj u Capelly. Když se setkáváme poprvé, Capella zmiňuje, že dříve byla „*padesát na padesát switch*“, nyní se ale identifikuje jako dominantní, protože „*i z té submisivní pozice řídím *smích*, když dostávám výprask, tak „ne, tahle ne, jinak“, potřebuju kontrolu nad tou situací*“ (Capella, R1). Když se během druhého rozhovoru ptám, jakou roli Capella zastává, říká mi, že je dominantní sadomasochistka, že „*fakt jako striktně jenom dominantní [...], takže „ted’ mě praštíš a bude se ti to líbit, a mně taky*“ *smích*““. Ve třetím rozhovoru se na téma své role v BDSM Capella rozpovídává:

Switch... asi...jo jo jo jo ted’ka vyndala jsem svoji submisivní stránku ze skříně. Zatím mě to docela baví, tak tak uvidíme. Mám...mám období, kdy bývám jako výhradně dominantní a nějak a spíš jako sadomasochistická, spíš než bych se užívala nějaký ten jako pocit odevzdání toho subičkovství, ale co já to budu komplikovat prostě...prostě...prostě switch, a navíc když prostě jdu tady, když jdu takhle jako v té zcela submisivní roli na [BDSM akce] tak prostě nebudu říkat, že jsem zcela dominantní. (Capella, R3)

Dalším příkladem vývoje sebeidentifikace může být Evin přechod od vnímání svého vztahového života jako monogamní z důvodu, že má romantický vztah jen s jednou osobou, do nemonogamie, byť ke konkrétním změnám v tom, s kým Eva provozuje BDSM nebo s kolika osobami má romantický vztah, nedošlo.

Rozšíření BDSM aktivit

asi jako zkouším možná víc, jakože když jsem sem šla třeba poprvý, podruhé, tak si myslím, že jsou určitě věci, který bych tehdy jako si řekla tohle jako ne, a dneska si je třeba jako

zkusím. U některých věcí mi dojde, že to není ono, jako je třeba ta elektrika. Vypadá to fantasticky, je to supr, mě hrozně baví v té dominantní pozici s tím někoho mučit, ale na mě jako ne, jenom málo. (Eva, R2)

Nováčci zároveň při poznávání toho, jak BDSM praktikují jiní, mohou pozorovat jiné BDSM aktivity než ty, které se původně v jejich představách objevovaly. Jak popisuje Eva v úryvku výše, rozšířil se díky pravidelnému navštěvování akcí, kde lidé skutečně BDSM aktivity provádějí (tedy ne jen „kecací“ akce), okruh aktivit, které sama provozuje v BDSM, a zároveň i těch aktivit, které jej ochotná vyzkoušet a zažít, zda jsou pro ni v BDSM uspokojující, či nikoliv.

Rigel BDSM akce, které navštívil, a působení v online BDSM komunitě využívá jinak – obohacují jej v tom smyslu, že kontakt s BDSM subkulturou, kde jsou BDSM aktivity normální, mu pomáhá překonat nastavení z většinové veřejnosti, že „holky se nemlátí“, a rozšiřuje jeho obzory jednak v tom, že přestává být limitován stereotypní představou, že BDSM je „výhodné“ a příjemné jen pro stranu dominantního partnera, a jednak v tom, co všechno tím pádem může pro něj jako dominantní osobu být příjemné či lákavé.

...jak jsem si dřív nedokázal představit, že bych ženu uhodil. No prostě pomocí BDSM vlastně vidím plno oblastí, které mě vzrušují, které bych nevěděl, že mě mohly vzrušovat. [...] jednoznačně techniky, které dřív bych buď vůbec nevěděl, že jsou možné, anebo že by...mohly být zajímavé, tak mi teď připadají zajímavý, to je třeba ten spank, a přitom taková lehká záležitost, ale fakt prostě úplně to člověk až když to zkusí, tak zjistí, že to s ním něco dělá. Takže určitě se mi to posunulo. Mezi úchyly. (Rigel, R2)

To, že je rozšiřování aktivit, které nováčky lákají, důležitým rysem, je i fakt, že jak nastiňuji v kapitole *Nováček a BDSM subkultura*, organizátoři si „hladu“ nováčků po informacích a zážitcích všimají také. V rámci každého rozhovoru u každého z nováčků většinou už před mojí otázkou na cíle v BDSM v budoucnu nováčci popsivali, jaké akce chtějí ještě navštívit, jaké praktiky vyzkoušet či jaké nové pomůcky nakoupit.

Nováček a vztahová fazeta jeho identity

V této části představím změny spojené se vztahovou fazetou identity nováčků. Většina nováčků ve výzkumném souboru má vícero partnerů, se kterými BDSM provozuje, a tak je u nich snadno pozorovatelný rozdíl v prožívání osobního BDSM a toho, jak se BDSM propisuje v jejich vztazích. Jeden z nováčků, Petr, žije v dlouholetém monogamním

vztahu, se kterým je jeho BDSM a sexuální život tak silně provázán, že jeho odpovědi na dotazy ohledně BDSM vždy přímo odkazují na jeho zkušenosti z tohoto vztahu, protože jediná Petrova kapitola praktického objevování BDSM před současným vztahem je krátká zkušenost s profesionální dominou.

V této části popisují změny u nováčků spojené s prožíváním jejich sexuality a její hranice spolu s hranicí BDSM. Dále popisují očekávání organizátorů pozorujících trend nováčků vstupujících do subkultury jako postupný přechod monogamie do otevřenějších vztahových nastavení, kde je minimálně BDSM praktikováno s víceméně lidmi. Na konci této kapitoly se vracím ke konceptu a roli partnerů na cestě k BDSM a BDSM subkultuře obecně.

BDSM a sex

Každý z respondentů své celkové nastavení ohledně propojení sexu a BDSM vnímal v průběhu roku jinak. Určitým vývojovým trendem je ale pozorovatelně přechod k častějšímu praktikování BDSM bez nutnosti aktivit, které by sami respondenti označili za sex.

Respondenti v souvislosti s touto změnou zmiňovali několik faktorů. Rigel, v průběhu spolupráce spíše „teoretik na poli BDSM“ zmiňuje, že jeho pohled na to, jak BDSM může vypadat, byl formován právě stereotypy většinové společnosti. Pro Rigela se tím pádem rozšiřuje obzor možností, co vše lze nazývat „przněním“:

až vlastně při tom studiu jsem zjistil, že to, protože předtím jsem to měl jako většinová společnost, [...] že se to vlastně nemusí být dost propojené, [...] ten sex do toho nemusí být zatažen, protože u toho ty lidi jsou nějakým způsobem zprznění, tak to neznamena, že tam musí docházet k sexuálním aktivitám. (Rigel, R3)

Stejně tak Mars, nezávislý organizátor BDSM akcí, popisuje, že mnoho nováčků přichází se silnými představami ohledně míry sexu a extrémnosti BDSM praktik. Nováčci podle něj přichází s představou, „*jak do sebe jenom mlátíme a souložíme a ve výsledku tam furt jenom každýho zajímá, jak se ten druhý má*“ (Mars).

Eva svoji zkušenost rámuje stykem s komunitou a jmenovitě s lidmi, se kterými v rámci komunity začala praktikovat BDSM. Ti ji nabízejí možnost zažívat zajímavé akce bez nutnosti provozovat sexuální aktivity.

dřív pro mě bylo to BDSM víc spojený se sexem, a dneska poznávám, že mě baví si hrát i bez toho sexu. Takže možná v tom, že tím, jak jsem poznal ty lidi, a jak jsme začali podnikat různé věci, tak jakože i bez sexu může být i zajímavá nějaká akce. (Eva, R1)

Jana a Capella popisují, že hranice mezi BDSM se sexem a „nesexuálním BDSM“ nejsou až tak jednoduché. Jana tuto hranici nepovažuje pro sebe za důležitou, někdy pro ni je sex dobrým zakončením BDSM aktivit, jindy ráda BDSM a sex kombinuje, a říká, že *„jsem ráda, když je to pokaždý [BDSM, pozn. aut.], ale kdyby to tam nebylo pokaždý, tak asi jako se nic nestalo. Jo, ale kdyby to tam nebylo vůbec, tak by mi to asi vadilo.“* (Jana, R3)

Zároveň u Capelly, aktivní členky lokální BDSM komunity, která aktivně dojíždí na BDSM akce po republice, je hranice BDSM a sexu velmi závislá na tom, jak přesně se dané dva elementy kombinují. V průběhu druhého rozhovoru narážíme na téma praktikování sexu na BDSM akcích. Capella se přiklání k názoru, že s novými lidmi si na BDSM akci dokáže představit jen BDSM, nikoliv sex. Když se ale doptávám na povahu sexu na takové akci, Capella přináší definici, že hranicí je, zda dochází k jejímu sexuálnímu uspokojování přímým působením partnera (tedy nikoliv sexuální uspokojení s prováděním výprasku, ale například manuální stimulací). Následně vysvětluje, že *„kuřba“* se tedy do sexu nepočítá a vysvětluje, že *„pokud to [kuřba] není nějakou větší součástí trápící scény, tak je to sex“* (Capella, R2), a tak se doptávám, zda platí analogická myšlenka, že tedy trápící scéna automaticky přítomnou kuřbu dělá pouhým BDSM, a ne sexem. Když Capella i toto potvrzuje, ptám se na to, zda by tedy takové BDSM dělala Capella i s novými lidmi na nějaké BDSM akci, což Capellu znejišťuje a končí u toho, že *„v tom mám sama bordel, ale zní to asi hot.“* (Capella, R2)

Podobný posun hranic na základě kontextu popisuje Capella i během třetího rozhovoru v souvislosti s čerstvou změnou – začátkem poskytování služeb profesionální dominy.

ve chvíli, kdy mám tady takhle jako profesionální lekci, tak tak jsem schopná to to od sebe oddělit a užívám si prostě, jakože tu tu čistou nefalšovanou radost z toho mlácení, ale nevzrušuje mě to. [...] Ale jakmile si hrajeme v soukromí, tak jsou to zcela neoddělitelné nádoby. (Capella, R3)

Můžeme si povšimnout, že Capella v obou dvou případech aktivitu považovanou většinou společností za spíše sexuálně vzrušující (výprask, felace) dokáže díky BDSM vnímat za BDSM, nikoliv sex.

Monogamie a nemonogamie

Dost často si všímám, že [nováčci, pozn. výzk.] třeba přijdou s tím, že mají svého partnera a chtějí ty aktivity dělat jenom s ním, ale po nějaké době a se tam rozvíjí nějaká asi...promiskuita prostě [...] Že opravdu jsou, jakoby chtějí tyhle aktivity a jenom se svým partnerem a opravdu tak, jako se za tím stojí. Já si říkám to v pořádku, samozřejmě než...jako jistě. Ale ve velmi krátké době prostě si všímám toho, že...že...chtějí ochutnat něco víc, něco...posunout se dál. A no a vede to ale bohužel i k tomu, že třeba o toho partnera přijdou. (Pluto)

Plutův výrok o tom, že je možné, že je jakousi subkulturní normou provozovat BDSM aktivity s vícero osob, následně rezonoval poslední organizátorskou skupinou. Capella toto chování pozoruje naopak u organizátorů některých akcí, které popisuje jako polykulu. V rámci výzkumného souboru nováčků jsem pozorovala různé trajektorie vývoje, které nyní popíšu.

Petr, první z nováčků, je v průběhu výzkumu v monogamním vztahu. Ten i přes obtíže zaznamenané mezi druhým a třetím rozhovorem dál pokračuje v plně monogamním nastavení.

Eva a Capella žijí už před vstupem do BDSM subkultury v konsenzuálně nemonogamním nastavení. Capella v průběhu výzkumu zmiňuje několik různých forem konsenzuální nemonogamie a počet jejích partnerů se proměňuje, dva partneři v průběhu všech tří rozhovorů zůstávají stejní. Evin okruh partnerů na BDSM aktivity je lehce proměnlivý a Eva má stálou partnerku, se kterou žije. Při prvním rozhovoru tvrdí, že „pokud to budeme brát vztahově, tak asi ano [je monogamní]. Pokud to budeme brát v tom, zda...je sex s jinejma lidma monogamie nebo nemonogamie, tak jsem nemonogamní, no.“ (Eva, R1). V dalších rozhovorech už Eva o sobě mluví pouze jako o nemonogamní osobě.

Rigel je v průběhu prvního rozhovoru v dlouholetém monogamním vztahu. V průběhu druhého rozhovoru se bavíme o jeho nespokojenosti se vztahem manželky k jeho BDSM preferencím a potřebou na manželku „počkat a netlačit“ a zároveň při čekání

úplně neustrnout na místě. Rigel připisuje změny ve vnímání preferovaného vztahového nastavení právě BDSM:

V tomhle mě to BDSM hodně změnilo. Dřív to pro mě bylo strašně bipolární, nebo jak to říct, buď anebo, a já už teď tak jako si...zastávám myšlenku, že můžeš milovat víc lidí, proč bys nemohla milovat víc lidí, nevím, kdo vymyslel, že ne, to mi přijde jako nesmysl, když někomu neškodíš, proč by to nemělo jít, takže i v této oblasti mě BDSM někam posunulo. (Rigel, R2)

Rigel si v tomto období nachází partnerku, se kterou může BDSM začít objevovat, zároveň je ale jeho cílem začít praktikovat BDSM s jeho manželkou.

*Rigel: Nevím, prostě mě baví tím, že každý je trochu jiný, tak že žiju, já nevím, jak bych se charakterizoval, jako *smích*... když nejsem monogamní, tak co jsem potom? Radka (výzkumnice): nemonogamní? Rigel: *smích* sice nekonsenzuálně, ale...no... (Rigel, R2)*

Jana začala BDSM objevovat po rozvodu s dlouholetým partnerem. BDSM praktikuje primárně s ženatým mužem, jehož partnerka o vztahu Jany a jejího manžela neví. Jana během našeho prvního rozhovoru má ještě druhého partnera, se kterým provozuje BDSM a sex, který ale o jejím starším partnerovi také neví. Když s mladším partnerem v mezidobí mezi našimi rozhovory ukončuje vztah, nachází si dalšího partnera, se kterým provozuje pouze shibari. Když se jí během třetího rozhovoru ptám, jestli je monogamní, její odpovědí je, že by si přála monogamní vztah, a že si zároveň nedokáže představit romantický konsenzuálně nemonogamní vztah:

*V tuhle chvíli jsem [nemonogamní, pozn. výzk.]. *smích* Ale nevím jestli...zase, když jsem v jednu chvíli měla dva partnery, i s dvěma jsem měla jakoby sex, takže. Ale zase asi ti to řeknu takhle, že když vím, že chodím s ženatým mužem a není to vztah na sto procent, si myslím já. Tak to nevádí, ale kdybych fakt měla někoho, s kterým budu v uvozovkách sedm dní v týdnu a bude to fakt jako vztah na sto procent, tak si myslím, že monogamní budu. Pokud bysme se nedomluvili na nějakých pravidlech a tomu partnerovi by to nevádílo, ale jinak bych asi určitě mu byla monogamní. Radka (výzkumnice): Jo a ty bys byla v pohodě mít to nemonogamně nastavený, když byste si to domluvili spolu v tom vztahu? Jana: *smích* No z mé strany z mé strany moc ne jako. *smích* Žárlím hodně, takže... (Jana, R2)*

Pozoruji tedy osoby, které se identifikují stále stejnou vztahovou strukturou (monogamní u Petra, nemonogamní u Capelly), osoby identifikující se nejdříve jako

monogamní, a následně jinak (Eva, Rigel), a osoby, jejichž identifikace preferovaného vztahového uspořádání je nejistá, nedefinovaná, či závislá na vnějších okolnostech (Jana). Zároveň také respondenti z řad organizátorů spontánně popisují svoje vztahová nastavení, která na příklad v případě Uranu monogamní v praktikování BDSM nejsou.

„Kažení“ partnerů – uvádění partnerů do BDSM

Respondenti také zmiňují za důležitou součást jejich začátků v BDSM subkultuře fakt, že jsou často doprovázeni nějakým partnerem. Debata mezi Merkurem, Venuší, Zemí a Měsícem během první skupiny dokonce vedla k závěru organizátorů, že uvádění nového partnera do tajů světa BDSM může být důvodem (a často jím podle nich bývá), proč zkušenější členové komunity jsou ochotni znovu opakovat už vychozené vzdělávací kurzy, a tak být na akcích v komunitě víc přítomní. Měsíc a Uran zase oba na svých skupinách mluví o tom, že i přes to, že jsou momentálně nezávislými organizátory, cítí to tak, že nováčky byli ještě nedávno a svoji zkušenost mají v čerstvé paměti. Měsíc popisuje, že pro její vstup do subkultury byla klíčová role jiné osoby, která ji do subkultury uvedla, a Uran naopak popisuje, že pro spoustu osob hraje tuto roli právě on.

Respondenti tak popisují několik cest, jak takové uvádění partnera do BDSM může vypadat, a co může přinést. Rigel a Petr jsou oba v průběhu prvního rozhovoru součástí monogamního vztahu s partnerkou bez BDSM preferencí.

Moje oficiální partnerka je vanilková. [...] no, tak v podstatě na BDSM...zatím partnerku takovou nemám, [...] prostě když s někým je člověk strašně dlouho, což v našem případě znamená 30 let, má nastavené běžně nějaké fungování [...] tak já jsem zkoušel různé takové lehké techniky, různě jsem o tom mluvil, ale ten zájem tam jakoby základní není. Takže já k tomu spíš přistupuju strašně pomalu, abychom to koření, ten náš vztah [...] bez toho, abych jí do toho nějakým způsobem nutil. (Rigel, R1)

Rigel v rámci pokusů o přiblížení BDSM partnerce bohužel naráží na partnerčinu neochotu se o tématu dozvědět víc. Petrovi se naopak daří partnerce s neativními přesvědčeními pomoci vyvrátit stereotypní představy, které o BDSM má.

Já nevím, já jsem s ní o tom hlavně začal mluvit, to bylo stěžejní, že jsem o tom začal povídat, tak nějakou že prostě mě to zajímavý, že mě to přitahuje, a tak nějak jsem jí řekl, o čem to je. Ale bylo to na delší večery, bylo to kousek po kousku, bylo to vždycky když [partnerka] na to měla náladu nebo neměla, a vono taky vždycky pracujem, takže když člověk najde nějaký čas, aby si na to sednul, popovídal. (Petr, R3)

Měsíc, Capella a Eva popisují svoji zkušenost z druhé strany břehu. Byly naopak uvedeny zkušenějšími partnery do světa BDSM, to v případě Měsíce, nebo partneri sehráli roli v tom, jakým tempem objevovaly BDSM (v případě Capelly to byl její partner, v případě Evy to byli přátelé, se kterými se seznámila na BDSM akci a začala s nimi provozovat BDSM):

**smích* já jsem měl to štěstí, že jsem potkala, potkal lidi, který si chtěli hrát, který věděli, že já s tím začínám a šli se mnou tu cestu jako postupně, jo, že jo, aha, tak tebe baví, když ti dá někdo na prdel, tak pojd', tak zkusíme tohle a támhleto a příště zkusíme vosk třeba ještě. A ty krůčky se mnou stavěli postupně, což pro mě asi bylo jako na začátek hrozně jako jasně, já jsem chtěl všechno najednou, „ted' to vobjevim všechno!“, ale ten postupnej vývoj byl správněj. (Eva, R3)*

Uran, organizátor s pro něj čerstvou zkušeností nováčka popisuje v reakci na Plutovo zamyšlení o promiskuitě osob na české BDSM scéně z části BDSM a sex:

Ale hodně lidí a především teda...no skoro skoro ve sto procentech to budou moje modelky. Přišly do komunity přes mě, když se mnou přišly vázat. A to, co říkal [Pluto o promiskuitě], je tam velice častej jev. Já nevážu kvůli sexualitě, takže tohle já jim nabídnout nemůžu. [...nováčci] zjistěj, že prostě jsou, jsou BDSM pozitivní tímhle směrem tak velmi často vede k tomu, že si uvědomujou, že jejich vanilkovej partner jim nebude vyhovovat a najdou si jiného. Ať v komunitě nebo někde. (Uran)

Uran tedy popisuje, že zkušenost se světem BDSM subkultury a rozšíření možnosti, jak vnímat nějaký lidský kontakt může vést k tomu, že lidé zasetí v monogamních vztazích musí tento framework opustit a vytvořit si nový. Petr a Rigel si také snaží vytvořit nový typ vztahu se svými monogamními partnerkami, a to různě úspěšně. Měsíc, Capella a Eva zase do svého vnímání BDSM integrují zkušenosti, které jim zprostředkovávají partneri, kteří je po BDSM subkultuře provádějí.

Nováček a BDSM subkultura – nová fazeta identity

když jsem vstupovala do komunity, tak jsem měla pocit, že musím všechno zažít všechno vyzkoušet. Prostě všechno se mi musí líbit, se všema musím interagovat, prostě chodit na ty všechny akce, abych byla ten ten správněj člen komunity. A vyzkoušela jsem si věci. Zjistila jsem, že mě vlastně jako tak nebaví a [...] že na tom vlastně nezáleží, že mě některé praktiky nebaví, že jako nechodím na určitý typ akcí, že si je tolik neužiju. A vlastně zjistila

jsem, že na tom jako ani nezáleží na tom na...kolik akcí navštívíme, jestliže se budu pořád považovat za za člena BDSM komunity. (Capella, R3)

Nováček vstoupivší na svou první BDSM akci zažívá „BDSM subkulturní debut“, a každý z nováčků se ke své první akci v tomto smyslu stavěl v rámci našich rozhovorů jinak. Petr vnímal svoji první akci jako přelom a důkaz toho, že jeho přesvědčení o tom, že BDSM nikdo nedělá, se na sociální síti dozvěděl o místní komunitě a prostě si řekl, že „to musím zkusit [...] jinak jako vždycky budu sedět a maximálně budu psát nějaký příspěvky a nikdy si s nikým nepromluvíš, nepoznáš ty lidi, jaký jsou ve skutečnosti“ (Petr, R1). Janu lákalo poznat, jaké jsou akce a jací jsou lidé, které v té době sledovala na sociálních sítích. Eva před vstupem na svou první akci věděla o BDSM subkultuře 10 let, a nakonec jí k první akci pomohla zkušenost s vážným onemocněním a dobrá kamarádka, která se na první akci vydala spolu s ní. Capella popisuje pocity ze své první akce:

člověk [tam] přišel, a najednou je v úplně jiném světě. Jsou tam všichni ti cool internetoví lidé, o kterých slyšel tady takhle na skupinách, na přednáškách, a najednou jsou tam, najednou jsou tam naživo, a tohle je ono, tohle je ten velký [místo pro pořádání akcí], tohle je kolébka českého BDSM, tohle je to místo! (Capella, R1)

Pro nováčky je tedy účast na první BDSM akci bodem, kde se v osobním kontaktu poprvé mohou prezentovat v nové sociální roli. Do této situace vstupují se svými představami a fantaziemi, jak uvádíme v části *Nováčci a jejich osobní BDSM svět*, kde popisujeme osobní fazetu BDSM identity nováčka.

Neptun vidí nováčky jako „lačné po nových informacích“, a Pluto souhlasí, že „mají fakt málo informací v tom, jak to v praxi funguje, co když se děje, tak co se může dít, co se nemůže dít a co jaké chování je v pořádku, jaký chování není v pořádku“. Venuše má pocit, že v začátcích může být na nováčky pravidel a informací prostě příliš. Organizátoři tedy pozorují, že pro nováčky, kteří neznají subkulturní normy, může být období zvykání si na nové normy náročné.

Při bližším pohledu na změny, kterými nováčci prochází (a to jak změny v postojích k BDSM, k BDSM subkultuře), a jak tyto změny komentují sami organizátoři, jsem začala konceptualizovat vývoj, který mi byl těmito dvěma pohledy nastíněn. Nazvala jsem jej **změnou v dobře socializovaného člena BDSM subkultury**. Jsou jimi

- integrace pravidel BDSM subkultury do BDSM chování během BDSM akcí i mimo ně;
- respektovat pravidla akcí, na kterých se nováček vyskytuje;
- vyvracet stereotypy spojené s BDSM ve většinové společnosti;
- aktivně přispívat k subkulturnímu dění;
- znát se s osobami z BDSM subkultury a navazovat s nimi vztahy.

V případě nedodržování pravidel a nerespektování toho, že „každý má svoje BDSM“ (které Capella objevila a popsala v útržku z třetího rozhovoru na začátku této části) se podle Venuše člověk automaticky nestává NE-členem BDSM subkultury, je pak ale osobou, která už není „tím správným“ členem a může získat negativní nálepkou, v tomto případě třeba stereotyp „velkého drsného dominanta“ (VDD), hanlivé označení člověka, který tyto normy nerespektuje.

Venuše tímto vstupem reaguje na Merkur, která spatřuje riziko nováčků, pokud poprvé přijdou na *akční* akci (tedy akci, kde oproti *kecacím* akcím skutečně probíhají BDSM aktivity), kterou ale místo „dobrého organizátora“, kterou pořádá „s odpuštění Jarda z Horní Dolní, kterej to viděl v 50 odstínech.“ (Merkur):

bud' se stáhnou a budou to dělat doma a budou z nich takový ty typický VDDčka, který ti budou masakrovat ty nováčky a budou říkat, jak to dělají kolik let, a přitom jako za zavřenejma dveřma prostě toho člověka absolutně zničej, kterej pak už se nebude chtít do té komunity vůbec dostat, protože...prostě je velký, špatný. [...] A nebo se srovnaj a pojedou s těma pravidlama, pojedou s tou vlnou, pak se mě ještě napotřetí verze, a to je právě že VDDčko, který ti bude chodit do komunity a bude takový to „já vím úplně všechno nejlíp“ [...] dám úplně blbej příklad, [...] o propichování bradavek [...] člověk, kterej to dělá, tak řekne: „Jo, jsem ukázal zrezivělý hřebík, zavázal jsem jí oči, ale přitom v šupleti jsem měl připravenej prostě vydezinfikovanej hřeb naostřenej, aby to prostě všechno bylo co nejrychlejší, potom i potom na léčbu“ a on [VDDčko, pozn. aut.] řekne: „jsem jí tam nabil ten rezavej a nic se nestalo“ (Venuše)

Pro hlubší kontext a vhled do této fazety identity nováčků poskytujeme příloženou tabulku 10 a obrázek 7. Tabulka 10 zachycuje nováčkovu odpověď na otázku, zda se cítí být členem BDSM komunity. Příložený obrázek 7 pak následně rozvíjí nováčkovu odpověď. Nováček dostal instrukci v tomto znění: „*když bychom se na tvoje členství v komunitě podívali formou škály od nuly do desítky, kde nula značí, že vůbec nejsi členem, a desítka značí, že jsi ve středu dění, kam by ses dal/a?*“

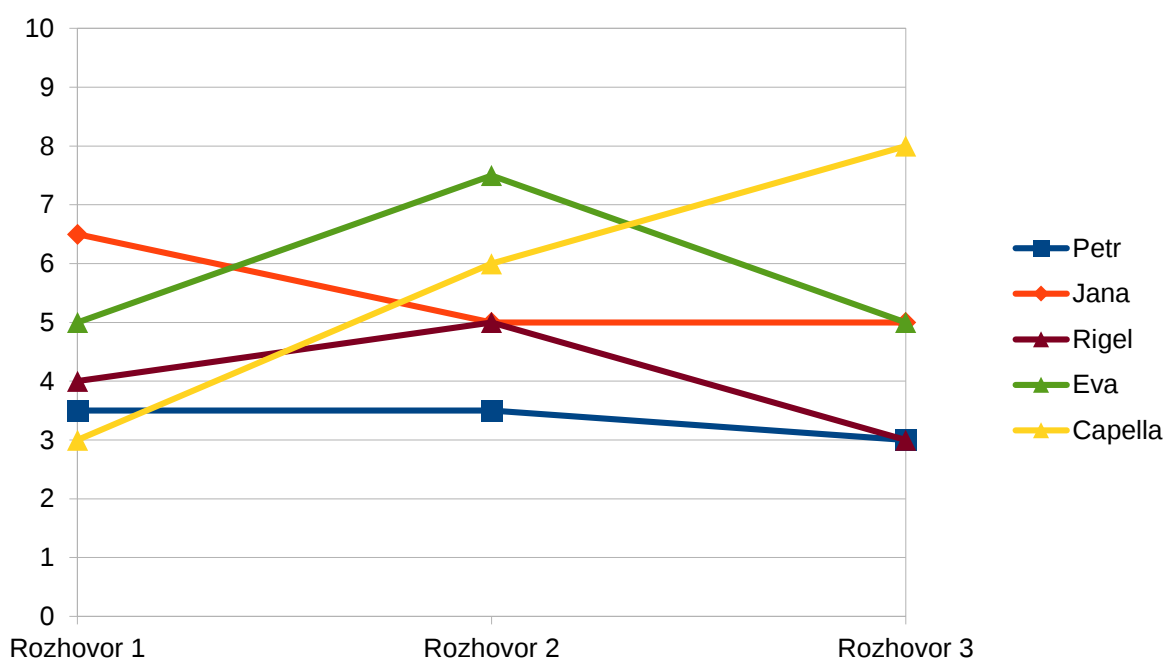
Tabulka 10 – Odpověď na otázku, zda se nováček cítí být členem BDSM subkultury

„Považuješ se za člena BDSM komunity?“	Rozhovor 1	Rozhovor 2	Rozhovor 3
Petr	„jen okrajovýho“	„jen okrajovýho“	„jen okrajovýho“
Jana	„zatím ne“	„úplně ne“	„už jo“
Rigel	„asi jo“	„jo“	„asi jo“
Eva	„asi jo“	„jo“	„ano“
Capella	„ne“	„ano“	„ano“

Pozn. – V otázce používáme sousloví „BDSM komunita“ z důvodů používání jazyka blízkého respondentům – v ČR členové používají spíše sousloví „BDSM komunita“.

Můžeme si povšimnout, že tedy respondenti, kteří se hodnotí jako NE-členové BDSM subkultury sami umisťují na škálu na poměrně vysoké číslo (třeba jako Jana). U některých respondentů ani zvýšení či snížení udaného čísla nedopovídá kvalitativní odpovědi na otázku na členství, nebo spíše její změně (tedy Jana se i při udání stejného čísla považuje „už“ za členku subkultury, a Evino snížení bodového ohodnocení svého členství v její slovní odpovědi také není reflektováno).

Obrázek 7 – Odpověď respondentů na otázku škály členství v BDSM subkultuře

Pozn. – Respondenti dostali pokaždé tu samou instrukci: „Nula značí *vůbec nejsem členem* a desítka *jsem ve středu dění*.“

Je otázkou, který z údajů bychom pak měli považovat za rozhodující pro sebeidentifikaci každého nováčka. V rámci výzkumu všechny nováčky považujeme za členy z důvodu, že žádný z nich se na škále členství neumístil na nulu.

Nebud' ** aneb Pravidla BDSM subkultury**

Bez výhrady všichni respondenti – nováčci i organizátoři – uvádí za důležitou součást socializace nováčka a celkově bytí členem BDSM subkultury dodržování jejích pravidel – ať už psaných nebo nepsaných.

Saturn popisuje za klíčové pro nováčky dostatečnou úroveň komunikačních dovedností: „*ideální člověk [nováček na BDSM akci] je otevřenější...komunikativnější...s nějakým social skillem tak, aby prostě poznal, že ve chvíli, kdy nevím, se něco děje [probíhají BDSM aktivity], tak se nebudeš bavit o guláši.*“ Zároveň také Saturn vyzdvihuje schopnost člověka buď rozeznat, co se na takové BDSM akci sluší (tedy nemluvit o nesouvisejících tématech, když v blízkém okolí někdo praktikuje BDSM), nebo schopnost alespoň si přečíst pravidla, která většina organizátorů účastnících se výzkumu má veřejně uvedená (Saturn tím totiž odkazuje na explicitní vyjádření v pravidlech jednoho z organizátorů, kde se zmíněná „hláška o guláši“ objevuje).

Co se týče subkulturních pravidel, v rámci první organizátorské skupiny se na toto téma vyjádřili všichni organizátoři s přesvědčením, že pravidla, jak dělat BDSM či jak se chovat na akcích nejsou univerzální, ale záleží právě na jednotlivých organizátorech akce. Přinést tedy přesný výčet pravidel je vzhledem k jejich nejednotnosti mimo rozsah této práce. Objevují se ale tři myšlenkové okruhy, které respondenti sdílí, a to **respekt avzájemná úcta, anonymita a konsenzualita**.

Když respondenti popisují respekt a vzájemnou úctu, málokdy je popisují pozitivním výčtem, například jako Jana (R2): „*chovat se celkově jako člověk*“, ale většinou se uchylují k argotu: „*nebud' ožralej úplně na hovno, nebude' zfetovanéj a arogantní kokot*“ (Eva, R1), „*nebud' debil*“ (Capella, R1, R2, Merkur, Mars), „*nebud' čůrák*“ (Capella, R3), „*nebud' kretén*“ (Mars). Všichni respondenti dále uvádějí souhlas jako základní pravidlo jakéhokoli praktikování BDSM. U všech nováčků kromě Petra a ve všech organizátorských skupinách kromě poslední také zazní důležitost anonymity, nebo přesněji ochrany identity účastníků v různých podobách. Jupiter, zkušená organizátorka při rozhovoru o tom, jaká pravidla na akcích jsou, a jestli jsou specifická pravidla jen

pro nováčky, naráží na to, že pravidla považuje za takové základy, že jí je ani nenapadlo zmiňovat:

ty pravidla se [nováčky] musejí naučit ve smyslu nefotografovat ostatní, aby tam nikdo nebyl. [...] to jsou takové základy, že ve chvíli, kdy to člověk nedodržuje, tak má našlápnuto fakt na zákaz do prostor jo... [...] Nesdělovat jména a takový věci, a to jsou taky úplně základy. Už mě vůbec nedošlo vlastně, že to jsou pravidla. (Jupiter)

Šířit „evangelium“ aneb Vzdělávat okolí a sebe a vyvracet stereotypy

*Ráda bych šířila slovo boží *smích*, budu prostě BDSM jehovista *smích*, takhle na [náměstí] se postavím vedle nich, budu mít vlastní letáčky a budu jim dávat informační letáčky „slyšeli jste dobrou zprávu, že BDSM může být i něco jiného, než 50 odstínů šedi?“. (Capella, R2)*

Petr, Jana a Capella jako důležitou součást bytí v BDSM subkultuře považují právě možnost ukazovat veřejnosti, že BDSM je jiné, než se může ze stereotypů zdát. Pro Janu se tato změna projevuje tím, že „*se o tom nebojím mluvit taky s jinýma lidma [...] a taky bych chtěla, aby ty jiný věděli, že to nejsou úchyláci a že to nejsou nemocný a že je to preference určitá*“ (Jana, R2). Svoji BDSM preferenci tedy nechce sdílet jen z potřeby sdílet, ale i z důvodu destigmatizace. Jistou formu destereotypizace můžeme vidět i ve výroku Capelly s informačními letáčky výše.

V rozhovorech s organizátory se žádné pravidlo nebo představa o tom, že dobrý člen komunity šíří povědomí o BDSM nevyskytuje. Když už organizátoři přemýšleli nad tím, co by se nováček měl naučit, vedly tyto myšlenky k otázce bezpečnosti a šíření povědomí o tom, že BDSM není bez rizika, jak jsme si ukázali v Plutově výroku o rozdílu mezi BDSM subkulturou a sběrateli známek. Organizátoři tedy „šíření evangelia“ za explicitní pravidlo neoznačovali, a implicitně se mohlo objevovat jen v této bezpečnostní rovině a vztahující se spíše dovnitř subkultury (šířit povědomí o bezpečnosti mezi další členy) nebo s apelem na osobní rovinu (uvědomit si to sám/a).

Zapojovat se do dění aktivně

Další změnou, kterou nováčky v rámci rozhovorů komentují, je aspekt aktivního zapojování se do dění v komunitě. Petr tvrdí, že člověk, který je členem BDSM komunity se pozná podle toho, že:

chodí na srazy, což já jsem teda zapejkal ted', no snaží se jako akčnit, workshopy, snaží se přispívat i jako tím že vymýšlí svoje workshopy nebo třeba právě teda [...] ty bezpečnostní workshopy jako první pomoc pro lidi, který to neznaj. Snaží se o to taky tím, že chce poznávat ty lidi, chce s nima sdílet informace a sdílet zkušenosti, asi tak, no. (Petr, R2)

Podle Jupiteru správný člen BDSM komunity, které je organizátorem, investuje energii do toho, aby když „třeba někde minul a snaží se to dohnat jakoby nějaký info, jako co kde se stalo, co kde se jako učilo, a tak jako se vracej s nějakýma nápádamama třeba, snaží se nám dát podněty“.

Uran a Pluto pozorují rizika v tom, že když se nováček aktivně nezapojuje do dění a zůstává stít spíš stranou, může být snadným terčem právě pro VDD (velké drsné dominanty, negativní stereotyp), které zmiňovala Venuše, protože bez větší socializace s komunitou nemusí mít vyvinutou schopnost rozpoznat je od „socializovaných členů“, protože: „ten, kdo úplně obecně dělá to, co dělá dobře. Tak mu budou psát lidi se zájmem o spolupráci. Kdo úplně ne, tak ten musí aktivně oslovovat“ (Uran).

Saturn a účastníci první a čtvrté organizátorské skupiny se shodují na tom, že pro nováčky je důležité pochopit, že celá česká BDSM scéna běží z většiny na dobrovolnické práci, a tak je aktivní zapojení se do komunitního dění důležitým elementem členství.

Prostě rozumnej člověk, kterej má třeba i chuť pomoci, když je potřeba něco řešit, že ve chvíli, kdy máme velkou akci a je potřeba, aby přiložili lidi ruku k dílu, ačkoliv si platěj vstupy a já to úplně chápu, tak prostě. „Hele, ahoj, budu tam o čtyři hodiny dřív na tý akci, můžu vám pomoci s věcmá?“ Tak to je neuvěřitelně ceněný, proto je to komunita, proto nejsme [akce], kde si zaplatíš vstup a nikdo po tobě nic nechce. [...] To je podle mě komunitní věc, [...] postavený na tom, že se mezi sebou známe, [...] Víme, kdo to je a pamatuje si je. Většina z našich orgů zná toho člověka, kterýho dotáhla na akci. (Saturn)

Merkur v rámci tématu zmiňuje, že i mezi nováčky na akcích, které spolupořádá, se objevil nováček, který se téměř okamžitě zapojil i do organizátorského dění. Stejně tak Capella mezi druhým a třetím rozhovorem začíná v jedné takové skupině organizátorů pomáhat s pořádáním akcí, což ji velmi naplňuje:

Způsob, kterým jsem zjistila, že mě jako velice baví se v té komunitě angažovat, že není nic jako prostě sklízet, prostě stoly a demolovat celý...celý set. Prostě jako s člověkem, kterého

jsi tam včera potkala při akčnění je...ted'ka ráno vy se vlastně poznáváte poprvé v civilu, ale na žádné seznamování není čas. Je potřeba odklízet stoly. (Capella, R3)

Kromě Capelly, aktivní spoluorganizátorky akcí, o organizování uvažuje také Eva. Měsíc a Uran (tedy dva organizátoři) se v průběhu skupin svěřují s tím, že i oni mají pocit, že začali organizovat či spoluorganizovat akce jako nováčci, nebo nad tím už v nováčkovském období přemýšleli.

Vazby uvnitř komunit

Eva si v průběhu prvního rozhovoru svým členstvím v BDSM subkultuře není jistá a vypráví mi o tom, že se sice stýká se skupinou lidí, se kterou chodí na BDSM akce, ale že s nikým jiným na dané akci v kontaktu není, a tak se zároveň cítí být ve středu dění, a zároveň úplně mimo. Číselně se umisťuje na pětku. Na otázku, jak tedy pozná takového pravého člena BDSM komunity, když už je na akci, odpovídá:

*jsou tam nějaký lidi, který se znaj, žejo, u kterejch to jako poznáš, že tam nejsou poprvý, buď já je poznám podle toho, že jsem tam toho člověka párkrát viděl, že tam rozhodně není poprvý a nebo zase na druhou stranu ho tam zná někdo, s kým sedím u stolu, a ten řekne „jé, hele to je tamten ten je tady dlouho“, anebo já nevím, nebo prostě hezký je sledovat podle toho, kam si sedne [majitelka prostor] ke stolu. Protože ten tam určitě není poprvý. *smích* (Eva, R1)*

Když se po únorovém setkání s Evou setkáváme v červenci, tvrdí, že se za tu dobu nic nezměnilo. Eva ale při popisu podle ní nevýznamných změn nevědomky plní svá kritéria, podle kterých na prvním setkání uvádí, že pozná ty skutečné členy BDSM komunity:

poznávám další jako lidi, většinou zase odsud, protože jinde moc netrajdám, takže jako jo, tady poznávám nějaký jako lidi, začínám třeba...asi mám lepší vztah s [majitelkou BDSM prostor], v únoru jsme se tak pozdravily, dnes tady za náma přijde a jde si s náma i pokecat třeba jako a jako není to podle mě v ničem zas až tak jako jiný. (Eva, R2)

Pro větší úsek této části rozhovoru s Evou lze nalistovat přílohu 5, kde příkládám ukázkou přepisu rozhovoru, a to právě této pasáže s Evou, kde si na začátku rozhovoru povídáme, co se za dobu, co jsme se neviděly, změnilo.

Když se vrátíme k otázce důležitosti vazeb mezi členy BDSM subkultury (a jednotlivých komunit), Měsíc nováčky na své akci pozná podle toho, že „jako ten

*komparz *smích*, co tam sedí a bojí se něco říct, žejo, je to logický“.* Merkur se shoduje s Evou a myslí si, že se člen pozná podle toho, že si jej pamatují organizátoři, ale oproti Evě si člena pamatují i zkušenější členové komunity („veteráni“). Dobře socializovaný člen komunity je tedy logicky takovým členem, který zná ostatní členy a je s nimi v nějakém kontaktu.

8 DISKUZE

V diskuzi kriticky zhodnotíme výsledky, limity a přínosy této práce.

8.1 Cíle výzkumu

Práce navazuje na předchozí práci autorky (Výborná, 2023) a rozšiřuje její poznatky. Konkrétně důkladněji prozkoumáváme jednotlivé fazety identity nováčka v BDSM subkultuře a sledujeme, jak a zda již existující fazety identity nováčka procházejí po kontaktu se subkulturou nějaké změny.

Když bychom se na výzkum dívali právě optikou fazet identity, de facto všechny tři výzkumné otázky můžeme po různé fazety identity zahrnout – out-group stereotypní představy pro mizející fazetu příslušníka většinové společnosti (v kontextu BDSM), in-group pod novou fazetu člena (či případně bývalého člena, pokud by nováček komunitu opustil) BDSM subkultury. Jednotlivé vztahové vazby a změny v nich lze popsat fazetami nováčka jako člena své rodiny, člena jedné či více přátelských skupin či individuálních přátelských vazeb, a nováčka jako partnera (pro jednoho či více partnerů). Prezentované dělení na jednotlivé výzkumné otázky tak vnímáme jako arbitrární tak, abychom skutečně přehledně pokryli všechny tři výzkumné otázky.

Deskriptivní povaha výzkumných otázek je u longitudinálních studií zaměřených na pozorování změny také diskutabilní – není samotný popis změny a faktorů k ní přispívajících pokusem o explanaci daného jevu? Tuto „šedou zónu“ vnímáme nejvíce u popisu nově vznikající fazety nováčka jako člena BDSM subkultury.

8.1.1 Nováčci a jejich vztahy s přáteli, rodinou a partnery

Nováčci byli dotazováni na stav svých rodinných, přátelských a partnerských vztahů. Nezávisle na nich prezentovali někteří organizátoři teorii, že nováček po vstupu do komunity přechází do méně monogamního nastavení života, které potenciálně může vést k rozchodu s jeho původním partnerem.

V rámci rodinných vztahů jsme u nováčků v průběhu roku zaznamenali malý vývoj – nejvýraznější změnou byl u Petra a Capelly, dvou nejmladších účastníků, přechod ze stavu, že o jejich preferenci nikdo neví, do stavu, kde jejich otec začal jejich BDSM preferenci tušit. Navzdory předpokladům současných respondentů, i respondentů z předchozího výzkumu autorky na příbuzné téma (Výborná, 2023), že stereotypní představy se liší dle generace osoby, která je zastává, nedošlo k žádným střetům s osobami, které by zastávaly negativní přesvědčení o BDSM.

Co se týče přátelských vazeb nováčků, není s podivem, že nováčci, kteří se aktivně angažovali v komunitě, zároveň získávali přátele z řad ostatních účastníků BDSM akcí, což je v souladu s tím, že benefitem členství v BDSM subkultuře může být přijetí a poznávání nových osob, a to jak v kontextu přátelských, tak partnerských vazeb (Výborná, 2023).

Oproti uvedenému výzkumu (Výborná, 2023) ale nováčci nejmenovali jako benefit účasti na komunitních akcích právě možnost nalézt nového partnera, byť partnery v komunitě nacházeli. Dá se spekulovat o důvodech – nabízí se vysvětlení, že je tak z důvodů, jak byly otázky týkající se výhod členství v BDSM subkultuře pokládány, nebo možnost, že nováčci vstupující do BDSM subkultury většinou partnera mají, a v průběhu tohoto výzkumu žádný z nováčků nebyl v žádné fázi bez partnerů. Této teorii by také mohl nasvědčovat fakt, že jedno z popsáných témat v tomto výzkumu byla právě důležitost osob uvádějících nováčky do BDSM subkultury – nováčci tedy v průběhu roku možná prostě nestíhají dospět do bodu, kdy by partnera sháněli. Je také možné, že tento benefit zaznamenávají až zkušenější členové subkultury.

Vraťme se nyní k nabízené teorii, že osoby vstupující do BDSM subkultury se díky jejímu působení stávají nemonogamními, nebo spíše že začínají praktikovat nemonogamní vztahy. Můžeme se opět odkazovat na to, že i v tomto výzkumu se ukázalo, že definice monogamie a nemonogamie je konstrukt, který u každého člověka může vypadat jinak (jako třeba Evin popis během prvního rozhovoru, kde uváděla, že v závislosti na kontextu se může identifikovat jako monogamní, i jako nemonogamní). Faktem je to, že v rámci našeho výzkumu k takové změně nedošlo – nováček byl buď od začátku v monogamním vztahu, a tak tomu bylo až do konce (jako u Petra), nebo byl od začátku nemonogamně nastaven (jako Capella). Vztahová trajektorie Rigela a Jany, nabízí otázku zkoumání neohrazených či nekonsenzuálně nemonogamních vztahů u nováčků v BDSM subkultuře a zkoumání problematiky vstupu do BDSM subkultury v situaci, kdy je nováček

v monogamním vztahu s osobou, u které nemá informace o tom, zda jeho zájem o BDSM bude s partnerem sdílen či nikoliv.

V souvislosti s postulovanou trajektorií směrem k nemonogamii si tedy můžeme klást otázku, zda tento jev, který organizátoři pozorují, říká, že

- jádroví členové BDSM subkultury žijí své vztahy konsenzuálně nemonogamně, a tak je pro udržení „v centru dění“ potřeba to dělat stejně, či zda;
- BDSM subkultura skutečně „vychovává“ své jádrové členy, aby své vztahy tak praktikovali.

Co se týče jednotlivých vztahových fazet identity jedince, nabízí se také v dalších výzkumech začlenění pracovní roviny jedince, což bylo téma objevující se jak u Petra, tak u Evy, a to v souvislosti s dostatkem času na BDSM, které práce (obzvlášť s nepravidelnou pracovní dobou) může ovlivňovat, a otázka případného coming-outu na pracovišti.

V rámci třetích rozhovorů s nováčky nováčci více uváděli, že jejich přátelské, rodinné i partnerské vazby jsou beze změny. Pokud bychom se nováčků na jejich vztahy ptali čistě tak, aby řekli, zda se něco od minula změnilo, chápeme, že by mohlo nováčky svádět se v pozdějších rozhovorech odvolávat na předchozí znalost. Dotazy ale byly kladeny tak, aby bylo tomuto jevu zabráněno (jak lze vidět v seznamu otázek v příloze 1), a tak si klademe otázku, zda se v životě nováčků skutečně s větším časovým odstupem dělo méně změn na vztahové rovině, či jestli pozorovaná neměnnost byla způsobena průběhem nějaké vlny (3. vlna rozhovorů proběhla v období září-prosinec 2023, pro některé osoby to může být hektickým obdobím), nebo náhodou. Dalším vysvětlením je ztráta citlivosti pro toto téma v průběhu výzkumu na straně výzkumníka, což by ale konkrétní otázky určené pro prozkoumávání této oblasti života nováčka mělo eliminovat.

8.1.2 Nováčci a stereotypy

U nováčků jsme pozorovali získávání nových in-group stereotypů a ztrácení out-group stereotypů. V souladu s Operario a Fiske (2001) tyto stereotypy udržují a vykreslují „hranici mezi *my* a *oni*“ a celkově byly v souladu s SCM (Stereotype Content Model) dělící stereotypy dle míry kompetence a přívětivosti (Fiske et al., 2002). Stereotypní představy, které nováčci získávali o BDSM subkultuře, které se stávali členy, se dají vysoko hodnotit v dimenzích přívětivosti i kompetencí (BDSM je inkluzivní, BDSM+ lidé jsou autentičtí, BDSM+ lidé si pomáhají).

Narozdíl od tvrzení Fiske et al. (2002) stereotypy, které nováčci ztráceli, měly podobu spíše závistivého stereotypu, tedy jedné ze dvou ambivalentních kategorií. Pokud si shrneme vyjádření nováčků o ztracených stereotypních představách, vyjde nám obraz člověka praktikujícího BDSM plného sexu a extrémních praktik provozovaných povrchně, nekonsenzuálně a promiskuitně, což je vlastně tak neobvyklé, že v praxi BDSM vůbec nikdo (kromě osob v pornografických materiálech) nedělá. Dá se tedy postulovat, zda výroky nováčků skutečně reprezentují současné stereotypní představy o BDSM v české společnosti, protože tematický překryv negativních stereotypů s předchozím výzkumem (Výborná, 2023) je velký. Pravděpodobnější se nám ale zdá vysvětlení, že závistivý typ stereotypu s nízkou přívětivostí a vysokou kompetencí může být „nejlepší variantou“ stereotypu, který nový člen BDSM subkultury může opustit, tedy prezentovat jako člen BDSM subkultury, který překonal negativní přesvědčení o BDSM, která ale BDSM zároveň činila lákavým ve smyslu sociální hierarchie (BDSM jako něco víc než vanilka, jak bylo popsáno ve výzkumu Výborné z roku 2023).

V rámci výzkumu jsme prezentovali i situaci opačnou, a to zisk negativních stereotypů o BDSM a ztráta pozitivních, a to u Capelly. Domníváme se ale, že celkovou myšlenku zisku pozitivních stereotypů o BDSM a ztráty těch negativních Capellina zkušenost nenarušuje – když totiž Capella své zkušenosti a z nich plynoucí přesvědčení o BDSM subkultuře prezentuje, necítí se být členem té její části, se kterou tuto negativní zkušenost má, o získaný negativní in-group stereotyp se tedy nejedná. Capella následně v průběhu výzkumu s nalezením „svého místa“ v BDSM subkultuře svou negativní zkušenost integruje a rozšiřuje své vnímání o to, že negativních jevů není ani BDSM subkultura ušetřena. Tím reaguje podobně jako jeden z respondentů z předchozího výzkumu (Výborná, 2023, s. 64), který popisuje dělení uvnitř BDSM subkulturu na další menší celky, kterých se člověk může cítit být členem, a tak mít i negativní přesvědčení i o své vlastní subkultuře, pokud tu dělíme na menší části. Zjištění jsou tedy v souladu s dřívějšími pracemi zaměřenými na sociální identitu jedince (Tajfel & Turner, 1986).

8.1.3 Nováčci a ostatní fazety identity

Jak již zmiňujeme výše v diskuzi, lze se na celou výsledkovou část dívat jako na popis změn různých fazet identity. Zde se tedy zaměříme na fazety zbývající a to nováčkovu vlastní prožívání BDSM, fazetu vztahovou a fazetu nováčka projevující se v kontaktu s BDSM subkulturou.

Nováčci v průběhu času zaznamenávali vývoj v obsahu BDSM aktivit, které provozují. U některých nováčků to vedlo ke změně pojmenování preferencí (ať už v oblasti monogamie a nemonogamie, či v zastávané roli v BDSM u Capelly). Jiní respondenti popisovali, že repertoár aktivit, které v rámci BDSM provozují, nebo je láká provozovat, se rozšířil. Oproti očekávání, které podnítilo tento výzkum, tolik nováčků nepopisovalo konflikt svých představ s realitou praktikování BDSM, a tak jej vnášeli primárně organizátoři. Vzhledem k tomu, že jsme jev pozorovali v předchozím výzkumu na příbuzné téma zaměřeném na osoby zkušené v BDSM subkultuře (Výborná, 2023), nabízí se vysvětlení, že tato míra sebereflexe vzhledem ke krátké době pobytu v BDSM subkultuře zatím nemusí být nováčkům dostupná.

Na partnerské a vztahové rovině pozorujeme změny směrem k menšímu spojování BDSM se sexuálními aktivitami, což je v souladu s výzkumem Fennell z roku 2021, popsaném také v její knize z roku 2022. Zároveň pozorujeme očekávání organizátorů, že nováčci s časem mění způsob, kterým žijí vztahy, na více nemonogamní nastavení. Na myšlenkové úrovni k tomuto posunu dochází u Rigela, který v průběhu výzkumu přechází do nekonsenzuální nemonogamie. Více se k této tematice vyjadřujeme v první části této kapitoly. Nováčci i organizátoři zdůrazňují roli partnerů při vstupu do BDSM subkultury.

V rámci subkulturní fazety identity nováčka pozorujeme změny spojené s přijímáním konceptu, který jsme nazvali „dobře socializovaným členem subkultury“. Jedná se o přijetí subkulturních pravidel, šíření pozitivního náhledu na BDSM, vyvracení stereotypů spojených s BDSM a BDSM subkulturou ve většinové společnosti, aktivní participace na dění v BDSM subkultuře, poznávání a udržování vztahů s osobami v BDSM subkultuře.

U respondentů, u nichž jsme identifikovali příslušnost k tématu aktivního přispívání komunitnímu chodu, jsme také pozorovali, že v rozhovorech akcentují přátelskou rovinu s lidmi v místní komunitě (i když u Petra pouze online formou). Dá se tedy spekulovat, zda je i tato změna něco, čím se jednotlivé BDSM komunity liší. Domníváme se, že vzhledem k tomu, že ne všichni organizátoři ve výzkumu uváděli aktivní přispívání jako důležité, je akcentování aktivního přistupování ke tvorbě komunity specifickým pouze některých komunit v rámci BDSM subkultury v České republice.

Stejně tak otázka pravidel BDSM a BDSM subkultury popisovaná organizátory i nováčky se lišila mezi jednotlivými organizátory. Jediným spojovacím prvkem mezi výpověďmi respondentů bylo obecné vyjádření úcty a respektu („nebud’ debil“) a zdůraznění konsenzuality prováděných aktivit. Zjištění jsou konzistentní a obohacují tvrzení z předchozího výzkumu (Výborná, 2023) nastiňující relevanci dělení subkultury nikoliv podle geografické lokality, ale i podle organizačních celků, které určují a formují specifické normy a pravidla.

Otázku subkulturní normy vzdělávání veřejnosti, vyvracení stereotypů a „šíření BDSM evangelia“ můžeme považovat za nepsanou normu, která v rámci určitých komunit funguje jako „zlatý standard“ chování, nebo ji můžeme vidět jako výsledek osobní volby jednotlivých nováčků.

8.1 Limity práce

V rámci práce se ukázalo být výzvou najít respondenty podle plánovaného klíče, tedy data první akce BDSM subkultury, a to z důvodu nejasné hranice tohoto kritéria pro respondenty, kteří s delším působením v komunitě v paměti objevovali starší akce, kterých se zúčastnili. Původní plán uskutečnit rozhovory s velmi čerstvými absolventy první akce, či začít před jejich první akcí, se nepodařil, což může snižovat informační hodnotu ohledně „nováčkovství“. Domníváme se, že tento fakt částečně kompenzuje design výzkumu. Výzkum je zaměřený na změny, na proces, lze na jeho základě tedy vytipovat novější respondenty cíleným oslovováním na akcích určených pro nováčky a sledovat je.

Za slabou také považujeme práci s původně skupinovými diskuzemi, a primárně situacemi, kdy respondenti byli přihlášení na daný termín, následně ale nedorazili. Situace by se dala řešit snížením počtu nabízených termínů na diskuzi, což by v praxi vedlo spíše k individuálním rozhovorům s jednotlivými organizátory, které by v tomto případě bylo vhodné upřednostnit, či v případě příliš velké časové náročnosti v podobě přepisu většího množství dat zvolit některou z alternativních metod triangulace nastíněných v kapitole 6.1.

Limitem je i prezentace získaných dat. Vzhledem k omezením určeným formátem této práce jsme se rozhodli prezentovat větší šíři na úkor hloubky jednotlivých popsanych témat, nebo na úkor jednotlivých případů.

Domníváme se, že v některých případech (třeba u Petra) mohl být časový rozestup mezi rozhovory delší, protože Petr v průběhu celého výzkumu nestihl absolvovat žádnou akci, a naopak u hodně aktivních členů, jako u Capelly (jak lze vidět na obrázku 7) by mohly být i kratší časové rozestupy, aby proces vývoje Capelliny cesty bych zachycen z větší blízkosti.

Tento výzkumný plán celkově považujeme za velmi odvážný vzhledem k časovým omezením. Větší tým výzkumníků, který by zajistil větší transparentnost, spolehlivost, a triangulaci získaných poznatků by mohl v tomto případě zkvalitnit výzkum stejně jako zúžení zkoumaného fenoménu.

Někteří by mohli blízký kontakt výzkumnice s prostředím považovat za nevýhodu a překážku výzkumu. Z důvodů prezentovaných v kapitole 6.1 Zvolený typ výzkumu považujeme vysokou oddanost výzkumnice k důkladné reflexi a práci na tématu jako přednost. Ke zvýšení validity by také mohlo vést zopakování studie s průřezově další generací nováčků.

8.1 Přínosy práce

Výsledky prezentované v této práci obohacují porozumění fungování české BDSM subkultury a jejích členů, a to jak pro potenciální další zkoumání vzhledem k tomu, že BDSM je populární téma minimálně pro české pregraduální výzkumníky (Hošková, 2024; Kramolišová, 2022; Rytíř Drozenová, 2022; Vraiová, 2017). Zároveň také práce může být užitečná pro odborníky pracující s klientelou se zkušeností či se zájmem o BDSM subkulturu. Čtenáře může obohatit o určité aspekty, které nováček může prožívat po vstupu do BDSM subkultury. Zároveň také přečtení této práce na základě zjištění Yost (2010) může přispět k destigmatizaci – vyšší expozice problematice BDSM vede ke zmírnění negativních postojů (Yost, 2010), které následně predikují předsudky, které predikují diskriminaci (Fiske, 2018).

Data mají také svůj přínos vzhledem ke dlouhodobému sledování respondentů, které v této subkultuře v ČR zatím nebylo uskutečněno. Jak píše Wood et al. (2024), opakované rozhovory nám umožňují se dotknout témat, která by pro respondenty mohla být „příliš čerstvá“ a nechtěli by o ní mluvit hned, ale se zpožděním ano. V rámci výzkumu se nám podařilo udržet dostatečně motivovaných pět respondentů, všichni projevíli zájem o pokračování v rozhovorech i po skončení výzkumu.

Zároveň data získaná během tohoto výzkumu jsou obsáhlejší, než naše práce zde dokáže obsáhnout. Další výsledky bychom rádi publikovali v budoucnosti, a rádi bychom pokračovali ve výzkumu aspektů české BDSM subkultury.

9 ZÁVĚR

Cílem práce bylo popsat změny, které nováčci vstoupivší do BDSM subkultury prožívají v oblastech mezilidských vztahů, stereotypních představ a v procesu identifikace ve stávajících i nových fazetách identity.

Na úrovni rodinných a přátelských vztahů jsme nepozorovali téměř žádné změny, někteří nováčci navazovali přátelské vztahy se členy BDSM subkultury. Partnerské vztahy a jejich stav označovali organizátoři i samotní nováčci za důležitý aspekt jejich vstupu do BDSM subkultury.

V oblasti stereotypních představ nováčci ztráceli negativní představy spojené s BDSM a BDSM subkulturou, a naopak získávali pozitivní stereotypní představy o BDSM subkultuře, tedy své nové in-group příslušnosti.

V rámci ostatních fazet identity nováčci zažívají změny v osobním prožívání BDSM, a to při konfliktu představ o BDSM a realitě jeho praktikování, změnu v sebeidentifikaci (v roli či dalších proměnných) a rozšíření aktivit, které v BDSM provozují, nebo chtějí provozovat. Na partnerské úrovni nováčci rozvolňují vnímané spojení mezi BDSM a sexem. Nováčci v souvislosti s novou fazetou člena BDSM subkultury zažívají změny související se získáváním nových informací, přizpůsobením se subkulturním normám a pravidlům, aktivním zapojením do fungování subkultury, vyvracení stereotypů většinové společnosti a navazováním vztahů se členy BDSM subkultury.

10 SOUHRN

BDSM je akronym skrývající dvojice pojmů bondáž a disciplína, dominance a submisivita, sadismus a masochismus. V tuto chvíli jsou aktivity skryté pod tímto akronymem k nalezení v některých diagnostických manuálech jako patologické projevy chování (WHO, 2022; Raboch et al., 2015), což je některými autory kritizováno (Moser, 2019). Hranice pojmu BDSM jsou ale nejasné (De Neef et al., 2019), a tak v práci otázku, zda někdo dělá či nedělá BDSM, necháváme na jeho individuální sebeidentifikaci po vzoru jiných výzkumníků (Weiss, 2006b). V části zaměřené na BDSM subkulturu jsme si představili její světovou a lokální historii.

Stereotypy jsou přirozeným způsobem, jak mozek třídí informace (Dovidio et al., 2010; Operario & Fiske, 2001; Vinacke, 1957; Výrost et al., 2019). Obsah stereotypních přesvědčení a představ může být užitečným prediktorem predsudků, a ty zase prediktorem diskriminace (Fiske, 2018). Česká společnost má negativní i pozitivní stereotypní představy spojené s BDSM (Výborná, 2023), a tato zjištění se překrývají se zahraničními výsledky (Yost, 2010). De Neef et al. (2019) upozorňuje na to, že i výzkumníci se mohou zaměřením svých výzkumů podílet na stigmatizaci BDSM.

Identita je pojem, který v různých psychologických koncepcích může mít odlišnou náplň. V rámci této práce považujeme za důležitou optiku sociálního konstrukcionismu a teorii zrcadlového self, které nám umožňují pozorovat, jak jednotliví lidé svoji identitu aktivně tvoří (Efran et al., 1992), a tím se podílí na procesu identifikace (Brubaker & Cooper, 2000). BDSM subkultura může mít na identitu a identifikaci jedince vliv – Fennell (2021 a 2022) pozorovala, že členové BDSM subkultury s větším zapojením do jejího dění méně vyhledávají BDSM spolu se sexuálními aktivitami, jejich sex ale zároveň obsahuje více BDSM.

Ve výzkumné části zaměřujeme pozornost na osoby, které do subkultury nově vstupují, a na změny v procesu identifikace, které zažívají. Pro jejich zodpovězení tvoříme data formou polostrukturovaných rozhovorů s pěti nováčky – každý absolvuje tři rozhovory v průběhu 10 měsíců, a zároveň skupinovými diskuzemi s deseti organizátory.

Data jsou analyzována formou QLR (kvalitativní longitudinální výzkum), a to konkrétně analýzou trajektorie (Grossoehme & Lipstein, 2016) a reflexivní tematickou analýzou (Braun & Clarke, 2023).

V tomto kvalitativním výzkumu se snažíme zodpovědět tři výzkumné otázky zaměřené na změny ve vztazích nováčka, ve stereotypních představách nováčka, a v jeho identifikaci s BDSM a BDSM subkulturou.

Nováčci v rámci rozpětí jednoho roku, po které s nimi byly dělány rozhovory, popisovali minimální či žádné změny v přátelských a rodinných vztazích v kontextu BDSM. Podle některých organizátorů nováčků po kontaktu s komunitou přechází do více nemonogamních nastavení vztahů. Popisovaný průběh jsme zaznamenali pouze u jednoho nováčka.

V souvislosti se stereotypními představami spojenými s BDSM a BDSM subkulturou pozorujeme u nováčků 4 typické změny: ztrátu negativních stereotypů spojených s BDSM, získání pozitivních stereotypů spojených s BDSM, ztrátu pozitivních stereotypů spojených s BDSM a získání negativních stereotypů spojených s BDSM. První dvě změny popisují všichni nováčci účastníci se výzkumu, druhé dvě pouze jeden. Změny ve stereotypech jsou v souladu s relevantními teoriemi (Tajfel & Turner, 1986).

Všichni nováčci v rámci výzkumu popisují zkušenosti z období, kdy o BDSM a BDSM subkulturu věděli a zvažovali, zda nějakou akci BDSM subkultury navštívit (nebo se zapojit do online dění), či nikoliv. Každý z nováčků popisuje jinou motivaci, proč nakonec akci navštívit, jistým společným zastřešujícím tématem ale můžeme vnímat touhu poznat, jak se fantazie, představy a očekávání nováčků liší či shodují s realitou BDSM akcí a BDSM subkultury.

Nováčci následně popisují řadu různě nabitých emočních zkušeností spojených se vstupem do BDSM subkultury, které byly ne vždy pozitivní.

Nováčci následně popisují svoji cestu jako cestu, kde se jejich představy o BDSM konfrontují s BDSM praktikovaným různě na různých akcích různých organizátorů, což stejně komentují i sami organizátoři – nováčci jsou podle nich lační po informacích a mají tendence vnímat to, co uslyší od prvního organizátora jako obecnou normu pro praktikování BDSM. Capella popisuje úspěšné nalezení balancu mezi představou, že zkušenější osoby v BDSM subkultuře vědí, jak „správné BDSM“ praktikovat jako stav,

kdy opustila stereotyp, že všichni praktikující jsou odborníci na BDSM, a našla si svoji vlastní cestu, která ji v BDSM naplňuje.

Organizátoři akcí cestu nováčků popisují v několika fázích – všímají si, že nejdříve jsou nováčci konfrontováni s realitou „subkulturního BDSM“, a že následně „nasávají informace“ a buď

- komunitu po zisku informací opouští;
- stávají se členy, kteří respektují lokální subkulturní normy a setrvávají;
- stávají se členy, nerespektují normy a vyslouží si negativní pověst (např. tzv. VDDčka, stereotyp velkého drsného dominanty);
- stávají se organizátory.

LITERATURA

Allport, G. W. (2004). *O povaze předsudků*. Prostor.

Allan, K. (1997). The Postmodern Self: A Theoretical Consideration. *Quarterly Journal of Ideology*, (20), 3-24.
https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/K_Allan_Postmodern_1997.pdf

Ambler, J. K., Lee, E. M., Klement, K. R., Loewald, T., Comber, E. M., Hanson, S. A., Cutler, B., Cutler, N., & Sagarin, B. J. (2017). Consensual BDSM facilitates role-specific altered states of consciousness: A preliminary study. *Psychology of Consciousness: Theory, Research, and Practice*, 4(1), 75-91.
<https://doi.org/10.1037/cns0000097>

American Psychological Association. (2022). *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct*. American Psychological Association. Retrieved November 11, 2022, from <https://www.apa.org/ethics/code>

American Psychological Association. (n. d.). Attitude. In *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/attitude>

American Psychological Association. (n. d.). Stigma. In *APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/stigma>

Andrieu, B., Lahuerta, C., & Luy, A. (2019). Consenting to constraint: BDSM therapy after the DSM-5. *L'Évolution Psychiatrique*, 84(2), e1-e14.
<https://doi.org/10.1016/j.evopsy.2019.02.005>

Atik volá o pomoc!. (n. d.). HitHit. Retrieved March 22, 2022, from <https://www.hithit.cz/cs/project/8886/atik-vola-o-pomoc>

Audulv, Å., Hall, E. O. C., Kneck, Å., Westergren, T., Fegran, L., Pedersen, M. K., Aagaard, H., Dam, K. L., & Ludvigsen, M. S. (2022). Qualitative longitudinal research in health research: a method study. *BMC Medical Research Methodology*, 22(1). <https://doi.org/10.1186/s12874-022-01732-4>

BDSM Test: What Kind of Sexual Deviant are You?. (2023). Retrieved March 22, 2023, from <https://bdsmttest.org/r/jbjxyCt4>

BDSM Test: What Kind of Sexual Deviant are You?. (n. d.). Retrieved March 24,

2022, from <https://bdsmtest.org/info>

BDSMklub: Info. (n. d.). BDSMklub. Retrieved November 22, 2022, from <https://www.bdsmklub.cz/?home>

Bezreh, T., Weinberg, T. S., & Edgar, T. (2012). BDSM Disclosure and Stigma Management: Identifying Opportunities for Sex Education. *American Journal of Sexuality Education*, 7(1), 37-61. <https://doi.org/10.1080/15546128.2012.650984>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Braun, V., & Clarke, V. (2018). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589-597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>

Braun, V., & Clarke, V. (2021). To saturate or not to saturate? Questioning data saturation as a useful concept for thematic analysis and sample-size rationales. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 13(2), 201-216. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1704846>

Braun, V., & Clarke, V. (2022). Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative Psychology*, 9(1), 3-26. <https://doi.org/10.1037/qup0000196>

Braun, V., & Clarke, V. (2023). Is thematic analysis used well in health psychology? A critical review of published research, with recommendations for quality practice and reporting. *Health Psychology Review*, 17(4), 695-718. <https://doi.org/10.1080/17437199.2022.2161594>

Braun, V., & Clarke, V. (2025). *Doing Reflexive TA*. Thematic Analysis. Retrieved March 13, 2025, from <https://www.thematicanalysis.net/doing-reflexive-ta/>

Brubaker, R., & Cooper, F. (2000). Beyond “Identity.” *Theory and Society*, 29(1), 1–47. <http://www.jstor.org/stable/3108478>

Cooley, C. H. (1902). *Human nature and the social order*. https://openlibrary.org/books/OL18074812M/Human_nature_and_the_social_order.

Curtain, C. (2023) QualCoder 3.5 [Computer software]. Retrieved from <https://github.com/ccbogel/QualCoder/tree/3.5>

Cutler, B., Lee, E., Cutler, N., & Sagarin, B. (2020). Partner Selection, Power Dynamics, and Mutual Care Giving in Long-Term Self-Defined BDSM Couples. *Journal of Positive Sexuality*, 6(2), 86-114. <https://doi.org/10.51681/1.624>

Damm, C., Dentato, M. P., & Busch, N. (2018). Unravelling intersecting identities: understanding the lives of people who practice BDSM. *Psychology and Sexuality*, 9(1), 21 - 37. <https://doi.org/10.1080/19419899.2017.1410854>

De Neef, N., Coppens, V., Huys, W., & Morrens, M. (2019). Bondage-Discipline, Dominance-Submission and Sadomasochism (BDSM) From an Integrative Biopsychosocial Perspective: A Systematic Review. *Sexual Medicine*, 7(2), 129-144. <https://doi.org/10.1016/j.esxm.2019.02.002>

De Vleminck, J. (2017). Sadism and Masochism on the Procrustean Bed of Hysteria: From Psychopathia Sexualis to Three Essays on the Theory of Sexuality. *Psychoanalysis and History*, 19(3), 379-406. <https://doi.org/10.3366/pah.2017.0232>

Dovidio, J. F., Hewstone, M., Glick, P., & Esses, V. M. (2010). Prejudice, Stereotyping and Discrimination: Theoretical and Empirical Overview. In *The SAGE Handbook of Prejudice, Stereotyping and Discrimination* (pp. 3-28). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446200919.n1>

Drdová, L. (2020). *From Steel to Plush: Symbolic Boundaries, Authenticity and Inauthenticity in the BDSM Subculture* [dizertační práce]. MUNI.

Drdová, L., & Saxonberg, S. (2020). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about Fifty Shades of Grey. *Sexualities*, 23(5-6), 987-1008. <https://doi.org/10.1177/1363460719876813>

Dunkley, C. R., & Brotto, L. A. (2020). The Role of Consent in the Context of BDSM. *Sexual Abuse*, 32(6), 657-678. <https://doi.org/10.1177/1079063219842847>

Dunkley, C. R., Henshaw, C. D., Henshaw, S. K., & Brotto, L. A. (2020). Physical Pain as Pleasure: A Theoretical Perspective. *Journal of Sex Research*, 57(4), 421-437. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1605328>

Dziak, M. (2021). Stereotype. *Salem Press Encyclopedia*.

Efran, J. S., Lukens, M. D., & Lukens, R. J. (1992). Constructivism: What's In It For You? Knowing When A Table Is Not A Sofa. *The Evolving Therapist. Ten Years of*

The Family Therapy Networker, 265-277.

Farr, J., & Nizza, I. E. (2018). Longitudinal Interpretative Phenomenological Analysis (LIPA): A review of studies and methodological considerations. *Qualitative Research in Psychology*, 16(2), 199-217. <https://doi.org/10.1080/14780887.2018.1540677>

Fennell, J. (2021). It's complicated: Sex and the BDSM subculture. *Sexualities*, 24(5-6), 784-802. <https://doi.org/10.1177/1363460720961303>

Fennell, J. L. (2022). *Please Scream Quietly: A Story of Kink*. Rowman & Littlefield.

FetLife. (2022). Retrieved March 24, 2022, from <https://fetlife.com/>

Fiske, S. T. (2018). Stereotype Content: Warmth and Competence Endure. *Current Directions in Psychological Science*, 27(2), 67-73. <https://doi.org/10.1177/0963721417738825>

Fiske, S. T. (2019). Warmth and competence are parallels to communion and agency: stereotype content model. In *Agency and Communion in Social Psychology* (pp. 39–51.). Routledge.

Fiske, S. T., Cuddy, A. J. C., Glick, P., & Xu, J. (2002). A model of (often mixed) stereotype content: Competence and warmth respectively follow from perceived status and competition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 878-902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.878>

Ford, E., Shepherd, S., Jones, K., & Hassan, L. (2021). Toward an Ethical Framework for the Text Mining of Social Media for Health Research: A Systematic Review. *Frontiers in Digital Health*, 2. <https://doi.org/10.3389/fdgth.2020.592237>

Grossoehme, D., & Lipstein, E. (2016). Analyzing longitudinal qualitative data: the application of trajectory and recurrent cross-sectional approaches. *BMC Research Notes*, 9(1). <https://doi.org/10.1186/s13104-016-1954-1>

Hansen-Brown, A. A., & Jefferson, S. E. (2022). Perceptions of and stigma toward BDSM practitioners. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 1-9. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03112-z>

Hébert, A., & Weaver, A. (2015). Perks, problems, and the people who play: A

qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 24(1), 49-62. <https://doi.org/10.3138/cjhs.2467>

Hendl, J. (2008). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (2., aktualiz. vyd). Portál.

Holvoet, L., Huys, W., Coppens, V., Seeuws, J., Goethals, K., & Morrens, M. (2017). Fifty Shades of Belgian Gray: The Prevalence of BDSM-Related Fantasies and Activities in the General Population. *The Journal of Sexual Medicine*, 14(9), 1152-1159. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2017.07.003>

Hollstein, B. (2021). Promises and pitfalls of qualitative longitudinal research. *Longitudinal and Life Course Studies*, 12(1), 7-17. <https://doi.org/10.1332/175795920X16040851984946>

Hošková, Z. (2024). *Zásady práce s BDSM+ klientelou v rámci poradenství a psychoterapie* [Diplomová práce]. UPOL.

Childs, A. (2016). Hyper or hypo-masculine? Re-conceptualizing 'hyper-masculinity' through Seattle's gay, leather community. *Gender, Place & Culture*, 23(9), 1315-1328. <https://doi.org/10.1080/0966369X.2016.1160033>

Chua, S. M. (2022). Navigating conflict between research ethics and online platform terms and conditions: a reflective account. *Research Ethics*, 18(1), 39-50. <https://doi.org/10.1177/174701612111045526>

Jozífková, E. (2013). Consensual Sadomasochistic Sex (BDSM): The Roots, the Risks, and the Distinctions Between BDSM and Violence. *Current Psychiatry Reports*, 15(9). <https://doi.org/10.1007/s11920-013-0392-1>

Jozífková, E. (2016). BDSM: rizika v číslech, další vývoj a zdroje informací. *Sexuológia: časopis Slovenskej sexuologickej spoločnosti*, 16(2), 24-31.

Kaak, A. (2016). Conversational Phases in BDSM Pre-Scene Negotiations. *Journal of Positive Sexuality*, 2(3), 47-52. <https://doi.org/10.51681/1.232>

Katz, D., & Braly, K. (1933). Racial stereotypes of one hundred college students. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 28(3), 280-290. <https://doi.org/10.1037/h0074049>

Kelsey, K., Stiles, B. L., Spiller, L., & Diekhoff, G. M. (2013). Assessment of

therapists' attitudes towards BDSM. *Psychology*, 4(3), 255-267.
<https://doi.org/10.1080/19419899.2012.655255>

Kolmes, K., Stock, W., & Moser, C. (2006). Investigating bias in psychotherapy with BDSM clients. *Journal of homosexuality*, 50(2-3), 301-24.
https://doi.org/10.1300/J082v50n02_15

Kramolišová, I. (2022). Intimita v současném partnerském vztahu u lidí, kteří se rádi věnují BDSM aktivitám v souvislosti s charakteristikami bývalého a současného vztahu [Diplomová práce]. MUNI.

Krueger, R. B. (2010a). The DSM Diagnostic Criteria for Sexual Masochism. *Archives of Sexual Behavior*, 39(2), 346-356. <https://doi.org/10.1007/s10508-010-9613-4>

Krueger, R. B. (2010b). The DSM Diagnostic Criteria for Sexual Sadism. *Archives of Sexual Behavior*, 39(2), 325-345. <https://doi.org/10.1007/s10508-009-9586-3>

Lanciano, T., Soleti, E., Guglielmi, F., Mangiulli, I., & Curci, A. (2016). Fifty shades of unsaid: Women's explicit and implicit attitudes towards sexual morality. *Europe's Journal of Psychology*, 12(4), 550-566.
<https://doi.org/10.5964/ejop.v12i4.1124>

Lippmann, W. (1922). *Public Opinion*.

Lührmann, T., & Eberl, P. (2007). Leadership and Identity Construction: Reframing the Leader-Follower Interaction from an Identity Theory Perspective, 115-127. <https://doi.org/0.1177/1742715007073070>

Luo, S., & Zhang, X. (2018). Embodiment and Humiliation Moderation of Neural Responses to Others' Suffering in Female Submissive BDSM Practitioners. *Frontiers in Neuroscience*, 12. <https://doi.org/10.3389/fnins.2018.00463>

Maher, B. (1969). *Clinical Psychology and Personality: The Selected Papers of George Kelly*.

Martinez, K. (2018). BDSM Role Fluidity: A Mixed-Methods Approach to Investigating Switches Within Dominant/Submissive Binaries. *Journal of Homosexuality*, 65(10), 1299 - 1324. <https://doi.org/10.1080/00918369.2017.1374062>

Mauthner, N. (2015). 'The past was never simply there to begin with and the future is not simply what will unfold': a posthumanist performative approach to

qualitative longitudinal research. *International Journal of Social Research Methodology*, 18(3), 321-336. <https://doi.org/10.1080/13645579.2015.1022298>

McGarty, C., Yzerbyt, V. Y., & Spears, R. (2002). Social, cultural and cognitive factors in stereotype formation. In C. McGarty, V. Y. Yzerbyt, & R. Spears, *Stereotypes as Explanations: The formation of meaningful beliefs about social groups* (pp. 1-15). Cambridge University Press.

Mead, G. H. (1934). *Mind, Self and Society*. University of Chicago Press.

Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada. <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:f1fcf280-7893-11e5-99af-005056827e52>

Moser, C. (2019). DSM-5, Paraphilias, and the Paraphilic Disorders: Confusion Reigns. *Archives of Sexual Behavior*, 48(3), 681-689. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1356-7>

Moser, C., & Kleinplatz, P. J. (2006). Introduction. *Journal of Homosexuality*, 50(2-3), 1-15. https://doi.org/10.1300/J082v50n02_01

Moskowitz, D. A., Seal, D. W., Rintamaki, L., & Rieger, G. (2011). HIV in the Leather Community: Rates and Risk-Related Behaviors. *AIDS and Behavior*, 15(3), 557-564. <https://doi.org/10.1007/s10461-009-9636-9>

Mountbatten [Hell.cz] (2019, 11. listopadu). Mountbatten: Historie BDSM srazů v Čechách [Video]. Vimeo.com. <https://vimeo.com/372445083>

Newmahr, S. (2010). Rethinking Kink: Sadomasochism as Serious Leisure. *Qualitative Sociology*, 33(3), 313-331. <https://doi.org/10.1007/s11133-010-9158-9>

Operario, D., & Fiske, S. T. (2001). Stereotypes: Content, Structures, Processes, and Context. In *Blackwell Handbook of Social Psychology: Intergroup Processes* (pp. 22-44).

Pillai-Friedman, S., Pollitt, J. L., & Castaldo, A. (2015). Becoming kink-aware – a necessity for sexuality professionals. *Sexual and Relationship Therapy*, 30(2), 196 - 210. <https://doi.org/10.1080/14681994.2014.975681>

Písklata: FAQ. (n. d.). BDSM Písklata. Retrieved November 24, 2022, from <https://pisklata.cz/faq/>

Pitagora, D. (2017). No Pain, No Gain?: Therapeutic and Relational Benefits of Subspace in BDSM Contexts. *Journal of Positive Sexuality*, 3(3), 44-54. <https://journalofpositivesexuality.org/wp-content/uploads/2017/10/No-Pain-No-Gain-Therapeutic-and-Relational-Benefits-of-Subspace-in-BDSM-Pitagora.pdf>

Rabiee, F. (2004). Focus-group interview and data analysis. *Proceedings of the Nutrition Society*, 63(4), 655-660. <https://doi.org/10.1079/PNS2004399>

Raboch, J., Hrdlička, M., Mohr, P., Pavlovský, P., & Ptáček, R. (Eds.). (2015). *DSM-5®: diagnostický a statistický manuál duševních poruch*. Hogrefe – Testcentrum.

Ratcliff - Elder, A., Pedersen, C. L., & Reichl, A. J. (2019). Whips & Chains Excite Me: BDSM and Social Acceptance in the Context of Normative Influences. *Kwantlen Psychology Student Journal*, (1), 1-31. <https://journals.kpu.ca/index.php/KPSJ/article/view/399/89>

Réage, P. (2005). *Příběh O: Návrat do Roissy*. Host.

Rejřířová, L. (2014). *Sexuální hry se zaměřením na konsenzuální sadomasochismus (BDSM)* [bakalářská práce]. Univerzita Pardubice. Fakulta filozofická.

Rosten, M. G. (2019). Cultivating ethical negotiations or fetishising consent in BDSM?. In M. B. Heinskou, M. -L. Skilbrei, & K. Stefansen (Eds.), *Rape in the Nordic Countries* (pp. 33-48). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429467608-3>

Rye, B. J., Serafini, T., & Bramberger, T. (2015). Erotophobic or erotophilic: What are young women's attitudes towards BDSM?. *Psychology & Sexuality*, 6(4), 340-356. <https://doi.org/10.1080/19419899.2015.1012108>

Rytíř Drozenová, A. (2022). *Psychické aspekty shibari* [diplomová práce]. PVŠPS.

Řezníčková, Z. (2011). *Proces coming outu u žen se zaměřením na BDSM: analýza výpovědí návštěvnic BDSM klubu v Praze* [bakalářská práce]. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.

Řezníčková, Z. (2018). *Vybrané charakteristiky osob, provozujících sadomasochistické aktivity* [diplomová práce]. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra psychologie.

Sagarin, B. J., Cutler, B., Cutler, N., Lawler-Sagarin, K. A., & Matuszewich, L.

(2009). Hormonal Changes and Couple Bonding in Consensual Sadomasochistic Activity. *Archives of Sexual Behavior*, 38(2), 186-200. <https://doi.org/10.1007/s10508-008-9374-5>

Sagarin, B., Lee, E., & Klement, K. (2015). Sadomasochism without sex? Exploring the parallels between BDSM and extreme rituals. *Journal of Positive Sexuality*, 1(3), 50-55. <https://doi.org/10.51681/1.132>

Sacher-Masoch, L. von. (2009). *Venuše v kožichu*. Volvox Globator.

Samuel, G., & Wassenaar, D. (2024). Joint Editorial: Informed Consent and AI Transcription of Qualitative Data. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics*, 1-3. <https://doi.org/10.1177/15562646241296712>

Serpe, R. T., & Stryker, S. (2011). The Symbolic Interactionist Perspective and Identity Theory. In S. J. Schwartz, K. Luyckx, & V. L. Vignoles (Eds.), *Handbook of Identity Theory and Research* (pp. 225-248). Springer New York. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-7988-9_10

Shaw, R. L., West, K., Hagger, B., & Holland, C. A. (2016). Living well to the end: A phenomenological analysis of life in extra care housing. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 11(1). <https://doi.org/10.3402/qhw.v11.31100>

Schachter, E. P. (2005). Erikson Meets the Postmodern: Can Classic Identity Theory Rise to the Challenge?. *Identity*, 5(2), 137-160. https://doi.org/10.1207/s1532706xid0502_4

Schuerwegen, A., de Zeeuw-Jans, I., Huys, W., Henckens, J., Goethals, K., & Morrens, M. (2020). A Survey Study Investigating Stigma towards BDSM in the General Population and Self- Stigmatization among BDSM Practitioners. *JSM Sexual Med*, 4(7). https://www.researchgate.net/publication/346097052_A_Survey_Study_Investigating_Stigma_towards_BDSM_in_the_General_Population_and_Self-_Stigmatization_among_BDSM_Practitioners

SM International. (2006). *Journal of Homosexuality*, 50(2-3), 263-280. https://doi.org/10.1300/J082v50n02_13

Spencer, L., Radcliffe, L., Spence, R., & King, N. (2021). Thematic trajectory

analysis: A temporal method for analysing dynamic qualitative data. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 94(3), 531-567. <https://doi.org/10.1111/joop.12359>

Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32(2), 158-189. <https://doi.org/10.1080/01639621003748605>

Stockwell, F. M. J., Hopkins, L. S., & Walker, D. J. (2017). Implicit and Explicit Attitudes Toward Mainstream and BDSM Sexual Practices and Their Relation to Interviewer Behavior: an Analogue Study. *The Psychological Record*, 67(4), 435-446. <https://doi.org/10.1007/s40732-017-0225-4>

Stryker, S., & Burke, P. J. (2000). The Past, Present, and Future of an Identity Theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(4). <https://doi.org/10.2307/2695840>

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. *Political Psychology*, 276-293.

Tajfel, H., Billig, M. G., Bundy, R. P., & Flament, C. (1971). Social categorization and intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 1(2), 149-178. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420010202>

Taylor, G. W., & Ussher, J. M. (2001). Making Sense of S&M: A Discourse Analytic Account. *Sexualities*, 4(3), 293-314. <https://doi.org/10.1177/136346001004003002>

Turner, J. C. (2012). *Contemporary Sociological Theory*. SAGE Publications.

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. (2022). *MKN-10: Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize. Aktualizované vydání k 1. 1. 2022*. Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Retrieved from <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F65.5>

Vinacke, W. E. (1957). Stereotypes as Social Concepts. *The Journal of Social Psychology*, 46(2), 229-243. <https://doi.org/10.1080/00224545.1957.9714322>

von Kraft-Ebbing, R. (1886). *Psychopathia sexualis*.

Vraiová, P. (2017). *"Každému, co se mu líbí" Etnografie pražské BDSM subkultury* [bakalářská práce]. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Studium

humanitní vzdělanosti - Společenskovědní modul.

Výborná, R. (2023). Stereotypy a identifikace v kontextu BDSM [bakalářská práce]. Univerzita Palackého v Olomouci.

Výrost, J., Slaměník, I., & Sollárová, E. (Eds.). (2019). *Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace*. Grada.

Weiss, M. D. (2006a). Mainstreaming Kink. *Journal of Homosexuality*, 50(2-3), 103-132. https://doi.org/10.1300/J082v50n02_06

Weiss, M. D. (2006b). Working at Play: BDSM Sexuality in the San Francisco Bay Area. *Anthropologica*, 48(2). <https://doi.org/10.2307/25605313>

WHO. (2022). *ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics*. World Health Organisation. Retrieved from <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%3a%2f%2fid.who.int%2fid%2fentity%2f2055403635>

Williams, D. J., Thomas, J. N., Prior, E. E., & Christensen, M. C. (2014). From “SSC” and “RACK” to the “4Cs”: Introducing a new Framework for Negotiating BDSM Participation. *Electronic Journal of Human Sexuality*, (7). <http://www.ejhs.org/volume17/BDSM.html>

Wiseman, J. (1996). *SM 101*.

Wood, C. V., Salusky, I., Jones, R. F., Remich, R., Caliendo, A. E., & McGee, R. (2024). Using longitudinal qualitative research to understand the experiences of minoritized people. *Methods in Psychology*, 10. <https://doi.org/10.1016/j.metip.2023.100130>

Wright, S. (2006). Discrimination of SM-Identified Individuals. *Journal of Homosexuality*, 50(2-3), 217-231. https://doi.org/10.1300/J082v50n02_10

Wurgaft, L. D. (1995). Identity in World History: A Postmodern Perspective. *History and Theory*, 34(2). <https://doi.org/10.2307/2505435>

Yost, M. R. (2010). Development and Validation of the Attitudes about Sadomasochism Scale. *Journal of Sex Research*, 47(1), 79-91. <https://doi.org/10.1080/00224490902999286>

ZAJÍC party 26: 12. 10. 2024. (2025). Tabron.cz: BDSM blog, akce, informace... Retrieved March 21, 2025, from <https://www.tabron.cz/udalost/zajic-party-12-10-2024/>

Zambelli, L. (2017). Subcultures, Narratives and Identification: An Empirical Study of BDSM (Bondage, Domination and Submission, Discipline, Sadism and Masochism) Practices in Italy. *Sexuality & Culture*, 21(2), 471-492. <https://doi.org/10.1007/s12119-016-9400-z>

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

1. Osnova interview s nováčkem
2. Seznam otázek pro organizátory akcí
3. Grafická podoba výzvy k účasti na výzkumu
4. Tabulka stereotypních představ nováčků
5. Ukázka z přepisu rozhovoru
6. Abstrakt v českém jazyce
7. Abstrakt v anglickém jazyce

Příloha 1 – Osnova interview s nováčkem

Otevírací otázka

Představte si, že, jak tu sedíte se mnou, zavřete oči, a když je znovu otevřete, objevíte se uprostřed hlavního sálu, kde probíhá komunitní BDSM akce. Popište, co vidíte, co cítíte, jak vypadají lidi okolo vás...

I. Demografie

1. Jak si necháváte v komunitě říkat / Jak máte v plánu si v komunitě nechat říkat?
2. Pohlaví, věk, sexuální orientace, monogamie, role v BDSM (Top/Bottom)
3. S jakým pohlavím akčníte? S jakým pohlavím si dokážete představit mít sex?
4. Jaké aktivity v rámci BDSM provozujete?
5. Jaké akce jste zatím navštívil (+ kdy)? Jaké akce plánujete (+ kdy)?
6. Považujete se za člena BDSM komunity? Škála 0 (vůbec není členem) do 10 (je ve středu dění).

II. Vztahy a akce

0. *Co se změnilo od posledního rozhovoru?*
1. Máte partnera/partnery? Jaký s ním máte vztah? Jak vnímá vaši cestu k BDSM?
Jak se to vyvinulo od posledního rozhovoru?
2. Jaké máte vztahy s rodinou? S kým z rodiny jste si nejbližší? Co ví o vás a BDSM? *Jak se to vyvinulo od posledního rozhovoru?*
3. Jaké máte vztahy s přáteli? Kdo je vám v současné době z přátel nejbližší? Co ví o vás a BDSM? *Jak se to vyvinulo od posledního rozhovoru?*
4. Co vás postrčilo k tomu, že se chcete vydat/jste se vydal/a na BDSM akci? Co se stalo, že jste se BDSM rozhodl řešit víc?
 - Co byste potřeboval, aby se stalo, aby vám to usnadnilo na akci jít ve chvíli, kdy už se rozhodnete, že na ni jdete?
5. Jednotlivé akce: Jak na vás akce zapůsobila? Jaké to bylo? Co se tam dělo? Co jste dělal vy? Co jste se na akci dozvěděl/naučil nového? Jaký ta akce pro vás měla přínos / Co jste si z akce odnesl?
 - *Opakovat u ostatních akcí, co člověk mezi rozhovory stihl.*
6. Tohle není zkouška z bezpečnosti: Řekněme, že tohle všechno je pravda: V průběhu akčnění váš protějšek omdlí. Jak se zachováte?
7. Co byste v rámci BDSM nikdy nedělal/a? Změnil se ten názor od doby, co jste v kontaktu s komunitou?

8. Jak vnímáte vy svou sexualitu? V kontextu BDSM? Jaké změny pozorujete díky kontaktu s BDSM komunitou?
9. Kam chcete v rámci BDSM teď směřovat? Kam chcete v rámci BDSM komunity směřovat dál?

III. BDSM, posuny významu

1. Jak byste definoval/a BDSM?
2. Jak byste definoval/a BDSM komunitu?
3. Je nějaký rozdíl mezi pojmy BDSM a BDSM komunita?
4. Jak se pozná, že je člověk členem BDSM komunity? Jak poznáš na akci, jestli je daný člověk součástí BDSM komunity?
5. Jak se člověk stane členem BDSM komunity?
6. Co přináší BDSM komunita jejím členům?
7. Má BDSM komunita nějaká pravidla?
8. Co se podle vás odehrává na průměrné akci BDSM komunity?
9. Jak vypadá člověk, který praktikuje BDSM? Co dělá? Co má na sobě? Co drží?
10. Co si myslí veřejnost/*vanilky* o osobách praktikujících BDSM?
11. Jak ty stereotypy o BDSM ovlivnily váš vstup do BDSM?
12. Jak si myslíte, že BDSM komunita ovlivnila vaše vnímání BDSM?

Uzavírací otázka

Představte si, že, jak tu sedíte se mnou, zavřete oči, a když je znovu otevřete, objevíte se uprostřed hlavního sálu, kde probíhá komunitní BDSM akce. Jediný háček je, že když se podíváte na sebe v přilehlém zrcadle, zjistíte, že jste se převtělili do osoby vašeho pohlaví ve věku a generaci vašich prarodičů. Co se kolem vás na akci odehrává? Co cítíte?

Příloha 2 – Seznam otázek pro organizátory akcí

1. Jaká mají nováčci na akcích specifika?
2. Organizujete akce, které jsou podle vás pro BDSM komunitu?
3. Setkáváte se s nováčky na svých akcích?
4. Jaká mají nováčci od akcí očekávání?
5. Co nejdůležitějšího o komunitě by se nováček měl naučit?
6. Zažíváte s nováčky v komunitě nějaké typické situace/problémy?
7. Jaká máte pro nováčky nastavená pravidla?
8. Existují nějaké „typy“ nováčků?
9. Probíhají u nováčků po vstupu do komunity nějaké typické změny?

Příloha 3 – Grafická podoba výzvy k účasti na výzkumu

The infographic is a dark-themed poster with white and purple text. At the top, there are two speech bubble icons. The title 'Jaká byla vaše první BDSM akce?' is in a large, bold font, followed by the subtitle 'Skvělá? Divná? Nemůžete se dočkat další?'. The main text is in a smaller font, explaining the researcher's interest in the topic and seeking participants. A bulleted list specifies criteria for participants. A small photo of a person reading a book titled 'THE ETHICAL SLUT' is included. At the bottom, contact information is provided.

Jaká byla vaše první BDSM akce?
Skvělá? Divná? Nemůžete se dočkat další?

...ať už to bylo jakkoliv, zajímá mě to! Ráda bych si s vámi třikrát popovídala na téma vás, BDSM a BDSM komunity v průběhu jednoho roku, abych se dozvěděla něco víc o tom, jak BDSM komunita působí na osoby, které jsou s ní v kontaktu poprvé.

Hledám vás, pokud:

- jste plnoletí;
- první offline akce české BDSM komunity, kterou jste navštívili, byla max. před 3 měsíci, nebo se na ni chystáte do 2 měsíců od doby, co mě kontaktujete.

Příkladem takové akce je workshop, kečací setkání, či akční party v klubu.

Povídat si budete se mnou, @radzuka_kink. Úchylačím, pořádám akce, přednáším, a v civilní sféře dělám do psychologie a psychoterapie. Rozhovory se uskutečňují v rámci výzkumu, kterým uzavírám navazující magisterské studium jednooborové psychologie.

Napište mi na @radzuka_kink nebo na vsechnobudevporadku@gmail.com

Pozn. – údaje na infografice jsou jiné než požadavky ve výzkumu na délku působení v subkultuře. Je tomu tak z toho důvodu, aby měla výzkumnice čas se s účastníky domluvit na společném rozhovoru.

Příloha 4 – Tabulka stereotypních představ nováčků

Resp.	Rozhovor 1	Rozhovor 2	Rozhovor 3
Petr	Zastávají druží - BDSM je bez hranic - BDSM je nekonsenzuální - BDSM lidé jsou zvláštní Zastává on - BDSM je soukromá záležitost každého - BDSM lidé jsou normální - nikdo BDSM neprovozuje (M)	Zastávají druží - veřejnost už nemá stereotypy o BDSM Zastává on - nikdo BDSM neprovozuje (M) - BDSM lidé jsou normální - BDSM lidé si pomáhají	Zastávají druží - BDSM je nekonsenzuální - veřejnost už nemá stereotypy o BDSM Zastává on - BDSM lidé jsou normální - BDSM lidé si pomáhají
	Zastávají druží - BDSM lidé jsou promiskuitní - BDSM lidé jsou nemocní - BDSM je bez hranic - BDSM je bez vztahu mezi participanty - BDSM jsou jen extrémní - BDSM lidé jsou zvláštní Zastává ona - BDSM je vidět na sociálních sítích - BDSM lidé jsou normální - BDSM jako něco hlubšího - BDSM je inkluzivní	Zastávají druží - BDSM je morálně špatně - BDSM lidé jsou nemocní - BDSM je sebepoškozování Zastává ona - BDSM lidé jsou zvláštní (M) - BDSM je normální - BDSM lidé si pomáhají - BDSM je inkluzivní - BDSM lidé jsou otevřenější - BDSM lidé jsou milejší	Zastávají druží - veřejnost už nemá stereotypy o BDSM - BDSM je morálně špatně Zastává ona - BDSM lidé jsou nemocní (M) - BDSM je normální - BDSM lidé jsou chytrí - BDSM lidé si pomáhají
Rigel	Zastávají druží - BDSM je nekonsenzuální - BDSM jsou jen extrémní - BDSM je morálně špatně - BDSM je sodoma gomora „těžcí BDSM+ lidé tvrdí, že nedokážou provozovat vanilkový sex“ - stereotypy spojené s BDSM jsou generačně podmíněné Zastává on - nejistota, zda existuje vanilka - BDSM lidé jsou autentičtí	Zastávají druží - BDSM je sodoma gomora - BDSM musí být o sexu Zastává on - BDSM je jen pro potěšení dominanty (M) - BDSM je pozitivní pro všechny zúčastněné	Zastávají druží - BDSM je morálně špatně - BDSM je sodoma gomora Zastává on - BDSM je inkluzivní - BDSM musí být o sexu (M) - BDSM je nekonsenzuální (M)
	Zastávají druží - BDSM je morálně špatně - BDSM jsou jen extrémní - stereotypy spojené s BDSM jsou generačně podmíněné Zastává ona - BDSM fantazie jsou realita (M) - v BDSM jsou si všichni rovni - BDSM je inkluzivní - BDSM lidé jsou otevřenější	Zastávají druží - BDSM je nekonsenzuální - stereotypy spojené s BDSM jsou generačně podmíněné Zastává ona - BDSM lidé jsou zvláštní (M) - BDSM lidé jsou nemocní (M) - BDSM fantazie jsou realita (M)	Zastávají druží - stereotypy spojené s BDSM jsou generačně podmíněné - BDSM jsou jen extrémní Zastává ona - nikdo BDSM neprovozuje (M) - BDSM lidé jsou nemocní (M) - všichni na akcích chodí v latexu (M) - BDSM fantazie jsou realita (M) - veřejnost už nemá stereotypy o BDSM - BDSM lidé jsou otevřenější
Capella	Zastávají druží - BDSM je morálně špatně - BDSM lidé jsou nemocní - BDSM lidé jsou promiskuitní Zastává ona - BDSM komunita je uzavřená, nepřátelská - BDSM má rigidní pravidla - BDSM lidé jsou spokojení, přijímají se	Zastávají druží - BDSM lidé se dají identifikovat na ulici Zastává ona - BDSM lidé jsou zvláštní (M) - lidé z alternativních subkultur dělají BDSM (M) - všichni v komunitě jsou staří (M) - Všichni BDSM lidé jsou odborníci (M) - dominantních žen je málo (M) - BDSM lidé jsou normální - BDSM je inkluzivní	Zastávají druží - veřejnost už nemá stereotypy o BDSM - BDSM jsou jen extrémní - BDSM musí být o sexu Zastává ona - BDSM není vidět na sociálních sítích

Pozn. – tvrzení značená (M) respondenti popisují v souvislosti se svojí minulostí a tvrdí, že je už nyní nezastávají.

Příloha 5 – Ukázka z přepisu rozhovoru

JÁ JSEM RÁDA, ŽE SIS NA MĚ ZASE UDĚLALA ČAS A MĚ BY ZAJÍMALO, CO SE OD TOHO ÚNORA ZMĚNILO, KAM SES POSUNULA, CO VŠECHNO SE UDÁLO?

Čoveče asi zas těch věcí není úplně moc, tak jako chodím poměrně často sem, plánujeme teďkon jsme domluvený v srpnu, že obhlídnu [jméno klubu], jestli víš, že to by měl být nějaký klub na [adrese].

JOJOJO.

Plánujeme někdy v listopadu na nějaký travesti, kamholky, co tad potkáváme, chodí pravidelně, já jsem tam nikdy nebyla, takže to jako nevím, byly jsme na nějakých, asi máme za sebou jednu nebo dvě playparty, ale to je zase taky tady a zase s těma lidma, který znám odsud, takže moc novinek asi není. Posun, nevím, asi mám víc dámskýho oblečení *smích* zase o kus, protože instattně furt jako nakupuju a možná mám víc jako hraček, protože s jedním kamarádem tak napůl kupujeme a už máme fakt velké kufr věci. Už jsme museli vyměnit. Nejdřív jsme měli tašku, pak malej kufr, pak velký kufřík, takže to nějak dokupujem prostě nějaký bejkárny, tak to asi jo, ale vlastně se toho až tolik úplně nezměnilo, jen že já jako to mám jako víkendovou zábavu, prostě nejsem nebo nemyslím si o sobě, že jsem transgender, kterej by v tom potřeboval bejt všude, v práci, v rodině doma prostě a tak, a tak je to takový, fakt si tak jako blbnem, ale neprocházím až tak nějakým objevením novýho světa

TAKŽE TO OBJEVOVÁNÍ SVĚTA...

No, je to posouvání toho, co už znám, ale není to jako...nevybavuju si nic, co by se za tu dobu změnilo nějak hodně nebo rapidně, prostě nevím. Asi je to furt stejný, s tím že třeba poznávám další jako lidi, většinou zase odsud, protože jinde moc netrajdám, takže jako jo, tady poznávám nějaký jako lidi, začínám třeba...asi mám lepší vztah s [majitelkou], v únoru jsme se tak pozdravily, dnes tady za náma přijde a jde si s náma i pokecat třeba jako a jako není to podle mě v ničem zas až tak jako jiný.

TO JE SKVĚLÝ, ŽE TO ZMIŇUJEŠ, PROTOŽE TO JE VĚC, KTEROU JSME ROZEBÍRALY I V TOM ÚNORU, NEVÍM, JESTLI SI VYBAVUJEŠ?

Jo, nevybavuju.

JÁ JSEM SE TĚ PTALA, JAK SE POZNÁ, KDYŽ SEŠ V TOM KLUBU, KDO JE ČLENEM BDSM KOMUNITY.

smích...to si vybavuju, co jsem řekl? *smích*

A TA ODPOVĚĎ *smích* BYLA TAKOVÁ, ŽE POZNÁŠ TO PODLE TOHO,
KE KOMU SI CHODÍ [MAJITELKA] SEDNOUT. *smích* 4:38

Jo, *smích* aha, tak [majitelka] je ukazatel...

Příloha 6 – Abstrakt v českém jazyce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Proces identifikace nových členů BDSM subkultury

Autor práce: bc. Radka Výborná

Vedoucí práce: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Počet stránek a znaků: 117 stran, 184856 znaků

Počet příloh: 7

Počet titulů použité literatury: 122

Abstrakt:

Tato práce zkoumá změny ve vztazích, stereotypch a identifikaci nových členů BDSM subkultury. Data jsou tvořena třemi polostrukturovanými rozhovory v průběhu 10-12 měsíců s každým z pěti respondentů – nováčků, a čtyřmi skupinovými rozhovory s deseti organizátory akcí v české BDSM subkultuře. Data jsou analyzována metodou analýzy trajektorie dle QLR (kvalitativní longitudinální výzkum) a metodou reflexivní analýzy. Nováčci v BDSM subkultuře mění v osobní oblasti prožívání BDSM deskriptory, kterými se identifikují, rozšiřují zájem o BDSM aktivity a konfrontují své představy o BDSM s realitou. Ve vztahové fazetě na úrovni rodinné neprobíhají výrazné změny, v přátelské úrovni dochází k navazování nových vztahů v rámci BDSM subkultury. V oblasti partnerských vztahů jsou zaznamenány změny směrem k menšímu propojení sexuálních aktivit s BDSM a role partnera a jeho vztahu k BDSM při vstupu do BDSM subkultury. Na úrovni směrem k BDSM subkultuře jsou nováčci konfrontováni s rysy požadovanými pro dobrou socializaci do subkultury, ztrácí negativní přesvědčení o BDSM a získávají komplementární pozitivní stereotypní přesvědčení o BDSM a BDSM subkultuře.

Klíčová slova: BDSM, identifikace, identita, kvalitativní longitudinální výzkum, QLR

Příloha 7 – Abstrakt v anglickém jazyce

ABSTRACT OF THESIS

Title: The identification process of new members of the BDSM subculture

Author: bc. Radka Výborná

Supervisor: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Number of pages and characters: 117 pages, 184856 characters

Number of appendices: 7

Number of references: 122

Abstract:

The aim of this study is to describe the changes that occur after new member joins the BDSM subculture, especially regarding interpersonal relationships, stereotypes and the identification process with BDSM subculture. The data consists of three semi-structured interviews with each of the five new members of Czech BDSM subculture with at least 5 months inbetween each of them, and four group interviews with ten BDSM event organizers in total. QLR (Qualitative Longitudinal Research) trajectory approach and reflexive thematic analysis is then used. The new members change which descriptors they identify with, their scope of BDSM activities widen and they confront their BDSM fantasies with reality. Regarding relationships, there are no significant changes in relations to new member's families, there are new friendships created with members of the subculture. New members of the subculture tend to less associate BDSM with sex over time and they stress the influence of their partner's relationship to BDSM when entering BDSM subculture. When describing changes towards BDSM subculture, new members describe changes grouped under „assumptions about well socialised member of BDSM subculture“, they loose negative stereotypes regarding BDSM and BDSM subculture and gain new, complementary ones.

Keywords: BDSM, identification, identity, qualitative longitudinal study, QLR